

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ว่าที่ร้อยตรี ธวัช เต็มญวน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

บทคัดย่อ
ของ
ว่าที่ร้อยตรี ธวัช เต็มญวน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุณบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548

ธวัช เต็มฉนวน. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์, อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ, อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร การวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยต่างๆ รวมทั้งสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาได้แก่ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่า ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยนำสภาพปัญหาข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมาร่างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง จำนวน 231 คน พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร 2) ด้านอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์ การกำหนดภารกิจของอาจารย์ การประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์ และการพัฒนาอาจารย์ 3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การทำแผนการสอน การจัดทำประมวลการสอน การจัดตารางสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน วิธีการสอน และการสอนซ่อมเสริม 4) ด้านนักศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกนักศึกษา การพัฒนานักศึกษา และคุณภาพบัณฑิต 5) ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล 6) ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องสมุด อุปกรณ์การสอน และห้องพยาบาล

**A DEVELOPMENT OF AN EFFECTIVE INSTRUCTIONAL MODEL FOR BACHELOR' S
DEGREE PROGRAM IN HIGHER EDUCATION INSTITUTE UNDER
THE JURISDICTION OF FINE ARTS DEPARTMENT**

**AN ABSTRACT
BY
TAWAT TEAMYUAN**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Doctor of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University**

March 2005

Tawat Teamyuan.(2005). *A Development of an Effective Instructional Model for Bachelor's Degree Program in Higher Education Institutes under the Jurisdiction of Fine Arts Department*. Dissertation, Ed.D. (Higher Education) Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Dr. Jaruan Skulkhu and Dr. Suwaporn Tungsomworapongs.

The purpose of this study was to develop the effective instructional model for Bachelor's degree program in higher education institutes under the jurisdiction of Fine Arts Department. The study was conducted in four stages. The first stage was to study the concepts, theories, principles, and methods from documents, textbooks, articles, and researches including problems of teaching and learning in higher education institutions. The second stage was to survey problems of teaching and learning from the opinions of administrators, faculty members, students, and alumni on the areas of curriculum, faculty members, instruction, students, measurement and evaluation, and facilities in the Bachelor's degree programs of higher education institutes under the jurisdiction of Fine Arts Department. The third stage was to develop an instructional model by using the items of problems in those areas which were significantly higher than the set criterion to make a draft of the model. It was scrutinized the effectiveness by 17 experts using the Delphi technique. The fourth stage was to verify the appropriateness in practice of the model by 231 administrators and faculty members using a questionnaire developed by the researcher. The results indicated that the developed model was rated at the level of "very much." The model consisted of six components including 1) curriculum: development , evaluation, and management 2) faculty members: recruitment, job description, performance evaluation, and faculty development 3) instruction: lesson plans, course syllabus, teaching schedule, teaching assignment, teaching methods, and remedial teaching 4) students: admission, student development, quality of the graduates 5) measurement and evaluation: regulations and responsibility 6) facilities: buildings, library, instructional materials, and nursing rooms.

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ว่าที่ร้อยตรี ธวัช เต็มฉนวน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มีนาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก

ทุนงบประมาณแผ่นดิน

และ

ทุนอุดหนุนและส่งเสริมปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาโท - เอกในระดับอุดมศึกษาของรัฐ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ เอาใจใส่ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู และอาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ ศิษย์รุ่นพี่ที่ทราบซึ่งในความเสียสละทุ่มเทและความเมตตาที่ทุกท่านมอบให้ต่อศิษย์เสมอมา ศิษย์ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ และอาจารย์ ดร.โพธิพันธ์ พาณิช ที่ท่านได้กรุณาใช้เวลาในการให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบของพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ขอกราบของพระคุณคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบของพระคุณอธิการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน นักศึกษาทุกคนที่ร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาเอกรุ่น 6 และเพื่อนร่วมงานที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจให้การศึกษาลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่สนับสนุนและให้กำลังใจมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบของพระคุณ ร.ต.ต. ชาย เต็มฉนวน บิดาผู้ล่วงลับที่ส่งเสริมด้านการศึกษา และเป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาครั้งนี้ เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบของพระคุณนางเฉลียว เต็มฉนวน มารดาและ ขอขอบคุณนางเบญจวรรณ เต็มฉนวน ด.ญ. ชนกสุตา เต็มฉนวน และ ด.ญ. เสาวรศมี เต็มฉนวน ผู้เป็นที่รักยิ่งซึ่งให้ทั้งความรักความห่วงใยอันเป็นกำลังใจ ที่สำคัญคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรี ธวัช เต็มฉนวน

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน.....	14
องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.....	16
บทบาทของอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.....	56
การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	58
เทคนิคเดลฟาย.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	89
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	99

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	116
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการจัด การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	136
5. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	145
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	145
วิธีดำเนินการวิจัย.....	145
สรุปผลการวิจัย.....	146
อภิปรายผล.....	147
ข้อเสนอแนะ.....	164
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	164
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	165
บรรณานุกรม.....	166
ภาคผนวก.....	176
ภาคผนวก ก.....	177
หนังสือขอความอนุเคราะห์การทำวิจัย.....	177
ภาคผนวก ข.....	182
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียน การสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร.....	183
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย.....	184
ภาคผนวก ค.....	186
แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	187
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟายรอบที่1...202	

สารบัญ(ต่อ)

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3.....	215
แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร.....	229
ภาคผนวก ง.....	242
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัด การเรียนการสอนสอนระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาสังกัด กรมศิลปากร.....	243
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเหมาะสมการจัด การเรียนการสอนสอนระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาสังกัด กรมศิลปากร.....	244
ภาคผนวก จ.....	245
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน สอนระดับปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร.....	246
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	247

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างชั้นสำรวจสภาพปัญหาที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์จำแนกตาม สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2546	88
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร.....	89
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรในปี พ.ศ. 2540 – 2545 เฉพาะสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์.....	89
4 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนเดลฟาย.....	90
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างชั้นตรวจสอบความเหมาะสมที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2546	90
6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรโดยรวมและในแต่ละด้านกับเกณฑ์ที่กำหนด.....	100
7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตร เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	101
8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านอาจารย์ เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	103
9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	104

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	106
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	107
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	108
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยรวมและในแต่ละด้าน กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	109
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	110
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านอาจารย์ เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	111
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	112

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

17	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	113
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	114
19	เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด.....	115
20	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร รอบที่ 1.....	117
21	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร รอบที่ 2 และรอบที่ 3.....	125
22	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยรวมและ ในแต่ละด้าน.....	136

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่มีต่อรูปแบบ
การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับ
ปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตร
ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา
ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ.....137

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2	แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างหลักสูตร.....	17
3	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	20
4	แสดงสิ่งกำหนดหลักสูตร.....	21
5	แสดงขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร.....	22
6	แสดงขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตร.....	23
7	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และข้อมูลข่าวสาร ที่ทุกคนสามารถแสวงหา และเรียนรู้ได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด ทำให้สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงทางอุดมศึกษาทำให้เพิ่มการแข่งขันมากขึ้น เน้นความเป็นอุดมศึกษามหาชน และการสนองภารกิจที่หลากหลายในสังคมของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (อมรวิรัช นาคทรพ. 2543 : 18) ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะเป็นคลังปัญญาของประเทศ จึงมีบทบาทหน้าที่ต้องเตรียมคนให้มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อศึกษาย้อนหลังไปในอดีตพบว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยมักจะถูกผลักดันให้มองคนเป็นทรัพยากรมนุษย์มากกว่าจะมองคนเป็นคนที่มีความรู้ ศักดิ์ศรี วัฒนธรรมและชีวิตของตนเอง การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมิได้ส่งเสริมให้คนรอบรู้ เข้าใจชีวิต และเป็นคนที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง (อมรวิรัช นาคทรพ. 2539 : 11-12) แต่ในความเป็นจริง นโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาเป็นผู้มีปัญญา คิดเป็น แก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง สามารถคิด วิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1) จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539:3-4) พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยเป็นเรื่องที่ค่อนข้างวิกฤต การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมานักศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยมีความรู้ความสามารถโดยเฉลี่ยอ่อนลงทั้งในกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยต่างๆ จึงเป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาในขณะนี้

การปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนโดยพึงให้นักศึกษามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เป็นบัณฑิตซึ่งพร้อมด้วยความรู้ และคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 3 ; ทบวงมหาวิทยาลัย.2545 : 1) สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

และเนื้อหาสาระ โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพการณ์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นความต้องการของผู้เรียนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 77-78)

การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544 : 9-10) อย่างไรก็ตาม ผู้สอนจะต้องเห็นความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พบกับช่องทางของการเรียนรู้ที่อาจแตกต่างกัน ผู้สอนจะไม่เน้นความสำคัญของสาระที่ปรากฏในหลักสูตร หรือเน้นความสำคัญของการบรรยายเนื้อหาสาระตามหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 26) การจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นอยู่ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ อาจารย์ทำหน้าที่นำเสนอความรู้โดยไม่ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิด วิเคราะห์ หาเหตุผล และแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524: 15) อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มีการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ มักจะใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมมาสอนนักศึกษา ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ขึ้น และไม่ได้พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในด้านความคิด เหตุผลที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันคือได้ผลผลิตออกมาไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมยุคปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535: 16)

กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานซึ่งมีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเรื่องของศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันของระดับกรม เพื่อสู่ความเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน (สิริชัยชาญ พักจำรูญ. 2539: 3) โดยมีเป้าหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรมรอบรู้ในงานศิลปะด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีความคิดสร้างสรรค์ นำวิธีการและวิทยาการสมัยใหม่มาสร้างผลงานศิลปะ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคม (สำนักงานปฏิรูป การศึกษา. 2543: 42) การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ของกรมศิลปากรมีสถาบันจัดการศึกษาทางด้านนี้คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์จัดการศึกษาในระดับอนุปริญญา (ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ ชั้นสูง) ซึ่งมีการเปิดการเรียนการสอนมานานแล้วโดยการรับนักศึกษาที่จบจากชั้นมัธยมปลาย (ระดับชั้นกลาง) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี มีวัตถุประสงค์ในการ ส่งเสริมและการยกระดับการศึกษาด้านวิชาการ

วิชาชีพ ด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ แก่นักศึกษาที่สำเร็จจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อให้นักศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ทั้งไทยและสากลสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้ในสายตรง ส่วนสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี เป็นการ จัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ทั้งไทยและสากล ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา (ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง) ดังนั้นการจัด การเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จึงต้องจัดให้มีความ สอดคล้องและต่อเนื่องกันในทุก ๆ ด้านของ องค์ประกอบด้านคุณภาพการเรียนการสอน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.2543:23/4) และที่สำคัญ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร ที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี คือสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้เริ่มจัดให้มีการเรียนการสอนมาได้เพียง 5 ปี ย่อมจะต้องประสบปัญหาการจัดการเรียนการสอนในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ซึ่งปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน อุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรที่พบสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ในปัจจุบันการจัดทำหลักสูตรต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมักจะมีเวลาในการประชุมจัดทำหลักสูตรไม่ตรงกัน และในบางครั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทำให้การพิจารณาหลักสูตรเกิดความล่าช้า นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนสับสนกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน ทำให้การสอนของอาจารย์ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน (อุษา สบฤกษ์. สัมภาษณ์. 2546.) การจัดเนื้อหาของหลักสูตรทุกวิชามีเนื้อหามากทั้งในวิชาสามัญ ศิลปะ และวิชาการศึกษา บางครั้งเกิดความซ้ำซ้อนในเรื่องของเนื้อหา ทำให้นักศึกษาต้องใช้เวลาในการเรียนมาก จึงไม่มีเวลาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ได้ใช้มานานและไม่มีการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ เช่น หลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์ไทยได้แบ่งการเรียนการสอนเป็นหน่วยการเรียน เช่น รำเคี้ยว รำหน้าพาทย์ หลักสูตรดังกล่าวใช้เวลาศึกษามากถึง 2 ปี ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรเน้นความรู้ที่เป็นมาตรฐานด้านการเรียนนาฏศิลป์ แต่ไม่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ และที่สำคัญ ผู้บริหารที่จะมาดำเนินการในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนอาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและเห็นความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร (สุกัญญา ตั้งวงษ์พิมุข. สัมภาษณ์. 2546.) ส่วนการประเมินหลักสูตร ยังไม่มีการจัดทำที่เป็นระบบมาตรฐานเนื่องจากไม่มีคณะกรรมการที่ดำเนินงานรับผิดชอบโดยตรงและติดขัดในเรื่องของงบประมาณ จึงทำให้ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรออกเผยแพร่ให้อาจารย์ได้รับทราบ จากสาเหตุดังกล่าวทำให้หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่ได้

มีการปรับปรุงให้ทันสมัยกับสังคมในยุคปัจจุบัน และการจัดทำหลักสูตรยังไม่มีให้นำเอา ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีอยู่มากมายเข้ามาร่วมบรรจุ ไว้ในหลักสูตรเพื่อส่งเสริมและเป็นการผสมผสานการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันจะมีส่วนช่วยให้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร สมบูรณ์แบบมากขึ้น (นิวัฒน์ สุขประเสริฐ. สัมภาษณ์. 2546.) ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมนูญ ศิริจำนงค์ (2544 : 114) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากรพบว่า หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ควรมีการวิจัยสำรวจตลาดหรือความต้องการของท้องถิ่นแล้วระดมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วย ในการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรให้มากขึ้น

2. ด้านอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรสาเหตุมาจากอาจารย์ มีน้อยจึงทำให้มีภาระกิจการสอนมากโดยเฉพาะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้บริหารซึ่งโดยปกติ ไม่ต้องทำหน้าที่สอนก็ต้องมาทำการสอนควบคู่ไปด้วย นอกจากการสอนซึ่งถือว่าเป็นภารกิจ หลักแล้วยังต้องมีการจัดการแสดง ดังนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่จึงมีเวลาไม่เพียงพอสำหรับการ พัฒนางานด้านวิชาการ และด้วยการปรับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ การประเมิน ผลงานของอาจารย์จึงยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ตลอดจนการออกกฎหมายรองรับการเขียน ผลงานของอาจารย์ เช่นตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ยังไม่มี ทำให้ไม่มีการพัฒนาอาจารย์และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น (อุษา สบฤกษ์. สัมภาษณ์. 2546.) นอกจากนี้ การกำหนดภารกิจของอาจารย์ยังขาดความ ชัดเจนในภาระหน้าที่ ตลอดจนอาจารย์ที่เป็นข้าราชการทั้งภาควิชาสามัญและศิลปะมีน้อยลง เนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านบุคลากรและการปฏิรูปการศึกษาของสถาบัน ทำให้ มีการจ้างผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาสอนแต่เนื่องจากค่าตอบแทนน้อย จึงทำให้ขาดขวัญ และกำลังใจในการทำงานส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ (สมัย ขาวนวล. สัมภาษณ์. 2546.) จากสาเหตุดังกล่าวทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทันกับสภาพของสังคม ในยุคปัจจุบัน ซึ่งนับวันจะเน้นการวิจัยมากขึ้นทั้งในระดับสากลและระดับชาติ สถาบันอุดมศึกษา ของกรมศิลปากรก็ควรมีการวิจัยทำร่นาฏศิลป์ เพื่อเผยแพร่ออกสู่สังคมให้มากขึ้น และนาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 75) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการ บริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่า อาจารย์ ผู้สอนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรม ศิลปากรมีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีน้อย โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองของอาจารย์เช่นการฝึกงาน การฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการ และสัมมนาทางวิชาการทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบันยังมีน้อยเป็นสาเหตุให้อาจารย์ ไม่มีโอกาสที่จะได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและเพิ่มพูนความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นรูปแบบเก่าที่ไม่มีการบูรณาการในรายวิชาและระหว่างวิชาทำให้

ขาดการเชื่อมโยง อาจารย์ทั้งภาควิชาสามัญและวิชาศิลปะส่วนมากจะนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี เน้นการสอนแบบรายวิชาไม่มีการปรับปรุงและประเมินแผนการเรียน ขาดการเชื่อมโยงแบบบูรณาการทั้งเนื้อหาในรายวิชาและหลักสูตร มุ่งเน้นวิธีการมากกว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอน ในวิชาปฏิบัติศิลป์มักใช้ประสบการณ์มาทำการสอนไม่มีการประยุกต์สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ทันสมัยกับการสอนในยุคปัจจุบันและจากเอกสารสัมมนา กรมศิลปากร (2544 :16-17) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ครูศิลปะควรนำเทคโนโลยีด้านการใช้สื่อใหม่ๆ ที่จะให้ความรู้ด้านการนำไปใช้กับศิลปะพื้นบ้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียน อันจะทำให้เกิดความกระตือรือร้นและเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้การจัดตารางสอนมีปัญหาในเรื่องของสถานที่และอาจารย์มีไม่เพียงพอเนื่องจากอาจารย์ต้องสอนหลายวิชา พร้อมทั้งมีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในเรื่องของการแสดง (สมัย ขาวนวล. สัมภาษณ์. 2546.) ในการจัดการเรียนการสอนยังคงใช้รูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นการจดจำและทำตามแบบอย่าง ขาดการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียน นักศึกษาจึงขาดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางด้านศิลปะเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้อยคุณภาพ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนมักเน้นด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นหลักทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานในยุคปัจจุบัน (สุกัญญา ตั้งวงษ์พิมข. สัมภาษณ์. 2546.) ส่วน ธรรมนูญ ศรีจันทร์ (2544 : 115) ได้เสนอแนะในงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ว่าอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจเพื่อเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนรวมทั้งพัฒนาด้านวิชาการและจากการวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ของ นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2542:105) พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนไม่ได้มีการพัฒนาเพื่อให้ทันกับกระแสสังคมและสร้างวัฒนธรรมความเป็นนานาชาติหรือสากล อาจารย์ผู้สอนไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่จะเน้นสู่การเผยแพร่ ออกสู่สาธารณะชนมากนัก แต่จะเป็นการเรียนการสอนที่เน้นในหลักสูตรอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมที่ปัจจุบันหลังไหลเข้ามาอย่างมาก การจัดชั่วโมงในการทำงานของอาจารย์ผู้สอนยังไม่เหมาะสมเนื่องจากอาจารย์บางท่านต้องมีกิจกรรมการแสดงเพื่อช่วยงานวิทยาลัยฯ จึงทำให้อาจารย์อีกส่วนหนึ่งต้องรับผิดชอบการสอนมากขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้อาจารย์ขาดการเตรียมการสอน และสร้างสื่อการเรียนการสอนตลอดจนการค้นคว้าวิจัย

4. ด้านนักศึกษา นักศึกษาให้ความสนใจและความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนการสอนน้อยมาก เช่น ชมรม ทัศนศึกษา และการดูงาน เนื่องจากนักศึกษาต้องติดภารกิจในเรื่องของการแสดง ซึ่งในแต่ละครั้งต้องมีการซ้อม และใช้คนเป็นจำนวนมาก และการแสดงดังกล่าวซึ่งมีจำนวนมากยังส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าเรียนได้เต็มเวลาตามที่หลักสูตรกำหนด จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาในเรื่องของการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติโดยเฉพาะการเรียนการสอนที่ต้องทำตามแบบอย่าง จากการเรียนการสอนดังกล่าวนักศึกษาจึงต้องเชื่อฟังครูอาจารย์และไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น นักศึกษาส่วนใหญ่จึงขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้ที่เก่งทางด้านแสดงมักจะอ่อนทางด้านวิชาการ และขาดความสนใจในการค้นคว้าทำให้ส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาที่จบออกไป (สุกัญญา พยัคฆ์เกษม. สัมภาษณ์. 2546.) นอกจากนี้นักศึกษาที่เข้ามาเรียนต่อในระดับปริญญาตรีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องของค่าใช้จ่ายทางการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องหารายได้เสริมหลังเลิกเรียนหรือในวันหยุด และในบางครั้งนักศึกษาต้องหยุดเรียนเพื่อหารายได้จากการแสดงทำให้นักศึกษาขาดการเรียนและการฝึกปฏิบัติ และในการคัดเลือกนักศึกษาเข้ามาเรียนยังมีข้อจำกัดคือ ต้องเป็นผู้ที่จบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์จึงจะสามารถเข้าเรียนต่อในระดับหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และในระดับปริญญาตรี ต่อเนื่อง 2 ปีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ไม่เปิดกว้าง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวคือ ควรเปิดรับนักศึกษาทั่วไปที่ไม่ได้จบมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ให้เข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้ (อุษา สบฤกษ์. สัมภาษณ์. 2546.)

5. ด้านการวัดและประเมินผล การวัดผลและประเมินผลยังขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการวัดผลจะดูจากความสามารถเฉพาะตัว และบทเรียนที่นักศึกษาปฏิบัติเช่น การต่อท่ารำ โดยเน้นความรู้ ความจำและลีลาท่าทางว่าเหมือนกับที่สอนไปหรือไม่ แต่เนื่องจากนักศึกษาขาดประสบการณ์ทำให้ความสวยงาม หรือความสามารถที่แสดงออกมาไม่ถูกใจอาจารย์ผู้สอน การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนที่เป็นตัวบ่งชี้ (สุกัญญา ตั้งวงษ์พิมข. สัมภาษณ์. 2546.) นอกจากนี้การทำข้อสอบที่เป็นมาตรฐานในการวัดและประเมินผลยังไม่มีการจัดทำทั้งภาควิชาสามัญและวิชาศิลปะ การวัดผลทางด้านนาฏศิลป์ดนตรียังคงต้องสอบถามผู้เชี่ยวชาญอยู่เสมอ ซึ่งทำให้เกณฑ์การวัดผลไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนอีกทั้งไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่นักศึกษาสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงสาขานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ของนิลวรรณวรรณะลี (2541:217) พบว่าการวัดผลในการเรียนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรนั้น การวัดผลใช้ผู้สอนเป็นหลักไม่มีเกณฑ์มาตรฐาน และในการวัดผลส่วนใหญ่เน้นเฉพาะด้าน

ความรู้และความจำ ขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่วนทางด้านทฤษฎียังไม่มีการจัดทำ หรือสร้างข้อสอบมาตรฐาน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้การวัดและประเมินผลของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรขาดความเชื่อถือหรือความเที่ยงตรง ควรมีการประเมินตามหลักวิชา และวิธีการ และมีคณะกรรมการกลางในแต่ละสาขาวิชาจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการวัดผล ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติซึ่งควรมีความสอดคล้องกัน

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ห้องเรียนมีไม่เพียงพอสำหรับการสอนกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย รวมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับห้องเรียนและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีการใช้สถานที่ของ วิทยาลัยนาฏศิลป์ในการจัดการเรียนการสอน สถานที่เรียนยังขาดแคลนอยู่มาก ในปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ขยายสถานศึกษาไปยังวิทยาเขตพุทธมณฑล อำเภอสาละวิน จังหวัด นครปฐม แต่ก็ยังไม่พร้อมในทุกๆเรื่องเพราะอยู่ในช่วงของการก่อสร้าง ห้องปฏิบัติการมีจำกัด อุปกรณ์เก่า และชำรุดไม่เหมาะกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ขาดการดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพราะบุคลากรที่ดูแลต้องใช้อาจารย์ผู้สอนเนื่องจากไม่มีบุคลากรดูแลเฉพาะในเรื่องดังกล่าว ในส่วนของสโมสรนักศึกษาที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมนักศึกษา ยังไม่เป็นสัดส่วน เนื่องจากอาคารสถานที่ไม่เพียงพอต้องดัดแปลงห้องเรียนมาเป็นสโมสรนักศึกษาในการจัด กิจกรรม (สมปอง นกน้อย. สัมภาษณ์. 2546.) นอกจากนี้ห้องสมุดยังคับแคบ ตำราและ เอกสารที่เกี่ยวกับวิชาสามัญและวิชาการศึกษามีน้อยมาก ทำให้การค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ เหล่านี้มีไม่เพียงพอ ตำราส่วนใหญ่ที่มีมักจะเกี่ยวกับทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี สำหรับ ห้องพยาบาลในปัจจุบันยังใช้ห้องเรียนดัดแปลงมาเป็นห้องพยาบาล อุปกรณ์พยาบาลยังไม่ ทันสมัย ไม่มีพยาบาลประจำสำหรับดูแลนักศึกษาที่เจ็บป่วยจึงต้องใช้อาจารย์ซึ่งไม่ได้จบมา ทางด้านพยาบาลหรือสุขศึกษามาดูแลแทน และยังไม่มีเครื่องปรับอากาศทำให้สภาพอากาศร้อน (สุกัญญา ตั้งวงษ์พิมุข. สัมภาษณ์. 2546.) สำหรับสื่อและโสตทัศนูปกรณ์ มีไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาและการบริการยังช้ามากเพราะมีบุคลากร เพียง 2 คนจึงต้องใช้อาจารย์ในวิทยาลัยที่มีความรู้ในเรื่องสื่อและโสตทัศนูปกรณ์มาช่วย ดำเนินการแทน นอกจากนี้จำนวนคอมพิวเตอร์ในแต่ละสถาบันที่ใช้ในการศึกษายังมีไม่เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษาทำให้ต้องจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ก็ยังต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ อีกทั้งการบำรุงรักษา เครื่องคอมพิวเตอร์ ยังขาดงบประมาณ ทำให้การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์มีปัญหาอย่างมาก (ฐเรศ พิศชาติ. สัมภาษณ์. 2546.) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องวิวัฒนาการและอนาคตภาพ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยของ สิริชัยชาญ พักจำรูญ (2539: 245 - 247) ที่พบว่า งานด้านข้อมูลของสถาบันที่เกี่ยวกับตำราด้านนาฏศิลป์และดนตรียังมีอยู่ น้อยมากรวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆที่ช่วยสอนก็ขาดแคลน สถานที่เรียนมีจำกัดและส่วนหนึ่งยังสร้างไม่เสร็จ

จากสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว และการเปลี่ยนแปลงของสังคมประกอบกับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร กำลังดำเนินงานอยู่ในช่วงของการปฏิรูปการจัดการศึกษา เพื่อความมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรจึงมีความสนใจในการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเพื่อนำเอาผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน และเสนอรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับตลาดแรงงานและสังคมในยุคปัจจุบัน และเป็นไปตามแบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ในองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 6 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544 : 9-10) โดยการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ในด้านต่าง ๆ และนำสภาพปัญหามาวิเคราะห์ และสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในการตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาของกรมศิลปากรจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 3 กลุ่ม

1. ประชากรในชั้นสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้แก่
  - 1.1 ผู้บริหารสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 1 แห่งและวิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตภาคกลาง 4 แห่ง จำนวน 31 คน
  - 1.2 อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 1 แห่งและวิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตภาคกลาง 4 แห่ง จำนวน 416 คน
  - 1.3 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 1 แห่งและวิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตภาคกลาง 4 แห่ง จำนวน 796 คน
  - 1.4 ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2545 จำนวน 875 คน
2. ประชากรในชั้นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวน 17 คน ดังนี้
  - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
  - 2.2 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
  - 2.3 อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
3. ประชากรในชั้นตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ได้แก่
  - 3.1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง จำนวน 31 คน
  - 3.2 อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง จำนวน 416 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร 6 ด้านคือ

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านอาจารย์
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน
4. ด้านนักศึกษา
5. ด้านการวัดและประเมินผล
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ของค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ตั้งแต่ 1.99 ลงมาตามองค์ประกอบของคุณภาพการจัดการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน 6 ด้าน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรตามองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดสอนทุกหลักสูตร ในปัจจุบันได้แก่หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ หลักสูตรศิลปบัณฑิตของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดทำเอกสารหลักสูตร การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านอาจารย์ ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการเกี่ยวกับอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ การธำรงรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ที่มีคุณวุฒิความรู้ความสามารถและทักษะด้านต่างๆ มีความรู้เนื้อหาเป็นอย่างดี มีความรู้และประสบการณ์ในการสอน มีความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและผู้เรียนเพื่อการพัฒนาหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนให้อาจารย์มีวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้น

1.3 และการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์

1.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้แก่ การทำแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดประมวลการสอน การจัดตารางสอน การจัดอาจารย์

เข้าสอน วิธีการสอน การสอนซ่อมเสริมเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ยอมรับความสามารถและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน โดยแบ่งเวลาและเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมความพร้อมทั้งผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

1.5 ด้านนักศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการเกี่ยวกับนักศึกษาได้แก่การคัดเลือกนักศึกษา การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความขยันและอดทน มีความซื่อสัตย์ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มเพื่อนและมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การติดตามผลการศึกษานักศึกษาและการประเมินคุณภาพของบัณฑิตทั้งที่ศึกษาต่อและที่ทำงานแล้ว

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนได้แก่ การนำหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลมาใช้อย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน

1.7 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ในการวิจัยนี้หมายถึง แบบแผนหรือการดำเนินการที่เกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบเช่น ห้องเรียนนาฏศิลป์ ห้องปฏิบัติการ ห้องพยาบาล ห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและการเสาะแสวงหาความรู้จากทั้งภายในและภายนอกประเทศ อาณาบริเวณและบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิตนักศึกษา

2. สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร หมายถึง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตภาคกลาง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

3. ผู้บริหาร หมายถึง อธิการ รองอธิการ คณบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2546

4. คณาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตภาคกลาง 4 แห่งคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ในปีการศึกษา 2546

5. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2546

6. ศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2545

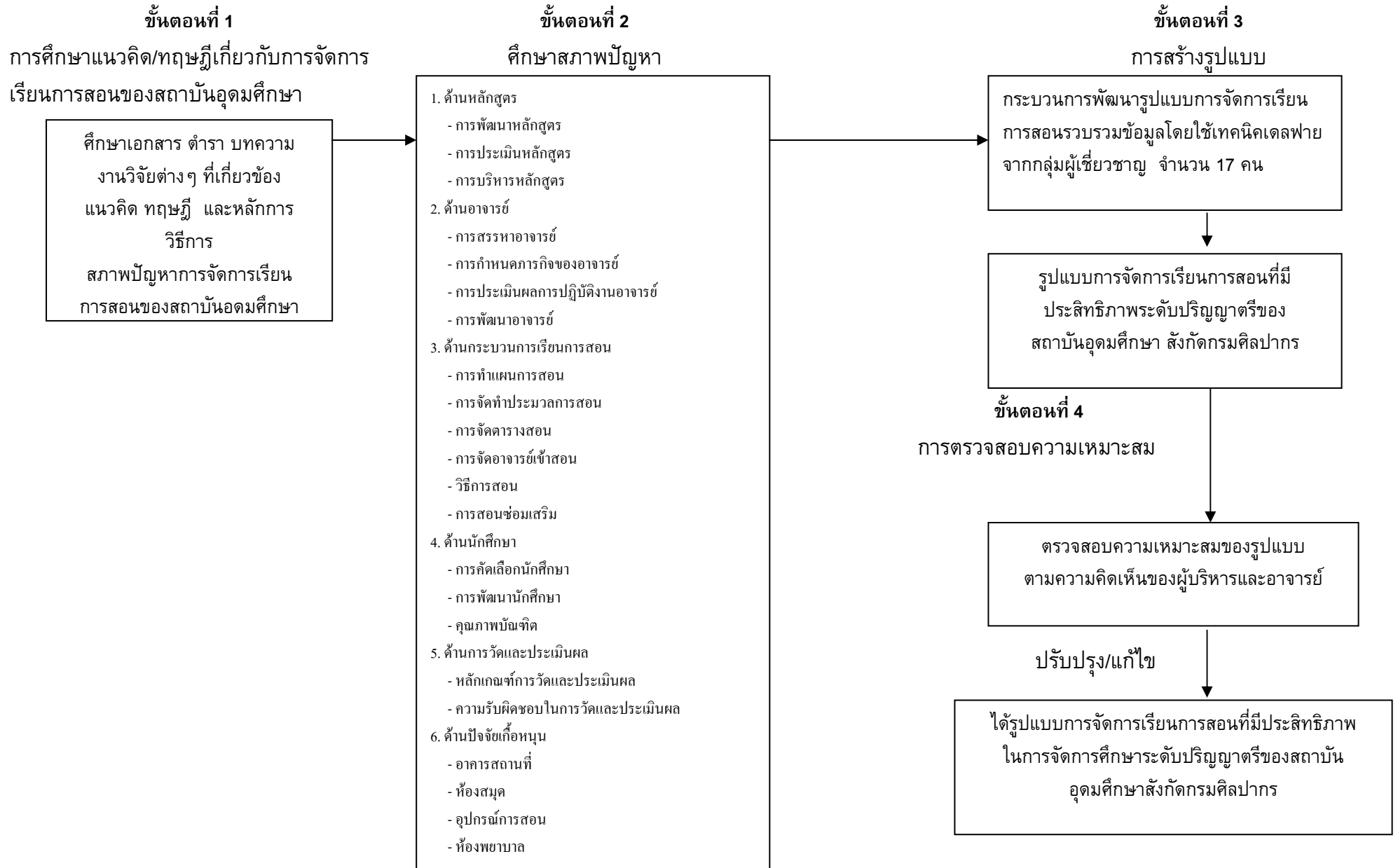
7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

7.1. เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเวลา 20 ปีขึ้นไป

7.2. เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

7.3. เป็นอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกหรือเป็นอาจารย์ระดับ 8 และระดับ 9 หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการนำเสนอเป็นลำดับดังนี้ ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา บทบาทของอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เทคนิคเดลฟาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ ได้มีการพัฒนาตนเองและฝึกประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ มีนักการศึกษาให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนไว้หลายท่านดังนี้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 10) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินการด้านการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดผลที่เป้าหมายคือ ผู้เรียนซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องได้แก่ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอนการประเมินผลเป็นต้น

ทิตนา แคมมณี (2545 : 26) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน และการประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนเป็นต้น

สมิทร คุณานุกร (2518 : 137) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการนำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ เช่นเดียวกับบุญมี เณรยอด (2536:157) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการนำเอาหลักสูตรที่กำหนดไว้มาปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งผลของการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของการจัดระบบที่ดี จะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กาเย่ และ บริกส์ (ทีศนา แชมมณี. 2545 : 30 ; อ้างอิงจาก Gagne and Briggs.1979) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบว่า หมายถึงการวางรูปแบบโครงสร้างระดับหลักสูตร (System Level) ระดับวิชา (Course Level) ระดับบทเรียน (Lesson Level) และระดับการนำไปปฏิบัติ (Implementation Level)

เอลลิสและเฮอร์ส (Ellis And Hurs. 2002 : 1016) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้จัดกระทำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลที่ตั้งเป้าหมายไว้แก่ผู้เรียน

จากความหมายของการจัดการเรียนการสอนของนักการศึกษาต่างๆอาจสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนหมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการจัดให้มีการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2544 : 10-13.) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตผู้พึงประสงค์เพื่อ

เป้าหมายการผลิตที่ชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ปลูกฝังพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี ด้านภาษาและการสื่อสาร พัฒนาทักษะด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและปลูกฝังจริยธรรม

2. ด้านผู้สอน ทำให้การสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพโดยเน้นการประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน
3. ด้านการเรียนการสอน มีการจัดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบการเรียนมากขึ้น
4. ด้านหลักสูตร การจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งลักษณะเด่นของหลักสูตรเหล่านี้คือ มีความยืดหยุ่นสูง และมีความทันสมัยเนื่องจากการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ
5. ด้านผู้บริหาร ตัวผู้บริหารเองได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์จำเป็นต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยส่งเสริมในด้านของผู้เรียนและผู้สอน ตลอดจนการจัดหลักสูตร และการบริหารจัดการให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในที่สุด และส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่จะออกไปรับใช้สังคมต่อไป

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ กระบวนการเรียนการสอน นักศึกษา การวัดและประเมินผล และปัจจัยเกื้อหนุน (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2544 : 9-10) โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

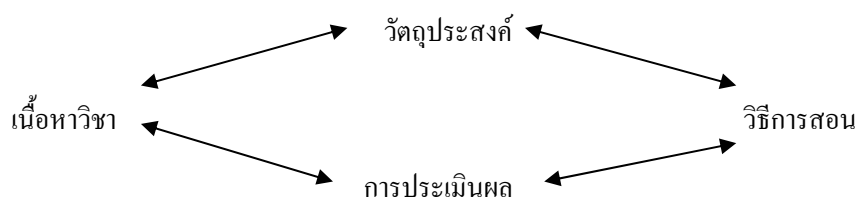
1 ด้านหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรหมายถึงเอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้เรียน เป็นเอกสารที่จัดเป็นรูปเล่มซึ่งระบุรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนตลอดโปรแกรมการศึกษา หรือ โปรแกรมการเรียนที่สถาบันการศึกษาจัดให้เรียนด้วยและยังเป็นหลักสูตรที่สถาบันการศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบรวมถึงประสบการณ์ชีวิตทั้งหมดของผู้เรียน หลักสูตรยังรวมหมายถึงแผน การเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้เรียน รวมทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผน (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2540 : 1 - 4) นอกจากนี้หลักสูตรยังหมายถึงมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอก สังคมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีโครงสร้างพื้นฐาน 4 พื้นฐานหลัก ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาวิชา 3) วิธีสอน และ 4) การประเมินผล (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 1-2) หลักสูตรจึงมีความหมายเป็น 3 ประการ คือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2539 : 3 ; ทิศนา แหมมณี. 2545 : 53-54)

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น อาจารย์ นักศึกษา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่การจัดการเรียน การสอน ผลิตผล (Output) คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา คุณภาพ บัณฑิต เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝน ผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างหลักสูตร

ที่มา : ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2539 : 3

อาจสรุปได้ว่า หลักสูตรหมายถึง แนวทางในการปฏิบัติที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะตามความมุ่งหมาย ของการศึกษาที่วางไว้ หลักสูตรจึงเป็นการศึกษาที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาของหลักสูตร ตลอดจนคุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน สถานที่เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหาร หลักสูตรที่สอดคล้องกับสังคมแต่ละยุคสมัย

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษาวางไว้ ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมาย ตลอดจนเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ความสำคัญดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 38-39)

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาได้
3. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย
4. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

5. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติที่ได้ผล

1.3 องค์ประกอบด้านหลักสูตร มีดังนี้

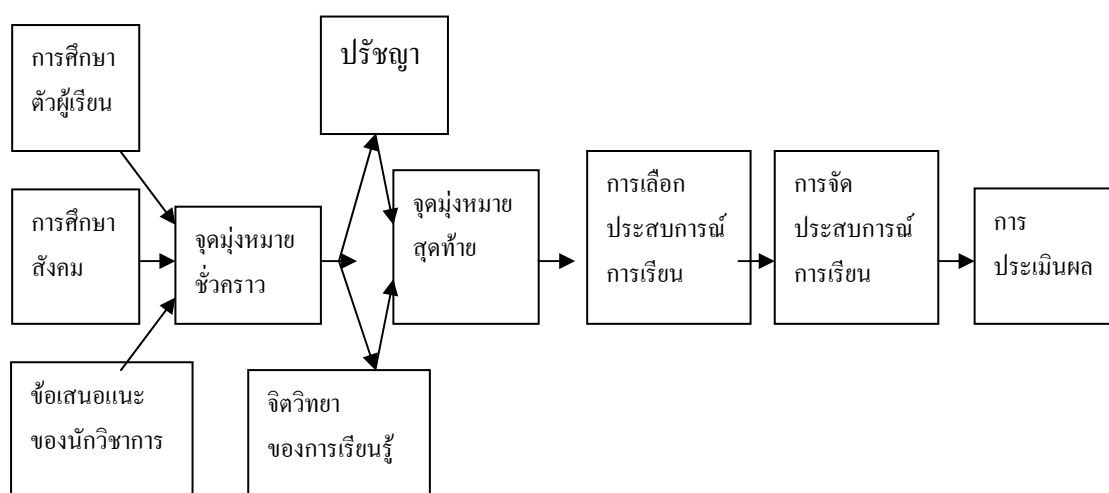
1.3.1 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและทบทวนหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 1) สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน เพื่อตอบสนองความต้องการของโลกในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1973 : 7) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีของเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย ซึ่ง ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2530 : 29) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ว่าเป็นกระบวนการเช่นเดียวกับการสร้างหลักสูตร และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการสร้างหลักสูตร ในสถานการณ์จริงการพัฒนาหลักสูตรกับการสร้างหลักสูตรเป็นกระบวนการดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ส่วน บุญมี เณรยอด (2536 : 17) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก รวมถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นมาและปรับปรุงหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้วให้มีความเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาและสังคม

ส่วนไทเลอร์ (Tyler. 1970 : 4-128) ได้เสนอขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายเหล่านี้ควรจะระบุทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนและเนื้อหา จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่ไทเลอร์เสนอนั้น เป็นกระบวนการที่เรียกว่า “วิธีการ - จุดมุ่งหมาย” (Means-End Process) นั่นคือทุกขั้นตอนของการจัดศึกษาเป็นแนวทางหรือวิธีการ (Means) ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษา หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั่นเอง สำหรับการเลือกจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น

ไทเลอร์ได้เสนอไว้ว่าควรที่จะเลือกมาจากแหล่งต่างๆ 3 แหล่งด้วยกันคือ จากการศึกษาตัวผู้เรียนเอง จากการศึกษาสถานศึกษา และข้อเสนอแนะของนักวิชาการ เมื่อได้จุดมุ่งหมายทางการศึกษาซึ่งอาจมีจำนวนมากมากเกินไปที่จะบรรจุในหลักสูตรได้ทั้งหมด นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องเลือกจุดมุ่งหมายเฉพาะที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยใช้หลักปรัชญาและจิตวิทยาเป็นเครื่องช่วยการกลั่นกรองจุดมุ่งหมายเหล่านั้น ต่อจากนั้นจึงถึงขั้นการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผล

ดังภาพประกอบ 3

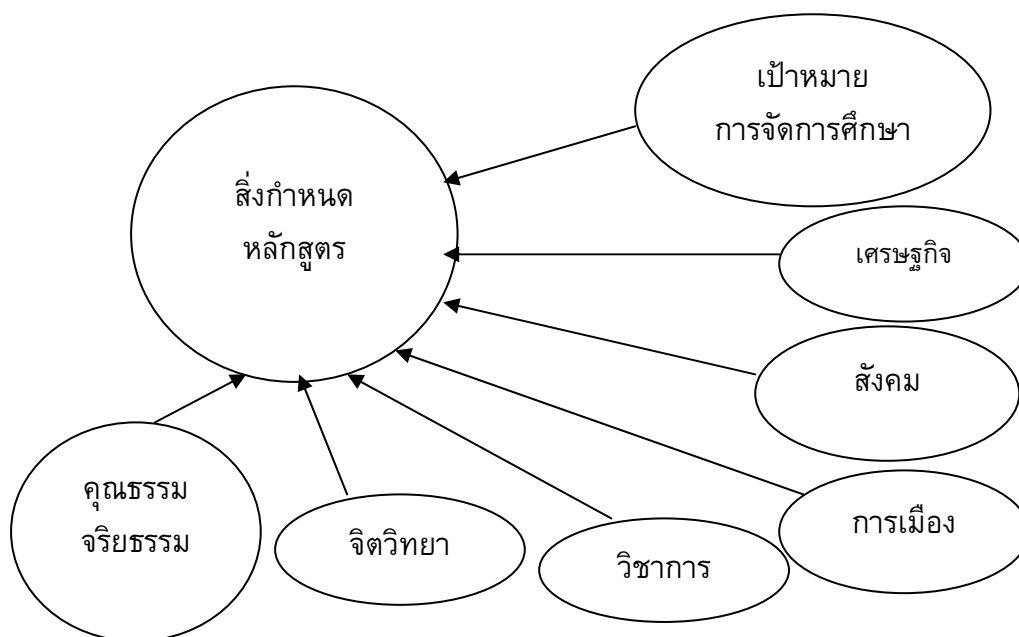
ภาพประกอบ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

ที่มา : ชมพันธ์ุ กุณชร ณ อยุธยา. 2530 :

สิ่งกำหนดหลักสูตร คือการเตรียมการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ เป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จิตวิทยา และคุณธรรม จริยธรรม การเริ่มสร้างหลักสูตรอาจจะมีคณะกรรมการชุดหนึ่ง ทำการศึกษาวิจัยเพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการศึกษาทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อม เช่น ต้องการทราบสภาพของสังคมที่ต้องการจัดการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเพื่อได้บันทึกออกไปบริการและสร้างสรรค์สังคม ในแต่ละส่วนของสังคมที่หลากหลายและแตกต่างกัน ข้อมูลเหล่านี้จะต้องได้มาจากการศึกษาวิจัยมากกว่าประสบการณ์

ของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพราะกระแสของสังคมปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและเห็นผลการพัฒนาเชิงคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ในกระบวนการของการใช้หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่ . 2543 : 15 - 26)

ดังนั้นสิ่งกำหนดหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายและอุดมการณ์ของชาติ เศรษฐกิจและสังคม วิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จิตวิทยา คุณธรรมและจริยธรรม จะเป็นฐานข้อมูลสำหรับนักพัฒนาหลักสูตรให้สามารถตัดสินใจการออกแบบหลักสูตรได้อย่างชัดเจน เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงสิ่งกำหนดหลักสูตร

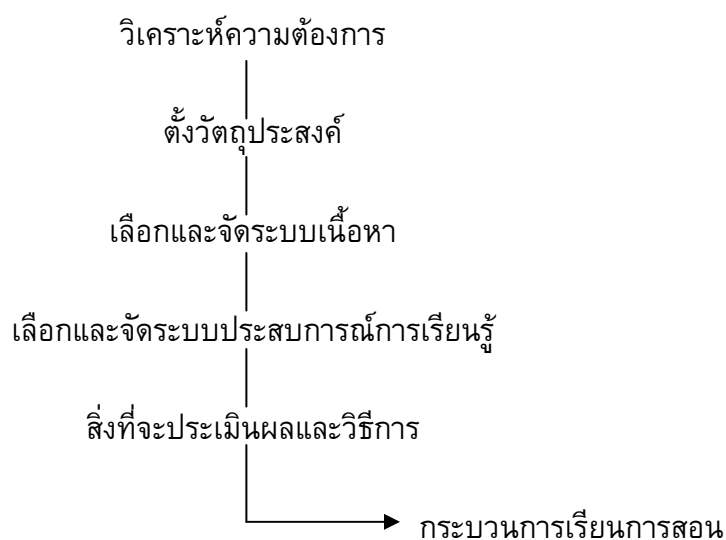
ที่มา : ชมพันธ์ุ์ กุณชร ณ อยุธา. 2530:15

ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ทาบ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 50 ; อ้างอิงจาก Taba. 1962 : 120) ได้อธิบายขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพไว้ 7 ขั้นตอน คือ

- 1) การวิเคราะห์ความต้องการ
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์
- 3) การเลือกเนื้อหา
- 4) การเลือกสาระ
- 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- 6) การจัดระบบประสบการณ์ในการเรียนรู้
- 7) การตั้งเกณฑ์การประเมินผล

ทั้ง 7 ขั้นตอน สามารถย่อเป็น 5 ขั้นตอน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

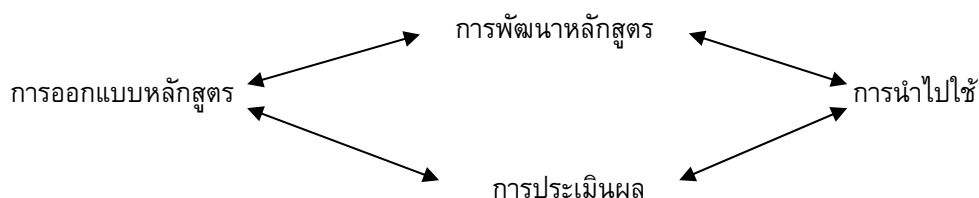

ภาพประกอบ 5 แสดงขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ที่มา : วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543: 50

การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นเรื่องสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพราะเป็น
เรื่องที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ สถาบันอุดมศึกษาจะออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มที่

นโยบายของแต่ละสถาบันแล้วมีกระบวนการตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร การนำไปใช้ การประเมินผล ดังแสดงเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตร

ที่มา : วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 52

สรุป การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันและมีความทันสมัย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และประเทศชาติในทุกด้าน โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาที่เป็นลำดับอย่างถูกต้อง

1.3.2 การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation)

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรที่เกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การประเมินหลักสูตรอาจจะทำได้หลายรูปแบบ ทั้งในขอบข่ายที่เล็กหรือขอบข่ายที่กว้าง ซึ่งครอบคลุมการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

หลักสูตรจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรก็จำเป็นจะต้องมีการประเมินหลักสูตรก่อน เพื่อจะดูว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่่นั้นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด มีจุดเด่นจุดด้อยที่ใดมีปัญหาหรือข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งของประเทศและของโลก

ทาบา (Taba. 1962 : 310) มีความเห็นว่า การประเมินหลักสูตรมีความหมายที่ครอบคลุมขอบข่ายหลายประการ เราอาจจะประเมินหลักสูตรโดยการประเมินจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของหลักสูตร คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถของนักศึกษา ความสำคัญของรายวิชาต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ของการนำจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปใช้และวัสดุสื่อการเรียนต่างๆ

แมคเนล (McNeil. 1977 : 134) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะตอบคำถามสองประการคือ (1) หลักสูตร รายวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาและจัดทำขึ้นนั้นได้ผลตามที่ปรารถนาหรือไม่ และ (2) จะปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดีที่สุดอย่างไร

สรุป การประเมินหลักสูตรเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่างๆ เช่น จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์สื่อการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารหลักสูตรและการบริหารวิชาการเพื่อดูว่าหลักสูตรนั้นได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใดและจะปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดีที่สุดอย่างไร

1.3.3 การบริหารหลักสูตร การบริหารหลักสูตรหมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตรแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมหลักสูตร 2) การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร 3) การประเมินผลหลักสูตร และ 4) การปรับปรุงหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 46)

การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลร่วมมือกันดำเนินการโดยมีเครื่องมือ คือ หลักสูตร ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาในอันที่จะเตรียมผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ ทศนคติและประสบการณ์ที่ดีในการดำเนินและดำรงชีวิตในสังคมของตนได้อย่างถูกต้องและเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ (สุกัญญา ศิริตันดิกร. 2524 : 159) ส่วนสุริยา เหมตะศิลป (2542 : 41 – 42) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารในสถานศึกษาเพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของสถาบันการศึกษา ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบายทิศทางการศึกษา ตลอดทั้งแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ และต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน รวมทั้งให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้อย่างดีด้วย ดังนั้นการทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้บริหารพึงกระทำ

การบริหารหลักสูตรมีขอบเขตที่จะต้องดำเนินงานในด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน มีนักการศึกษาและนักพัฒนาหลายคนได้เสนอไว้แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2526 : 195-202) ให้ความเห็นว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียมอบรมผู้สอนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดอาจารย์เข้าสอน ต้องสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก และจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ
4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ระดับความยากง่าย ช่วงการเรียนรู้ ต้องเหมาะสมกับผู้เรียนรวมทั้งการใช้ห้องเรียน
5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ประกอบด้วย การจัดทำ แผนการสอน เอกสารและสื่อการสอน
6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่ผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมทั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงานในสถานประกอบการ เป็นต้น
8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้สังัด อุทรานันท์ (2532 : 362 – 269) ได้กล่าวถึงขอบเขตการบริหารหลักสูตร ไว้ 3 ประการคือ ประการที่ 1 งานบริหารและบริการหลักสูตรซึ่งจะเกี่ยวกับงาน เตรียมบุคลากร การจัดอาจารย์เข้าทำการสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุ หลักสูตรการบริหารหลักสูตรภายในสถานศึกษา ประการที่ 2 งานดำเนินการเรียนการสอนตาม

หลักสูตรประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นจัดทำแผนการเรียน การสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประการที่ 3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ หลักสูตรประกอบด้วย การติดตามผลการใช้หลักสูตร การนิเทศการศึกษาและการตั้งศูนย์บริการ เพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การเตรียมการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น การจัดทำโครงการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม การจัดทำโครงสร้างของหน่วยงาน

2 ด้านอาจารย์

สถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการสรรหา พัฒนา และธำรงรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ คุณธรรมและจริยธรรม มีการกำหนดภารกิจ ของอาจารย์และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานภารกิจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 7) องค์ประกอบ ด้านอาจารย์มีดังนี้

2.1 การสรรหาอาจารย์

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้กำหนดให้มีระบบการสรรหาบุคคล เพื่อเข้ารับตำแหน่งอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีข้อปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ มหาวิทยาลัยภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและ ทบวงมหาวิทยาลัยของแต่ละสถาบัน ซึ่งบุคคลที่สามารถดำรงตำแหน่งอาจารย์ในการสอน หลักสูตรระดับต่าง ๆ จะต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติดังปรากฏในประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 และหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542 และต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุในประกาศรับสมัครคัดเลือกของมหาวิทยาลัย

การเข้าเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาใหม่ ๆ ควรได้รับการปฐมนิเทศได้รับการชี้แนะ และได้รับการให้คำปรึกษาอยู่เสมอ เพื่อให้อาจารย์ใหม่ได้เรียนรู้ คำนึงและปรับตัว

กับชีวิตใหม่ในฐานะอาจารย์ได้อย่างดี ในการช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ทางด้านการเรียนการสอน ได้แก่ (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2543 : 23 – 24)

- 1) จัดทำเป็นแบบสอบถาม ถามปัญหาในการเรียนการสอน และความ ต้องการด้านการเรียนการสอน
  - 2) จัดปฐมนิเทศการสอนเป็นครั้งแรกที่เข้าทำงาน
  - 3) จัดประชุมสัมมนาให้อาจารย์แสดงความเห็น แล้วรวบรวมความเห็นและ ปัญหาต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน
  - 4) พุดคุย สนทนา และสังเกตหรือบันทึกไว้เพื่อสรุปรวมแล้วทำการดำเนินงาน ตามความต้องการในภายหลัง
  - 5) จัดอาจารย์รุ่นพี่หรือผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษาในการสอน
  - 6) จัดหาทุนสำหรับอาจารย์ใหม่เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาการสอนร่วมกับอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน
  - 7) ส่งเข้าประชุม อบรม สัมมนาเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- สรุป การสรรหาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาความ ต้องการของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเมืองและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาของแต่ละสถาบัน

2.2 การกำหนดภารกิจของอาจารย์

ภารกิจของอาจารย์ หมายถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่มีต่อสถาบัน และสังคมภายนอกสถาบัน ซึ่งคณาจารย์จะถือเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติคือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ การบริหารภายใน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 31 – 32)

1. ภารกิจด้านการสอน อาจารย์มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องสอน ควบคุม ห้องปฏิบัติการโดยการสังเคราะห์และผสมผสานบูรณาการความรู้ (Synthesizing and Integrating Knowledge) กล่าวคือ ประมวลความรู้ที่มีอยู่แล้วและกระจายอยู่ให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อการถ่ายทอดต่อไป โดยผ่านกระบวนการสอนหรือ

วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ซึ่งอาจเป็นการสอนโดยการบรรยาย สอนข้างเคียง อภิปราย กลุ่มย่อย ภารกิจด้านการสอนนี้ควรมีชั่วโมงสอนซึ่งรวมถึงการสอนในห้องปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 8 – 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และอาจารย์ควรมีเวลาศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง 3 – 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพราะการสอนเป็นการใช้ความรู้ ซึ่งมีความสลับซับซ้อนเป็นฐานในการปฏิบัติงาน ความแตกต่างจะเห็นได้อย่างชัดเจนที่ผลลัพธ์ (Outcome) หรือผลผลิต (Output) ภายหลังจากที่สิ้นสุดการปฏิบัติงานแล้ว ในการเตรียมการสอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการสอนจะต้องเตรียมหัวข้อที่ต้องสอน เตรียมเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ เตรียมความลึกซึ้งของเนื้อหาให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทราบ เตรียมอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน สื่อต่างๆสำหรับการสอน ข้อมูลที่ต้องการจะให้นิสิต ข้อมูลเกี่ยวกับหลักและวิธีการประเมินผล ตารางเวลาที่จะให้นิสิตเข้าพบ เพื่อให้คำปรึกษาหารือและเตรียมการ แก่ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนด้วย

2. ภารกิจด้านการวิจัยเป็นภารกิจด้านการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยได้มีการสนับสนุนให้อาจารย์มีโอกาสดำเนินการวิจัยด้วยเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินรายได้มหาวิทยาลัยและทุนอุดหนุนจากแหล่งอื่น โดยการวิจัยนั้นมีทั้งงานวิจัยเพื่อการพัฒนางานวิจัยเพื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง

3. ภารกิจด้านการบริการวิชาการ หมายถึง การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิต เป็นที่ปรึกษาองค์การหรือสโมสรนิสิต อาจารย์แนะนนวนิสิต ประธานกรรมการ กรรมการหรืออนุกรรมการในการจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนาทางวิชาการหรือการจัดนิทรรศการ กรรมการอ่านผลงานขอตำแหน่งทางวิชาการ กรรมการสภานุกรม กรรมการบัญญัติศัพท์ กรรมการพิจารณาให้ทุน กรรมการตัดสินให้รางวัล กรรมการค่ายวิทยาศาสตร์ กรรมการการฝึกภาคสนามของนิสิตในบางคณะหรือบางวิชา วิทยากรเพื่อออกรายการวิทยุโทรทัศน์ และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย การบริการวิชาการส่วนนี้รวมถึงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของตัวอาจารย์เอง ซึ่งอาจจัดดำเนินการได้ในรูปแบบของการเขียนบทความเผยแพร่หรือการจัดทำแผ่นปลิวคำสอนทุกสัปดาห์

4. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ถือเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทยหากขาดการดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาแล้ว ศิลปวัฒนธรรมของชาติจักสูญหายไปทีละเล็กละน้อย

ดังนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการแล้วยังต้องมีการปฏิบัติงานด้านเป็นผู้นำทางสังคมในด้านต่างๆรวมถึงการธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่งดงามของชาติด้วย โดยการบำรุงรักษานั้นจะจัดในรูปของกิจกรรมกับประชาชนโดยตรงก็ได้หรือจัดกิจกรรมผ่านสื่อประเภทต่างๆ ก็ได้ บางกิจกรรมอาจารย์จะต้องเข้าไปร่วมโดยตรงได้แก่ การเป็นกรรมการ / อนุกรรมการพิจารณาศิลปวัตถุ การบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านศิลปวัฒนธรรม การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องศิลปวัฒนธรรม การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม งานศิลปะในรูปสิ่งพิมพ์ การจัดการแสดงการเล่นต่างๆ ต่อชุมชนเป็นประจำหรือตามฤดูกาล รวมไปถึงการบริการวิชาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมโดยผ่านสื่อมวลชน การจัดบรรยาย อภิปราย สัมมนาและประชุมทางวิชาการ การทำนุบำรุงและการธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ ก่อให้เกิดความมีน้ำใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการรวมเผ่าพันธุ์รวมชาติให้มีความเป็นตัวของตัวเองในชาติ ตลอดจนการสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมไทยเข้าไปในการสอนแต่ละครั้งด้วย เช่น การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง การใช้ผลิตภัณฑ์ไทย

สรุป การกำหนดภารกิจของอาจารย์คือ ภารกิจด้านการสอนที่ถือว่าเป็นงานหลักของอาจารย์ที่จะต้องรับผิดชอบเตรียมพร้อมเสมอ ภารกิจด้านการวิจัยถือว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ภารกิจด้านบริการวิชาการถือว่าเป็นการให้บริการชุมชน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่สาธารณะชน ภารกิจด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมซึ่งถือว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย

2.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์ การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดแนวปฏิบัติในการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพมีดังนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543 : 39)

1. คณะควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

2. ในการประเมินผลการปฏิบัติงานควรให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน โดยคณาจารย์พิจารณาจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าให้เหมาะสมกับสายงานทางวิชาการของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีการกำหนดดังนี้

2.1 กำหนดสัดส่วนเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ตามแนวทางการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานภาระงานของอาจารย์

2.2 กำหนดปริมาณผลผลิตหรือกิจกรรมและระบุผลลัพธ์ของงานไว้อย่างชัดเจน

2.3 กำหนดวิธีการประเมินเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วม

2.4 กำหนดวิธีการนำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต คณาจารย์ และบุคลากรภายในหน่วยงานมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางวิชาการโดยภาพรวมในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานและเพื่อกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543 : 39-42)

1. การประเมินผลงานของอาจารย์ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การมีแผนการสอนในแต่ละวิชา วิธีการสอน วิธีการวัดผลการเรียนโดยการแจ้งให้นักศึกษาทราบ

2. การประเมินผลงานของอาจารย์ทางด้านการวิจัย โดยกำหนดแนวทางการประเมินด้านการวิจัยโดยรวมคือ การประเมินคุณภาพแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัยโดยละเอียด การประเมินงานวิจัยที่ได้รับรางวัล การประเมินจากแหล่งเงินทุนวิจัย

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางด้านการบริการวิชาการ โดยกำหนดแนวทางดังนี้คือ องค์ความรู้ที่จะให้การเผยแพร่ ผู้ให้บริการจะต้องมีความรู้ งานที่ให้บริการมีผู้มารับการบริการมากขึ้น

4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการประเมินเพื่อประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม และแก่ผู้รับบริการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2.4 การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์เป็นการพัฒนาบุคคลประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญและความสามารถส่วนบุคคลอันมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงานทุกประเภท ดังที่ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2524 : 52) กล่าวว่าปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของการศึกษา คือ อาจารย์และคุณภาพของบัณฑิตขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ดันศิริ (2539 : 61) ที่กล่าวว่าครูเป็นปัจจัยตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพของคน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาจารย์เป็นบุคลากรที่สำคัญของระบบการศึกษา ซึ่งควรได้รับการพัฒนา ในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง ส่วนไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 80) กล่าวถึงการพัฒนาอาจารย์ว่า เป็นแนวทางการพัฒนาการสอนระหว่างปฏิบัติการมุ่งสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทักษะและการดำเนินงานต่างๆ ให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้น อาจารย์ควรมีความตระหนักในเรื่องของจรรยาบรรณ คุณธรรม ตลอดจนประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นอีกด้วย (เพทาย ทองมหา. 2534 : 15) เพราะสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สถานภาพและคุณภาพอาจารย์อยู่ในฐานะตกต่ำและไม่พัฒนาเท่าที่ควร ดังผลงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพอาจารย์ในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ ยังไม่เพียงพอที่จะเอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ดังที่คาดหวัง (นัยนา ขุมทรัพย์. 2536 : 71) การพัฒนาอาจารย์ตามความเข้าใจทั่วไปนั้น คือ การเตรียมอาจารย์ที่ได้เข้าปฏิบัติงานในอาชีพอาจารย์ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อม ตลอดจนพัฒนาให้อาจารย์มีศักยภาพมีความความพร้อมอยู่เสมอ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 17 – 18) นอกจากนี้ยังมีผู้ที่อธิบายความหมายของคำว่า การพัฒนาอาจารย์ไว้ดังนี้

สปาร์ก และซิมมอนส์ (Sparks and Simmons. 1983 : 65-66) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอาจารย์ไว้ว่า การพัฒนาอาจารย์ที่มีเป้าหมายในการปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้องทำให้เป็นกระบวนการครอบคลุมในเรื่องเป้าหมายและเนื้อหา กระบวนการฝึกอบรมและสภาพบริบท ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน การพัฒนาอาจารย์จึงต้องให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ เหล่านี้ให้ครอบคลุมเพื่อให้การพัฒนาได้ผลสมบูรณ์ที่สุด

สมคิด แก้วสนธิ (2522 : 85) กล่าวว่า การพัฒนาคณาจารย์ควรเป็นนโยบายของสถาบัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นและสร้างความตื่นตัวให้กับคณาจารย์ในอันที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้และความก้าวหน้าในศาสตร์ของตน ตลอดจนทักษะในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจในฐานะอาจารย์ที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

สดใส อัสววิไล (2524 : 159-164) กล่าวว่า การพัฒนาคณาจารย์เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของคณาจารย์ เพื่อปฏิบัติการกิจในการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ดี ตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกันและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีการตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

นอกจากนี้ กฤษณา ชูติมา (2523 : 93 – 94) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาคณาจารย์ว่า เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เป็นระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความประสงค์และความสนใจของคณาจารย์แต่ละคนในอันที่จะมีความก้าวหน้าในการงานและอาชีพ รวมทั้งความประสงค์ของสถาบันที่จะส่งเสริมงานวิชาการทั้งนี้โดยจัดกิจกรรมให้ความประสงค์ของทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกัน และบังเกิดผลอันเป็นที่พึงใจด้วยกัน

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีผลให้บทบาทของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงจากการที่เคยสอนอย่างเดียวเป็นมีภาระใหม่ๆ เกิดขึ้นได้แก่ (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2543 : 10-11)

- 1) การเปลี่ยนบทบาทมาเน้นที่สร้างองค์ความรู้
- 2) การพัฒนาการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์
- 3) การเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม
- 4) การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 5) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
- 6) การดูแลคุณภาพและมาตรฐาน

การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายหลายประการ ที่จะทำให้อุทิศตนต่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาอาจารย์ดังนี้ อารุง จันทวานิช (2543 : 85) กล่าวว่า เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความตื่นตัวให้กับอาจารย์ในการที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอทั้งด้านความรู้และความก้าวหน้า

ในศาสตร์ของตน ตลอดจนทักษะในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจในฐานะอาจารย์ที่ดีซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่วน เช้า สิทธิชัย (2526 : 96 – 106) เห็นว่า การพัฒนาอาจารย์เป็นการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจในการเป็นครูอาจารย์ที่ดี รวมทั้งตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกัน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนมีการตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอซึ่งเมืองทอง แคมมณี (2530:126) กล่าวว่า การพัฒนาอาจารย์ในปัจจุบันควรมีจุดมุ่งหมายที่มุ่งพัฒนาให้อาจารย์มีความรู้ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมที่จะทำการผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และ อิศเรศ พิพัฒน์มงคล (2542 : 14) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการพัฒนาอาจารย์ว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทั่วโลกจะมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรของตน เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาความรู้ความสามารถ ทั้งทางทักษะ เทคนิค และประสบการณ์ ที่จะทำให้การทำงานต่อไปมีประสิทธิภาพและตอบสนองจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน ซึ่งอัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2542 : 57) ได้อธิบายจุดมุ่งหมายการพัฒนาอาจารย์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อการประกันว่าอาจารย์ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสมกับงานรับผิดชอบด้านต่าง ๆ ของการเป็นอาจารย์
2. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนโครงการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่าง ๆ
3. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการเป็นอาจารย์ในสถาบันอื่น ๆ ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ รวมทั้งการติดต่อสัมพันธ์มีส่วนร่วมกิจกรรมกับสมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ
4. เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนการฝึกอบรมอาจารย์ การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา การศึกษาต่อเป็นรายวิชาในระยะสั้น การประชุมทางวิชาการ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษา
5. เพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์ทั้งใหม่และปัจจุบันเข้าร่วมการประชุมสัมมนา และการประชุมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอาจารย์ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

โกวิท กังสนันท์ (2539 : 24) ได้ให้ทัศนะว่าการพัฒนาอาจารย์เป็นกระบวนการพัฒนาและ/หรือการปลดปล่อยความรู้ความสามารถของคน โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาองค์การและการฝึกอบรม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาอาจารย์มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ และการพัฒนาตนเองให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาอาจารย์จึงควรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาอาจารย์ประสบผลสำเร็จ สรุปล การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา โดยภาพรวมแต่ละสถาบันมีการดำเนินการดูแล และควบคุมคุณภาพอาจารย์ดังนี้ มีแผนผลิตและพัฒนาอาจารย์ทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุ และมีแผนการจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้อาจารย์อยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอาจารย์เป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่า เป็นบุคคลที่ ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีแผนการพัฒนาอาจารย์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของอาจารย์ และปรัชญาสถาบัน อุดมศึกษานั้น ๆ

3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายหลักของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ที่การจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดีนั้นอยู่ที่การวางแผนร่วมกันของ ผู้บริหาร อาจารย์ ตลอดจนบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอาจารย์ ซึ่งเป็นตัวจักร สำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ (นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์. 2535 : 81 ; ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2543 : 60 – 63) และการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็น จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากร ในสถานศึกษาเพราะในการจัดการเรียนการสอนต้องเกี่ยวข้องกับการจัดตารางสอน การจัด แผนการสอน การจัดชั้นเรียนและการจัดผู้สอนเข้าสอน องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียน การสอนมีดังนี้

3.1 การทำแผนการสอน การทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียด ของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจนสามารถนำไป

ปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมานี้การจัดทำแผนการสอนจึงมักกระทำกันเป็นรายวิชา หรือเป็นรายชั้นเรียน แผนการสอนควรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้งดังที่ สัจด์ อุทรานันท์. (2532 : 226 – 227) กล่าวว่า แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ให้หลักสูตรสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำ และติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

ดังนั้น แผนการสอนจึงเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรของอาจารย์ถ้าหากไม่มีการจัดทำแผนการสอน การใช้หลักสูตรก็จะเป็นไปอย่างไม่มีจุดหมายปลายทาง เป็นเหตุให้เสียเวลาหรือบกพร่องในการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก อันจะส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวของหลักสูตรในที่สุด การจัดแผนการเรียนนี้ สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจะจัดแตกต่างกันไปตามสภาพความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนครูอาจารย์ สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่จะสามารถจัดแผนการเรียนได้มากกว่าสถาบันการศึกษาขนาดเล็ก

3.2 การจัดทำประมวลการสอน หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาไว้ จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ ในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชาซึ่งในบางสถานศึกษาจะเรียกประมวลการสอนว่า โครงการสอนการจัดทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนนี้จะจัดเป็นภาคการศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่มีหน่วยกิตและสามารถเรียนจบในแต่ละภาคการศึกษา ด้วยเหตุนี้ประมวลการสอนจึงเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษาแล้ว จึงเป็นการวางแผนจัดระยะสั้น เช่นเป็นรายสัปดาห์ สถาบันศึกษาสามารถที่จะจัดตามความเหมาะสมแต่เมื่อรวมแล้วก็จะได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 65 - 69)

1) ความจำเป็นที่ต้องมีประมวลการสอน เพื่อช่วยให้การสอนได้มีขั้นตอน ดำเนินการและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ช่วยให้ผู้สอนไม่ลืมและไม่สอนซ้ำ ได้มีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรมและอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นในการสอน ได้มีการจัดลำดับประสบการณ์อย่างครบถ้วนและมีระเบียบ

2) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำประมวลการสอน เช่น การแบ่งเนื้อหา ควรคำนึงถึงความเหมาะสมควร จะได้สำรวจจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ตามที่สอน เพราะจะทราบว่า มีวันหยุดหรือกิจกรรมอื่นที่ทำให้การสอนขาดหายไป การหาแหล่งที่จะทำให้นักศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เช่นสถานที่ดูงาน ฝึกงานให้นักศึกษา การเชิญวิทยากรพิเศษ ล่วงหน้า เครื่องโสตทัศนอุปกรณ์ตลอดจนวัสดุฝึก เครื่องจักรต่างๆที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน วิธีการและเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียน

3) รายละเอียดของประมวลการสอน มีดังนี้คือ รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงที่เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติรายวิชาโดยสังเขปตามหลักสูตร ความมุ่งหมายทั่วไปของรายวิชา ความมุ่งหมายเฉพาะในแต่ละหัวข้อ เนื้อหาของประมวล การสอนจะประกอบด้วยความรู้และความสัมพันธ์กับความรู้อื่น ๆ ที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ทักษะ และการปฏิบัติที่จำเป็นในรายวิชานั้นรวมทั้งเจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระบวนการสอน ได้แก่ วิธีสอน กิจกรรมในการเรียนการสอนที่จะให้เกิดความรู้ทักษะปฏิบัติและเจตคติ อุปกรณ์การสอน รวมทั้งตำราและหนังสือค้นคว้าการทดสอบและการวัดผลการเรียน หนังสืออ่านประกอบและหนังสือที่จะเป็นเอกสารอ้างอิงแหล่งที่จะหาความรู้ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

สรุป การจัดทำประมวลการสอนถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน การสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีการดำเนินการที่เป็นขั้นตอน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยมีการจัดแบ่งเนื้อหาตามความเหมาะสม

3.3 การจัดตารางสอน การจัดตารางสอน คือ ตารางกำหนดวันเวลา สถานที่ วิชาและกลุ่มผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอน ปกติตารางสอนจะจัดไว้เป็นสัปดาห์ การจัดตารางสอนเป็นการวางแผนงานส่วนหนึ่งที่ยังจำเป็นอยู่ เพราะถ้าไม่มีการกำหนดตารางไว้ จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไม่ราบรื่น การจัดตารางสอน เพื่อให้ได้เนื้อหาวิชาต่างๆ

ครบตรงตามหลักสูตรนั้นเป็นงานละเอียดประณีต ผู้จัดจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดีพอควร จะต้องรู้เนื้อหาวิชาอีกทั้งจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัยและพัฒนาการในแต่ละระดับชั้นเป็นอย่างดี เพื่อจะได้จัดเนื้อหาวิชาและคาบเวลาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (อำภา บุญช่วย. 2537 : 67) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535 : 186 -187) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตารางสอนไว้ดังนี้คือสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดตารางสอนคือ คำโครงสร้างของหลักสูตร การแบ่งหมวดวิชาวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี แต่ละวิชาต้องใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักร ในลักษณะใดบ้าง จำนวนนักศึกษาที่จะลงทะเบียนในวิชาแต่ละวิชาและจัดเป็นกี่ห้อง กี่กลุ่ม ระยะเวลาหรือคาบชั่วโมงในการสอนแบ่งเป็นกี่คาบ คาบละกี่นาที ในหนึ่งวันจะจัดได้กี่คาบ จำนวนห้องเรียนและขนาดของห้องเรียน รวมทั้งลักษณะห้องเรียนที่ใช้ จำนวนครูอาจารย์ที่จะรับผิดชอบในแต่ละวิชา วิทยาการพิเศษและความสะดวกในการเชิญมาสอน ภาระงานสอนของอาจารย์แต่ละคน โดยมีหลักในการจัดตารางสอน มีดังนี้

- 1 จัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนและเรียนได้ตามหลักสูตร
- 2 มีการพิจารณาการจัดตารางสอนตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนของนักศึกษา ไม่ให้เกิดความเครียดหรือเหนื่อยเกินไป และไม่ให้ผลของวิชาหนึ่งกระทบกับอีกวิชาหนึ่ง เช่น วิชาภาคปฏิบัติ ควรจะจัดควบคู่กับทฤษฎีของวิชานั้น และไม่ควรเป็น 2 รายวิชาในหนึ่งวัน
- 3 จัดให้มีเวลาที่นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 4 จัดวิชาที่เป็นทฤษฎี และมีการคำนวณไว้ในภาคเช้ามากกว่าภาคบ่าย
- 5 ควรพิจารณาถึงครูอาจารย์ เช่น ความสะดวกที่จะสอน การมีเวลาว่างตรงกันเพื่อการประชุมหารือในภาควิชาหรือแผนกวิชา

ในการจัดตารางสอนนั้นจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตารางสอนกับการบริหารงานของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 189 -190) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1 การบริหารงานด้านครูอาจารย์ การจัดตารางสอน มีความสัมพันธ์กับภาระงานของครูอาจารย์ โดยทั่วไปควรจะได้พิจารณาถึงภาระงานของครูอาจารย์ เวลาที่ครูอาจารย์ใช้ในการทำงานอื่น นอกเหนือจากงานสอนยังมีงานด้านบริหารหรืองานพิเศษอื่นๆ

ตลอดจนเวลาที่อาจารย์ต้องใช้ในการเตรียมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอาจารย์ที่บรรจุใหม่ ต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนมาก และอาจารย์ที่สอนหลายวิชาก็ต้องมีการเตรียมการสอนมากขึ้น ตลอดจนธรรมชาติของวิชาที่สอน เช่น วิชาทฤษฎีหรือวิชาปฏิบัติ ภาระงานอื่นของครู เช่น การต้องไปศึกษาต่อหรือฝึกอบรมในบางเวลา

2 การจัดอาคารสถานที่เรียน ตารางสอนมีส่วนในการกำหนดห้องเรียน ลักษณะต่างๆ ในอาคารเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การใช้อาคารเรียนควรคำนึงความสามารถ และความเหมาะสม จำนวนนักศึกษา ลักษณะวิชา และพยายามใช้ห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

3 การจัดอุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อการสอน ตารางสอนจะเป็นตัวกำหนดว่า ใครจะเป็นผู้ใช้ ใช้เมื่อใดและใช้อย่างใด

4 การจัดอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาและอาจารย์ ตารางสอน จะกำหนดเวลาพักในแต่ละคาบชั่วโมง เวลาอาหารกลางวัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

5 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจะนำตารางสอนมาเป็นตัวกำหนดแผนการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เช่น เวลาว่างของนักศึกษา เวลาว่างของครูอาจารย์ ภาระงานสอนของครูอาจารย์ การจัดประชุม รวมทั้งการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในสถานศึกษา

สรุป การจัดตารางสอนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมากเพราะการจัดตารางสอนเป็นการกำหนดรายวิชาและเวลาที่จะเรียนโดยละเอียดประจำวัน ตลอดสัปดาห์/ภาคการศึกษา ซึ่งจะให้นักศึกษาจัดเวลาเรียนและสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยการจัดแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสมไม่ให้เกิดความเหนื่อยมากเกินไป และที่สำคัญอาจารย์ก็จะมีเวลาสำหรับประชุมหรือนัดหมายนักศึกษาในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิชาการต่างๆ โดยการจัดตารางสอนที่ดีก็ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา นักศึกษา ห้องเรียน และอาจารย์ ผู้สอน

3.4 การจัดอาจารย์เข้าสอน การจัดอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการ การพิจารณาความเหมาะสมและ ความถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น การดำเนินงานของการจัดอาจารย์เข้าสอนมีดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 160)

1) สำนัรจควมพร้อมของบุคลกรดำนอจกรย์ก่อนเปิดหลักรสูตรใหม่หรือเปิดแผนการสอนเพิ่ม

2) สำนัรจภกระงนของอจกรย์

3) สำนัรจคณสมบัตีของอจกรย์ เช่น วุฒิ ประสบภกรณ ควมชำนญในดำนการสอนของแต่ละวิชา

4) จัดตมควมพร้อมของอจกรย์ผู้สอน เช่น ควมถนัดและควมต้งกรในการสอน ได้แก่ จัดตมวุฒิทางการศีกษา จัดตมควมสนใจและควมถนัดจัดตมควมเชี่ยวชาญและประสบภกรณ

5) การแก้ไขปัญหกรขดอจกรย์ ให้อจกรย์ได้ไปฝึกอบรมในบงรายวิชาที่ขดแคลน จัดบุคลกรฝ่ยอื่นให้ช่วยสอน เช่นบุคลกรฝ่ยสนับสนุนการสอน จัดรวมกลุ่มนักศีกษา จัดหาวิทยากรภยนอกมช่วยสอน

6) จัดอจกรย์เข้สอนแทนเมื่ออจกรย์ไม่มสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดครูอจกรย์เข้สอน ควรจะได้คำนึงถึงภกระงนของอจกรย์ โดยทั่วไปสถนศีกษานั้นจะมอบหมยงนอื่นให้อจกรย์รับผิดชอบเช่น งบฐกร งบกิจกรรมเฉพาะกิจ และงนอื่นๆ ตมที่ผู้บริหารสถนศีกษามอบหมยงนจึงจำเป็นต้องพิจารณาจัดแบ่งงนให้สมดุกันโดยมีข้อพิจารณาดังนี้ (ปริยพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 161 - 162)

6.1. เวลที่อจกรย์ต้องเสียไปในการเตรียมการสอน โดยเฉพาะถ้เป็นงนสอนในวิชาใหม่ที่ยังไม่เคยสอนมมาก่อน

6.2. ลักษณะของวิชาที่สอน หมยถึง วิชาที่เป็นทฤษฎีแบบเป็นภคปฏิบัติกรใช้เวลาในการตรวจงน ตรวจแบบร่างหรือโครงงน

6.3. ลักษณะของนักศีกษาที่เรียน หกเป็นผู้เรียนที่อ่อน มีพื้นฐานกรเรียนที่แตกต่างกัน ก็จะต้องใช้เวลาเพิ่มหรือสอนซ่อมเสริม

6.4. งนและกิจกรรมอื่นพิเศษนอกเหนือการสอน เช่น การจัดนิทรรศกร การจัดทำโครงกรอื่น ๆ เป็นต้น

6.5. ควมชำนญและประสบภกรณการสอนของอจกรย์ที่มีควมรู้และมีประสบภกรณการสอนมกจะเตรียมการสอนน้อยและมีความมั่นใจในการสอน

ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 338) กล่าวถึงการจัดอาจารย์เข้าสอนที่ได้ผลดีมีการจัดอยู่ 2 แบบคือ

1. การจัดอาจารย์สอนตามแนวดังได้แก่ การจัดอาจารย์สอนในวิชาหนึ่งๆ หลายระดับชั้นเช่น การจัดอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 1 และ 2 เป็นต้น การจัดแบบนี้มีผลดีคือ นักศึกษาได้เรียนกับอาจารย์หลายคน อาจารย์แต่ละคนอาจมีวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่น่าเบื่อ อาจารย์ผู้สอนมีโอกาสนสอนนักศึกษาหลายระดับ ไม่จำเจ และอาจนำวิธีการที่ได้ผลจากการสอนระดับหนึ่งไปใช้กับอีกระดับหนึ่ง เมื่ออาจารย์ไม่มาทำการสอนก็สามารถจัดอาจารย์สอนแทนได้ง่าย ส่วนที่ไม่ดีก็คือ อาจารย์สอนหลายระดับต้องเตรียมการสอนหลายวิชา ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการเตรียมการสอน เตรียมหนังสือและอุปกรณ์การสอน ทำให้อาจารย์ไม่ชำนาญในการสอนระดับใดระดับหนึ่งโดยเฉพาะ

2. การจัดอาจารย์เข้าสอนตามแนวนอน คือจัดอาจารย์คนหนึ่งสอนวิชาหนึ่งในระดับเดียว เช่นอาจารย์คนหนึ่งสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นปีที่ 2 เพียงระดับเดียว วิชานี้มีส่วนดีคืออาจารย์สอนวิชาเดียว ระดับเดียวเสียเวลาในการเตรียมการสอนน้อยเพราะเตรียมการสอนครั้งเดียวสอนได้ หลายกลุ่ม อาจารย์มีทักษะในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งมาก นักศึกษาหลายห้องได้เรียนกับอาจารย์คนเดียวทำให้เรียนรู้แนวเดียวกัน การวัดผลประเมินผลการเรียนทำโดยผู้สอนคนเดียว ทำให้เกิดความเสมอภาคกัน แต่ก็มีข้อเสียคือ อาจารย์ทำการสอนระดับเดียวอาจรู้สึกจำเจ นักศึกษาอาจเบื่อหน่ายและจัดอาจารย์สอนไม่สะดวกเท่าวิธีแรก

สรุป การจัดอาจารย์เข้าสอนจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และความถูกต้องโดยการสำรวจความพร้อมของอาจารย์ คุณสมบัติของอาจารย์ ตลอดจนภาระงานของอาจารย์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้ดีและมีประสิทธิภาพ

3.5 วิธีการสอน วิธีสอนที่ดีนั้นรวมถึงการที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยวิธีการแตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสมและน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ความคิดตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ควรมีความเข้าใจต่อผู้เรียน ตลอดจนความรักศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วย ถ้าผู้สอนสามารถจะเตรียมตนให้พร้อมด้วยความมั่นใจ ในหมวดของอาจารย์ที่เต็มไปด้วยความรู้และวิธีการสอนที่เหมาะสมน่าสนใจ

ก็ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผลดี วิธีการสอนมี 2 วิธีใหญ่ๆ คือ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 109-110)

1. การสอนโดยคำนึงถึงตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (teacher - centered method) มักเป็นการสอนแบบบรรยายที่ผู้สอนอยู่ในฐานะเป็นศูนย์กลางภายในชั้นเรียน เป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์และทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนให้กับนักศึกษา ในชั้นเรียนเป็นวิธีการสอนแบบอาจารย์ทำหน้าที่ถ่ายทอดและนักศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้รับ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาจึงวางอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในหน้าที่เท่านั้น วิธีนี้เป็นการสอนแบบเก่า แต่อาจมีประสิทธิภาพสูงถ้าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติกว้างขวางพอ อย่างไรก็ตามโดยปกติแล้ววิธีการสอนแบบนี้มีข้อจำกัดในตัวของมันเอง กล่าวคือ ไม่อาจเป็นเครื่องมือนำนักศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษาแบบ ศิลปศาสตร์ ได้อย่างแท้จริง นอกจากจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขบางประการ

2. การสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(learner - centered method) เป็นวิธีการสอนสมัยใหม่ที่คำนึงถึงภูมิหลังและความต้องการของนักศึกษาแต่ละคน เป็นหลักในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ควบคุมเป็นที่ปรึกษา และบ่อยครั้งเป็นผู้รับจากประสบการณ์ในชั้นเรียนร่วมกับนักศึกษา วิธีการสอนแบบนี้ออกมาในลักษณะเป็นการสอนกลุ่มย่อย มีการอภิปรายโต้แย้งแลกเปลี่ยน ความเห็น การทดลองปฏิบัติและการใช้อุปกรณ์การสอนสมัยใหม่เข้าช่วย เพื่อให้นักศึกษาและ อาจารย์หาข้อมูล ข้อสรุปและทางแก้ปัญหาพร้อมกันในระหว่างการเรียนรู้ วิธีนี้จะทำให้ การศึกษาได้ผลประโยชน์ที่สุดสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ นำความ สนุกสนานและความพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียนโดยปกติอาจารย์รุ่นหนุ่มสาวมักพร้อมที่จะยึดเอา วิธีการ ที่สองนี้ เป็นแนวทางขณะที่อาจารย์รุ่นใหญ่แม้บางครั้งจะทำใจให้ยอมรับการ ปรับปรุงวิธีการสอนแบบแรกได้แต่ก็มักปฏิเสธวิธีการนี้

รูปแบบการสอนประกอบด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะจัดการสอนโดยในการจัดการสอนผู้สอนต้องมีการวางแผนดังนี้คือ ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและตีความสาระที่กำหนดในหลักสูตรให้ถูกต้อง มีการกำหนดสาระใน การสอนโดยทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เข้าใจพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

ศึกษาดำรงเอกสาร ระดับชั้นและเวลาเรียน การกำหนดสาระของการสอนแต่ละหัวข้อจะมีสาระที่สอนไม่เกินเวลา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การเลือกรูปแบบการสอนซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการให้เนื้อหาสาระของแต่ละตอนโดยผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนได้ดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 120-125)

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นทัศนคติหรือการวิเคราะห์สาระข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระนับแต่การขึ้นต้นการพูดจนกระทั่งสรุปท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดในหัวข้อที่กำหนดให้ โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการสอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มักจะใช้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถคุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้านให้หัวข้อที่เรียงตามลำดับกันและให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐกถาซึ่งประกอบด้วย 4 – 5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อโดยมีประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดการอภิปราย เชิญผู้อภิปรายพูดเรียงลำดับแต่ละคนกล่าวสรุปและปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลายซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือแตกต่างกันสุดแล้วแต่ทัศนะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นคณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประสานงานการพูดโยงความคิดและโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยาย

ให้ถ่ายทอดลงในเทปโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ศึกษาไปพร้อมๆ กันหรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดูสำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียนในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำเสนอสาระของรายวิชา โดยนำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ หรือจะทำในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ทำให้เกิดสีสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆ ประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นการอธิบายวิธีการสอนแบบกลุ่มย่อยซึ่ง มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึก การค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟัง และการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประธาน เลขานุการ และทำหน้าที่เป็น สมาชิกในกลุ่มที่ดี วางแผนงานร่วมกับกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าอภิปรายและเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือการที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการสอนการเรียนรู้ ร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐานซึ่งจะ จัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วย ตนเอง การอภิปราย กลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและข้อตกลงในกลุ่มใหญ่ อีกครั้งหนึ่งเพื่อประมวลความรู้ตามขอบเขตที่กำหนดในสาระวิชานั้น การสัมมนานี้ นิสิต นักศึกษาจะได้มีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการสัมมนา การจัดการสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่อีกด้วย

9. การศึกษาเฉพาะกรณี หรือโครงการการสอนแบบการศึกษาเฉพาะ กรณีมุ่งให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มย่อยประมาณ 5 – 7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจ ดำเนินการหรือแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่จุดเริ่มต้นปัญหา สาเหตุของ ปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ

10. การฝึกการปฏิบัติ การศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำเป็น ต้องมีการฝึกปฏิบัติ เช่น เมื่อเรียนภาคบรรยายหรือทฤษฎีแล้วก็มีภาคปฏิบัติให้ทดลองทำด้วย ตนเอง เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย

เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติถูกต้องได้ผลมากยิ่งขึ้น เช่น การฝึกการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การทดลองใช้โปรแกรมง่าย ๆ ในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การฝึกปฏิบัติทำได้ทุกสาขาวิชาเพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจศาสตร์ต่าง ๆ ได้ กระจำและสามารถนำทฤษฎีมาปฏิบัติได้

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีให้ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้นิสิต นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการขาย อาจารย์อาจสาธิตให้ผู้เรียนดูว่าวิธีการเสนอสินค้าใหม่ให้แก่ลูกค้าควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งข้อดีข้อเด่นของสินค้านั้นอย่างไร มีเทคนิคที่จะจูงใจลูกค้าอย่างไรบ้าง อาจารย์ย่อมสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างได้ นอกจากนี้ในการฝึกการปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตหรือทำตัวอย่างให้ดูก่อนเพื่อผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้นพึงเล็งการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจจะใช้วิธีสอนโดยให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้าตามหัวข้อ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนำสาระที่ได้ศึกษามาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากตลับเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปตำราแบบเรียนหรือโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ก็ได้การสอนแบบนี้ ผู้สอนก็ต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตัวเองและเรียนไปตามความสามารถ ความสนใจและเวลาที่ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระวิธีการเรียนและการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะอธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถาบันนั้นส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

สรุป การสอนมีหลายรูปแบบ เป็นการสอนที่ผู้สอนสามารถผสมผสานให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ผู้สอนรับผิดชอบได้ เช่น ผู้สอนสอนวิชาที่มีผู้เรียน 100 คน ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ ไม่จำเป็นว่าผู้สอนจะต้องสอนโดยใช้วิธีการบรรยายอย่างเดียวเสมอไป

ผู้สอนอาจเปลี่ยนบรรยายการพลิกแพลง โดยใช้เทคนิคประกอบการสอนอื่นๆรวมไปด้วยเช่น การระดมสมองการแสดงบทบาทสมมุติ หรือการอภิปรายกลุ่มย่อยก็ได้ตามความเหมาะสม หลักที่ผู้สอนควรจดจำอย่างยิ่งในการสอนก็คือ พยายามทำให้ผู้เรียนสนใจในวิชาที่สอน เพราะความสนใจของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเรียนของนิสิตนักศึกษา อีกประการหนึ่งผู้สอนพึงระลึกถึงก็คือ ไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุดในโลก การสอนที่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการโดยเฉพาะการที่สามารถจะให้ผู้เรียนได้รับรู้คุณค่าทางวิชาการ สารที่มีประโยชน์และความคิดที่ถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสอน ผู้สอนจะสอนได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความมีใจรักการสอนหรือไม่เป็นลำดับแรก ลำดับต่อไปต้องหาวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีที่สุดเพียงสองประการนี้ก็ย่อมทำให้การสอนของอาจารย์ผู้นั้นสำเร็จตามที่ปรารถนาอย่างแน่นอน

3.6 การสอนซ่อมเสริม การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนกรณีพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแบบแผนปกติ เพื่อแก้ไขบกพร่องของนักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2543 : 127 -128) การสอนซ่อมเสริมมี 3 ลักษณะคือ

1 สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการสอนปรับพื้นฐาน ความรู้ของนักศึกษาก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร มักจะนำมาใช้เมื่อได้รับนักศึกษาใหม่จาก สถานศึกษาแตกต่างกันทำให้พื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมมักจะเป็นการเรียนในหมวดวิชาบังคับที่ต้องเรียนร่วมกัน

2 สอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอนเป็นการพบข้อบกพร่องของนักศึกษา ที่ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ติดตามการเรียนต่อไปได้ทันและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน

3 สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้ว ปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ที่ไม่ผ่านจึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้สอบแก้ตัวใหม่

วิธีการจัดสอนซ่อมเสริมในสถานศึกษาทำได้ดังนี้

1 เมื่ออาจารย์พบข้อบกพร่องจากการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก ของนักศึกษาทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนสามารถสอนซ่อมเสริม

2 เมื่ออาจารย์พบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินที่ปรากฏในการวัดผลควรจะได้สอนซ่อมเสริมได้ในจุดที่บกพร่องให้นักศึกษาอ่อนเพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สรุป การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักศึกษามี 3 ลักษณะ คือ การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริมขณะทำการสอน และการสอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว

4. ด้านนักศึกษา

องค์ประกอบด้านนักศึกษา ที่สำคัญได้แก่ การรับนักศึกษาใหม่ ภารกิจของนักศึกษา การติดตามและประเมินคุณภาพของบัณฑิตถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนานักศึกษาตั้งแต่แรกเข้าจนจบออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพโดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะพัฒนานักศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องปฏิบัติให้ได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆ ด้านดังนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543: 68-70.)

4.1 การคัดเลือกนักศึกษา การรับนักศึกษามีระบบการคัดเลือก นักศึกษาสู่สถาบันอุดมศึกษา การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ

(1) เพื่อให้มหาวิทยาลัย / สถาบัน ได้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ และความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน

(2) เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่จะพิจารณาเลือกผู้สมัครจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) ผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจากสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยให้ค่าน้ำหนัก

(2) ผลการสอบวิชาความรู้พื้นฐานวิชาการ (วิชาหลัก) และวิชาพื้นฐานวิชาชีพ(วิชาเฉพาะ) ให้ค่าน้ำหนักรวมกันร้อยละ 90 ในกรณีคณะ / ประเภทวิชาที่มีการสอบวิชาเฉพาะด้วย การกำหนดสัดส่วนค่าน้ำหนักระหว่างคะแนนวิชาหลักและคะแนนวิชาเฉพาะให้เป็นไปตามที่แต่ละมหาวิทยาลัย / สถาบันกำหนด

(3) ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย มหาวิทยาลัย / สถาบัน จะทำการสอบสัมภาษณ์ และตรวจร่างกายเพื่อหาข้อมูลประกอบการพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมเป็นขั้นสุดท้ายก่อนการรับเข้าศึกษาโดยไม่คิดเป็นค่าน้ำหนักคะแนน

สรุป การรับนักศึกษา มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยดูจากผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงตามสาขาวิชา ที่เรียน โดยผ่านองค์ประกอบของการคัดเลือกบุคคลเข้าในสถาบันอุดมศึกษา โดยจะทำให้ได้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อจบออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

4.2 คุณภาพบัณฑิต การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีสาระสำคัญในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบอำนาจรัฐเพิ่มขึ้นนั้น นอกจากจำเป็นที่จะต้องปฏิรูป การศึกษาระดับพื้นฐานแล้ว การศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็นับว่ามีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน ดังนั้นถ้าจะได้พิจารณาถึงสาระที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญแล้ว การอุดมศึกษาพึงมีพันธกิจที่สำคัญ ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และจิตสำนึกดังนี้คือ ศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค (มาตรา 2 และ มาตรา 30) สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย (มาตรา 31) การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในเคหสถาน (มาตรา 34 และมาตรา 35) เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร (มาตรา 37) เสรีภาพในการนับถือศาสนา (มาตรา 38) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการเสนอข่าว (มาตรา 39 และมาตรา 41) เสรีภาพในทางวิชาการ (มาตรา 42) สิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีและการมีส่วนร่วมจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ (มาตรา 46 และมาตรา 56) สิทธิในการรับทราบข้อมูลข่าวสารและ

แสดงความคิดเห็น (มาตรา 58) มีสิทธิได้รับข้อมูลคำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นก่อนอนุญาต หรือการดำเนินโครงการ หรือ กิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือ ส่วนได้ส่วนเสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับงานหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว (มาตรา 59) หน้าที่ของชนชาวไทย (มาตรา 66 – 69) การศึกษาอบรม (มาตรา 81) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 : 27 – 30)

ในการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และมีลักษณะส่วนบุคคล เพื่อไปปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ บัณฑิตที่พึงประสงค์ ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1 ความเป็นผู้นำ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้นำในสังคมและสามารถชี้นำแก่สังคม และชุมชนได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2539 : 232) รวมทั้งเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชุมชน ประเทศ และโลกตลอดจนเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างในการ ดำรงชีวิตให้แก่บุคคลและครอบครัวได้ด้วย

2 การมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถออกไปช่วย พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมชุมชน ประเทศและโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 21) รวมทั้งมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคคล การศึกษา สิ่งแวดล้อม การเมือง และการเผยแพร่ข่าวสาร และสาระความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

3 การดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรง รักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ประเทศ ภูมิภาค และของโลกได้ และสามารถนำ วัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

4 การสร้างความรู้และพัฒนาการนำไปใช้ปฏิบัติ การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ในการแสวงหาความรู้ใหม่ให้ตนเองและสร้างความรู้ใหม่ให้แก่สังคมรวมทั้งการรู้จักนำความรู้ ใหม่ที่ได้ไปใช้สำหรับตนเอง ชุมชน ประเทศ ภูมิภาคและโลกได้อย่างเหมาะสม (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 56 – 57 และไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2539 : 231)

5 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนัก และ รับผิดชอบที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทั้งรู้จัก

และใช้ทักษะในการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ความรู้และวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน. 2539 : 233)

6 การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ การพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ (ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สินลาร์ตัน. 2542 : 81) การรู้จักตนเอง การไม่เบียดเบียนผู้อื่นและเป็นที่พึ่งให้กับผู้อื่น และรู้จักการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ

7 การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ละเว้นการประพฤติชั่ว ดำรงตนอยู่ในความดีงาม และรู้จักการปฏิบัติงานบนพื้นฐานทางจริยธรรมของวิชาชีพ

8 การเป็นผู้มีวัฒนธรรมสันติ การพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมสันติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้ร่วมงานและผู้อื่นในชุมชน สังคม ประเทศ ภูมิภาค และโลกได้ รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์วัฒนธรรมสันติและมีบทบาทที่จะให้สมาชิกของชุมชนและสังคมดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 81)

9 การเป็นผู้มีความทันสมัยและมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ รู้เท่าทันต่อความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวม ติดตามข่าวสารและรู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและเหตุการณ์รวมทั้งเป็นผู้มองการณ์ไกลทั้งเรื่องราวในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวออกไป (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 21 – 22 , 81)

10 การเป็นผู้มีปัญญา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญา รู้จักการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การมีเหตุผล และการคิดอย่างเป็นอิสระปราศจากการครอบงำ และการรู้แจ้งในความจริงแห่งความรู้และการนำความรู้มาใช้ประโยชน์แก่ตนเองและแก่การทำงานได้อย่างยั่งยืน

11 การเป็นผู้ใฝ่รู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความรู้สึกไวที่จะรับความรู้ใหม่ รู้จักการใช้วิจารณ์ญาณในการวินิจฉัยข้อมูลความรู้ และเหตุการณ์โดยรวมอย่างสม่ำเสมอ (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 18 – 20)

12 ความสามารถในการใช้ภาษา การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะในการใช้ภาษาทั้งที่เป็นภาษาของตนเอง (ภาษาไทย) ทั้งการพูด การอ่าน และการเขียน

ตลอดจนการประมวลความรู้และข้อมูลมาใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ 2 โดยเฉพาะภาษาอังกฤษมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ (จรัส สุวรรณเวลา. 2540 : 136 –137)

13 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความรู้ ข่าวสาร และเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการใช้เพื่อเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้ (ชูเวช ชาญสง่าเวช. 2542 : 75 –76)

14 ความเป็นประชาธิปไตย การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตยด้วยการรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการสรุปและประมวลความรู้ความคิดเห็น และมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย

สรุป การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา มีเป้าหมายสูงสุด คือมุ่งหวังให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่ดี เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมไทย ช่วยเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องเน้นให้นักศึกษาเป็นสำคัญให้นักศึกษามีโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างสูงสุด

5 ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษา การประเมินผลผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดลองควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการตรวจสอบว่า นักศึกษาเรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด และนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารหรืออาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดและประเมินผล ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้ อำนวย เลิศขยันดี (2535 : 6) กล่าวว่า เป็นกระบวนการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลให้เป็นตัวเลขภายใต้กฎเกณฑ์ในการกำหนด

ตัวเลขแทนปริมาณของสิ่งที่จะวัดตามคุณลักษณะ ส่วน ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ได้ให้ความหมายว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะ หรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัด โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้หารายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะวัดว่ามีปริมาณเท่าใด และภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 8) ให้ความหมายของ การวัดผล หมายถึงการใช้เทคนิควิธีการซึ่งเรียกว่าเครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อศึกษาค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงานหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา การประเมินผล หมายถึงกระบวนการตัดสินตีราคาลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก แล้ววินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์และมีคุณธรรม (ไพศาล หวังพานิช. 2526 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2537 : 2) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ส่วน ภัทรา นิคมานนท์. (2538 : 9) ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ว่า เป็นการนำเอาข้อมูลทั้งหลาย ที่ได้จากการวัดมาใช้ ในการตัดสินใจโดยการหาข้อสรุปตัดสินประเมินค่าหรือตีราคา โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การวัดและประเมินผลจะต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (คู่มือการประกัน คุณภาพการศึกษา. 2543 : 66 - 67)

5.1 หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล หลักเกณฑ์ รูปแบบการวัด

การประเมินผล และวิธีการประเมินผลที่ชัดเจน ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. รูปแบบของการประเมินผลและวิธีการประเมิน
2. น้ำหนักในการประเมินภาพรวมในแต่ละส่วน
3. เงื่อนไขในการมีสิทธิสอบ
4. เวลาเข้าชั้นเรียน
5. รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนที่จะประเมิน เช่น กำหนดเวลา

การส่งงาน รูปแบบรายงานเนื้อหาของรายงานแต่ละชิ้น ปริมาณงาน เวลาของงานที่ควรใช้ ในแต่ละชิ้น โทษของการส่งงานเกินเวลาที่กำหนด ความสามารถในการเขียนรายงาน

6. ขั้นตอนการส่งงาน สถานที่ส่งและรับงานที่ตรวจสอบแล้ว

7. การปรับคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน

8. เกณฑ์ขั้นต่ำที่ผ่านการประเมิน

องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีการปรึกษาหารือ และตกลงให้ความเห็นชอบร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนเริ่มการเรียนการสอน โดยแจ้งให้ผู้เข้าเรียนทราบภายในสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

5.2 ความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล ในการวัดและประเมินผลนั้นต้องมีผู้รับผิดชอบตามลำดับชั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทบทวนได้ตามกระบวนการต่างๆ ที่ได้มีการปรึกษาหารือและตกลงกันไว้ดังนี้

1 คณะกรรมการบริหารวิชาการหรือสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดให้มีการสอบไล่ เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาตามเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินการศึกษา และมีหน้าที่ตรวจสอบการทบทวนระดับชั้นการวัดผลการศึกษา โดยการตรวจสอบว่าคณะ/ภาควิชาได้ดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดหรือไม่ การตรวจสอบนี้จะมีขึ้นก็ต่อเมื่อนิสิตมีความคืบหน้าในระดับชั้นที่ตนได้รับว่าไม่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของตนและนิสิตได้ดำเนินการอุดหนุนตามขั้นตอนที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2 คณะกรรมการวัดผลและประเมินผลระดับภาควิชา มีหน้าที่

และความรับผิดชอบในการตรวจรับรองข้อสอบ และตรวจรับรองผลการสอบก่อนนำเสนอกรรมการประจำคณะ

3 หัวหน้าภาควิชา รับผิดชอบทั่วไปในการวัดผลและประเมินผล

ของนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาของภาควิชาทุกระดับการศึกษา มีหน้าที่กำกับวิธีการประเมินผลและมาตรฐานผลสัมฤทธิ์เพื่อกำหนดระดับชั้นคะแนน โดยการประสานงานปรึกษาหารือร่วมกันกับคณะกรรมการวัดและประเมินผลระดับภาควิชา

4 อาจารย์ มีหน้าที่รับผิดชอบวัดและประเมินผลรายวิชาที่ตน

สอนภายใต้วิธีการและกฎเกณฑ์มาตรฐานที่ภาควิชา/คณะกำหนด แจ้งข้อมูลต่างๆ ให้นิสิตทราบตั้งแต่สัปดาห์แรกของภาคเรียน ให้นิสิตเข้าพบปรึกษาหารือ ช่วยแก้ปัญหาและจัดสอบอย่างเป็นธรรมปราศจากอคติ

5 นิสิต มีความรับผิดชอบด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ คำสั่งที่เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่อง การเขียน ส่งรายงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ เฉพาะส่วนที่เป็นผลงานของตนเองจริงๆ โดยไม่ลอกเลียนงานผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ และไม่ช่วยเหลือผู้อื่นให้ทุจริตในการสอบ

6 ข้อสอบและการจัดการสอบ ข้อสอบอาจออกโดยอาจารย์ ผู้สอนหรือออกโดยอาจารย์หลายคนก็ได้ โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชา และโดยการ ตรวจสอบรับรองของคณะกรรมการประจำภาควิชา ข้อสอบจะต้องมีความเป็นกลางในเนื้อหา วิชา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา คำสั่งและ/หรือคำถามของข้อสอบต้อง ชัดเจน กระชับรัดกุม ไม่กำกวมและไม่ผิดพลาด ใช้ถ้อยคำถูกต้องและเหมาะสมกับรายวิชา คำถามต้องเป็นธรรมชาติสามารถตอบได้อย่างมีหลักเกณฑ์ มีเหตุผล และสามารถทำข้อสอบเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 11-15) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลและการประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการวัดแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริงเช่นถ้าต้องการว่าผู้เรียนนำความรู้วิชาวิทยาศาสตร์ไปในชีวิตประจำวันได้หรือไม่แต่ออกข้อสอบวัดความจำลักษณะนี้เรียกว่าวัดได้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์
2. ใช้เครื่องมือที่ดี ในการวัดแต่ละครั้งย่อมขึ้นกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ เป็นอย่างมาก ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพดี ผลการวัดย่อมดีเชื่อถือได้ ในทางตรงข้ามถ้าเครื่องมือ ไม่ดี ไม่แน่นอน ผลการวัดก็ย่อมผิดพลาดคลาดเคลื่อนเหมือนกับตาชั่งที่ไม่ดี ย่อมบอกน้ำหนัก ได้ไม่ตรง เป็นต้น ในการวัดผลการศึกษาซึ่งต้องการนำผลการวัดไปใช้แปลความสามารถ ของบุคคลหรือไปใช้ในการประเมินผลหรือใช้เพื่อการวิจัยจะต้องเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือ เช่น ต้องใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูงและเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด
3. มีความยุติธรรม ในการวัดผลการศึกษาการที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกับใน กลุ่มหรือจะนำไปเทียบกับมาตรฐานอย่างอื่น เพื่อจะตัดสินระดับสูงต่ำของความสามารถในการ เรียนของผู้เรียนจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรมกับทุกคน

4. แปลผลได้ถูกต้อง ผลการวัดที่ได้ในแต่ละครั้งเพื่อนำผลที่ได้ดังกล่าวไปใช้อธิบาย หรือเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ การนำผลไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียนนั้นจะกระทำได้อย่างถูกต้องเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้และความสมเหตุสมผลว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วมักจะมีการแปลผล การสอบอยู่สองลักษณะคือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียน กับเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตามจำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอว่าคะแนนหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้นมีความละเอียดเพียงใด เป็นผลการวัดที่มีอยู่ในระดับใด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผลการวัดมีมากน้อยเพียงใด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมิได้มีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไรได้หรือตกเท่านั้นควรจะมุ่งหวังที่จะค้นหาความเด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นในการวัดผลแต่ละครั้งควรจะได้้นำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่าของการลงทุนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

สรุป การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพของบัณฑิต โดยจะต้องคำนึงถึงการประเมินผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ใช้เครื่องมือที่ดีและมีความยุติธรรม แปลผลได้อย่างถูกต้อง

6 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ เช่น แบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องสมุด ตำรา หนังสือ วารสารทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและเสาะแสวงหาความรู้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ มีอาณาบริเวณและบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิตนักศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 8)

มหาวิทยาลัยควรได้จัดตั้งสำนักหอสมุดกลาง สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยการทำหน้าที่ได้แก่ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543 : 78 - 81)

1 ห้องสมุด เป็นศูนย์วิชาการและบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอน การวิจัย การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการ เช่น ตำรา วารสาร นิตยสารและสิ่งพิมพ์อื่นในสาขาวิชาต่างๆ นอกจากนี้ยังมีสื่อโสตทัศนวัสดุ เช่น फिल्मภาพยนตร์ फिल्मสตริป แถบบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ โปสเตอร์ ภาพฉีก ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช แผ่นที่ สไลด์

2 สำนักคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่ให้บริการด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับงานทะเบียนผลการเรียนของนิสิต งานทะเบียนประวัติบุคลากร ให้บริการแก่คณาจารย์และนิสิตรวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริหาร นอกจากนี้ยังเปิดบริการใช้คอมพิวเตอร์แก่บุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปด้วย

3 สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการการใช้การผลิตและบำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยแก่อาจารย์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่และนิสิตของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน เป็นแหล่งฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ และใช้เป็นสถานที่ฝึกทักษะปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยควรกำหนดให้มีระเบียบ แผน กิจกรรมและเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. 2543 : 79 - 80)

1. ระเบียบ แผน กิจกรรมด้านการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.1 ระเบียบว่าด้วยการใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องบรรยาย ห้องปฏิบัติการ

1.2 แผนการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.3 แผนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทาง

กายภาพ

1.4 ระบบการตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ทางกายภาพ

1.5 การสำรวจความพึงพอใจในการใช้อาคารสถานที่ และสภาพ

แวดล้อมทางกายภาพ

2. เกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2.1 จำนวนพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่อบุคลากร

2.2 จำนวนพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่อหัวนิสิต

2.3 จำนวนห้องเรียนจำแนกตามขนาด

2.4 ขนาดชั้นเรียนโดยเฉลี่ย

2.5 ความพึงพอใจของผู้ใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทาง

กายภาพ

สรุป ปัจจัยเกื้อหนุนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ระบบการใช้ขึ้นเพื่อให้สะดวกกับนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน

บทบาทของอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

บทบาทของอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนจะต้องควบคู่กันไป เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่งที่สังคมตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่สอน วิจัย และบริการด้านต่างๆ ให้แก่ชุมชนที่สถาบันนั้นๆ ตั้งอยู่ โดยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลา ด้วยการดำเนินการบริหารจัดการของอาจารย์ผู้มีหน้าที่ทำการสอนและบริการในด้านต่างๆ ตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ความสำเร็จในการพัฒนาการ

จัดการเรียนการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดีและมีคุณภาพเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 199)

บทบาทของอาจารย์

อาจารย์มีบทบาทอย่างสำคัญในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนมีเสรีภาพทางวิชาการสูงที่จะดำเนินการสอนไปโดยอิสระตามหลักวิชาและวิชาการที่อาจารย์ได้เรียนมา อาจารย์จึงมีความรับผิดชอบอย่างมาก แต่อาจารย์โดยทั่วไปมักจะให้ความสนใจต่อการสอนน้อย เพราะคิดว่าจะสอนอย่างไรก็ได้ และมักจะให้ความสนใจกับการพัฒนาตนเองมากกว่า โดยเหตุนี้อาจารย์จึงควรจะได้ส่งเสริมความก้าวหน้าของนิสิตโดยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับความก้าวหน้าของวิชาการส่วนตัวเพราะทั้งความก้าวหน้าส่วนตัวและการพัฒนาการสอนนั้นเป็นของควบคู่กันไป เมื่ออาจารย์มีความก้าวหน้าทางวิชาการสูงเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป ผู้เรียนก็จะเรียนด้วยความพอใจและภูมิใจ ถ้าผู้สอนต่างก็เต็มใจและให้กำลังใจก็จะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างดี มีชีวิตชีวา และได้ผลเต็มที่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 211)

ความสนใจร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์นั้น เริ่มตั้งแต่อาจารย์เห็นความสำคัญด้วยตนเองแล้วเสนอความเห็นและความต้องการให้กับผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการ เมื่อมีการดำเนินงานแล้วอาจารย์ควรร่วมมือด้วยอย่างดี เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ด้วยดีและเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแต่ละเรื่องควรร่วมกันประเมินผลเพื่อหาข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเพื่อการจัดที่ดีขึ้นต่อไป

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันโดยเฉพาะผู้บริหารนอกจากจะสนับสนุนด้วยการส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนการสอนดังกล่าว ยังอาจดำเนินการได้ในรูปแบบต่าง ๆ กันคือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 212 - 213)

1 มอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานในเรื่องของการพัฒนาอาจารย์ดำเนินไปอย่างดีและมีประสิทธิภาพ สถาบันควรมอบหมายให้คนที่สนใจและเห็นความสำคัญของการสอนรับผิดชอบดำเนินการเฉพาะไป

2 จัดตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน จะช่วยให้การดำเนินงาน มีขอบเขตกว้างขวางขึ้น การมีคณะกรรมการจะทำให้รู้ความต้องการของอาจารย์มากขึ้นและ ทำให้การทำงานรอบคอบขึ้น

3 จัดตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะ เป็นความพยายามใหม่ที่ทำให้การพัฒนา การเรียนการสอนมีลักษณะเด่นเป็นเอกเทศและดำเนินงานได้ตรงตามความต้องการมากขึ้นและ มักเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น หน่วยพัฒนาคณาจารย์ หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน

4 การดำเนินการร่วมกับคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ในบางสถาบัน ที่มีคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์มักจะใช้วิธีการทำงานร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการกลาง ของมหาวิทยาลัยดำเนินการร่วมกัน โดยเฉพาะดำเนินการร่วมกับภาควิชาอุดมศึกษา ภาควิชา จิตวิทยาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา

สรุป จะเห็นได้ว่า อาจารย์เป็นบุคคลที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสถาบัน อุดมศึกษาผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและให้ขวัญกำลังใจแก่อาจารย์ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วม ให้การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพส่งผลให้คุณภาพบัณฑิตเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เป็นการ พัฒนาตามแนวปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับทางด้านศิลปวัฒนธรรมของ ชาติทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2527 : 1)

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ เพื่อนำความรู้ไปประกอบ อาชีพหรือเพื่อศึกษาต่อ โดยมุ่งหมายให้ผู้เรียนฝึกทักษะความถนัดและพัฒนาความสามารถ ความสนใจ เพื่อให้เกิดความชำนาญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนและสังคม

2. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพและจินตนาการ ตลอดจนรู้จักคุณค่า ของนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ

1. การจัดการศึกษาของกรมศิลปากร

การจัดการศึกษาของกรมศิลปากรจัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 สายใหญ่ๆ คือ วิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและวิชาชีพครู ตลอดจนวิชาเลือกตามหลักของวิชาสามัญที่มีตามหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป วิชาศิลปะเป็นหลักสูตรที่กรมศิลปากรจัดทำเอง โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นวิชาเลือกศิลปะตามสาขาวิชาที่ตนเองเลือก เช่น ละคร โขน ดนตรีไทย ดนตรีสากล โดยมีสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกรมศิลปากร ที่มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีมีดังนี้ (สำนักงานปฏิบัติการศึกษา.2544 : 476 – 482)

1 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีทางด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ทั้งไทยและสากล และศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นสถาบันจึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและยกระดับการศึกษาด้านวิชาการ วิชาชีพ และ วิชาชีพพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรม ช่างศิลป์ นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์แก่นักศึกษาที่สำเร็จจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์

สำหรับจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรมรอบรู้ในงานศิลปะด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ หลักสูตรการศึกษาของสถาบันจึงมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนพร้อมด้วยจริยธรรมอันดีงาม มีความคิดสร้างสรรค์นำวิธีการและวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาสร้างผลงานศิลปะทำให้สามารถพัฒนาตนเองพร้อมที่จะประกอบอาชีพในสาขาวิชาหรือประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไป

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในฐานะที่เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และ ดุริยางคศิลป์ในด้านต่างๆ ดังนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2544 : 17 – 18)

1. ด้านการผลิตบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์กำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายลักษณะพึงประสงค์คือ มีความรู้คู่คุณธรรม รอบรู้งานศิลปะด้านช่างศิลป์

นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกล้ำค่าของชาติ ดังนั้นสถาบันจึงต้องสร้างองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการผลิตบัณฑิตคือ ระบบการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา การพัฒนาหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรการบริหารจัดการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางวิชาการ

2. ด้านการวิจัย ในฐานะที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และการพัฒนาด้านปฏิบัติ

3. ด้านบริการวิชาการแก่สังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มุ่งให้บริการ วิชาการแก่สังคมด้วยการเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งในด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เพื่อพัฒนาจิตใจของประชาชนให้รักและชื่นชมในความงามของศิลปะ โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับการบริการวิชาการแก่สังคมและจัดกิจกรรม บริการวิชาการแก่สังคม

4. ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ดังนั้นหน้าที่สำคัญที่ต้องทำคือการทำนุบำรุง รวมทั้งการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ตลอดไป หลักสูตรและกิจกรรมของสถาบัน จึงมุ่งปลูกฝังและเสริมสร้างให้มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม

สรุป จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อพัฒนา บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านศิลปะ ด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ไปสู่อาชีพครูศิลปะ ศิลปิน นักวิชาการทางศิลปะและนักบริหารวิชาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม บุคลิกภาพ และพลานามัย ควบคู่ ไปกับด้านศิลปวัฒนธรรม และพัฒนาการเรียนการสอน การค้นคว้า การสร้างสรรค์ไปสู่ความ เป็นเลิศทางศิลปะเพื่อให้บริการสังคมทางด้านวิชาการต่างๆ ที่มีการเรียนการสอนในสถาบัน

2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากรที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษาควบคู่กันไป โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาทางด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูศิลปินและบุคลากร ผู้ทำหน้าที่อนุรักษ์

พัฒนา ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ทั้งแบบมาตรฐานและแบบพื้นบ้าน การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม รวมทั้งเป็นหน่วยจัดการแสดงและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากรทั้งในประเทศและต่างประเทศ (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2545 : 1)

วิทยาลัยนาฏศิลปกรมศิลปากร เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตครูและศิลปินทางด้านศิลปะ ตลอดจนมีหน้าที่รับผิดชอบในการผดุงรักษา ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะเพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือเพื่อศึกษาต่อ โดยมีมุ่งหมายให้ผู้เรียนฝึกทักษะความถนัดและพัฒนาความสามารถ ความสนใจเพื่อให้เกิดความชำนาญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของตน และสังคม (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2545 : 4 - 5) ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษานักศึกษาให้สามารถศึกษาตามหลักสูตรได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของสถาบัน

2 องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา

สังกัดกรมศิลปากร

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีที่มีประสิทธิภาพ ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไปสู่ตลาดแรงงานตามความต้องการของสังคม ในปัจจุบันจะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ดังมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน (ทบวงมหาวิทยาลัย.2544 : 9 – 10)

2.1 ด้านหลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีอยู่ด้วยกัน 15 หลักสูตรใน 3 คณะวิชาที่เป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง 2 ปี) โดยรับจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ซึ่งมีหลักสูตรดังนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2544 : 6)

1. คณะศิลปวิจิตร ประกอบด้วย 8 สาขาวิชา ได้แก่ หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ต่อเนื่อง) สาขาวิชาศิลปไทย แขนงวิชา การออกแบบศิลปสถาปัตยกรรมไทย สาขาวิชาศิลปไทยแขนงวิชาจิตรกรรมไทย สาขาวิชาศิลปไทย แขนงวิชาช่างสิบหมู่ (ช่างเขียน) สาขาวิชาศิลปไทย แขนงวิชาช่างสิบหมู่ (ช่างรัก) สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาการออกแบบตกแต่งภายใน

2. คณะศิลปนาฏดุริยางค์ ประกอบด้วย 3 สาขาวิชา ได้แก่ หลักสูตรศิลปบัณฑิต(ต่อเนื่อง) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาดนตรีไทย สาขาวิชาศิลปไทย

3. คณะศิลปศึกษา ประกอบด้วย 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์สากลศึกษา สาขาวิชาคีตศิลป์ไทยศึกษา สาขาวิชาคีตศิลป์สากลศึกษา

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีการประเมินหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและตลาดแรงงานในการรองรับบัณฑิตที่จบออกไป โดยจัดการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ทุกระดับ การบริหารและการใช้หลักสูตร การวัดและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การผลิตตำรา สื่อนวัตกรรมทางการศึกษานาฏศิลป์ดนตรี การศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพจึงได้ดำเนินการดังนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2542 : 1-2)

1. งานพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ วิจัย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ดนตรี การยกร่างหลักสูตรและระเบียบประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนาฏศิลป์ดนตรี การนำเสนอขออนุมัติหลักสูตรต่อ กระทรวงศึกษาธิการ การติดตามและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในสังกัด การปรับปรุงหลักสูตรนาฏศิลป์ดนตรี การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตร การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรและการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนาฏศิลป์ดนตรี

2. งานผลิตสื่อและนวัตกรรมการศึกษานาฏศิลป์ทำการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน และผลิตคู่มือครู แผนการสอน โครงการสอน ตำรา เอกสารทางวิชาการด้านนาฏศิลป์ดนตรี

การศึกษา วิเคราะห์ วางแผน การผลิตและเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ดนตรี การติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ดนตรีของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในสังกัด

3. งานมาตรฐานการศึกษา นาฏศิลป์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำให้ออกเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา นาฏศิลป์ ในด้านต่างๆ การควบคุมดูแลมาตรฐานวิทยาลัยนาฏศิลป์ การสร้าง เลือกใช้และการใช้เครื่องมือในการ ประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา นาฏศิลป์ ในด้านต่างๆ การจัดทำข้อสอบมาตรฐาน เพื่อการ ประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ การวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษา การเผยแพร่ควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้เครื่องมือ ประเมินคุณภาพด้านต่างๆ การรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา นาฏศิลป์ การพิจารณาให้การสนับสนุนหรือดำเนินการคัดเลือกครู อาจารย์ นักศึกษาและสถานศึกษา ดีเด่นเพื่อขอรับรางวัลพระราชทานวิทยาลัยนาฏศิลป์

สรุป การจัดหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ซึ่งมีสายสามัญและสายศิลปะนั้น วิชาสามัญใช้หลักสูตรเดียวกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนวิชาศิลปะทุกสาขา เป็นหลักสูตรที่จัดทำโดยคณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรของกองศิลปศึกษาที่กรมศิลปากร แต่งตั้งและได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 :

4) ได้ใช้มาเป็นเวลา 19 ปีมาแล้ว ทั้งนี้ทั้งกองศิลปศึกษาและวิทยาลัยนาฏศิลป์เองยังไม่มี บทบาทใดในการปรับปรุงหลักสูตรที่ได้ใช้ ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน (กองศิลปศึกษา. 2531 :

7)

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏศิลป์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในสังกัดใช้หลักสูตร เดียวกันเปิดสอน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ใน 6 สาขาวิชาได้แก่ นาฏศิลป์ไทย (โขนและละคร) นาฏศิลป์สากล ดุริยางค์สากล คีตศิลป์ไทย และคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้วางแนวทางทั่วไปของ แต่ละสาขาวิชาไว้เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความชำนาญสามารถประกอบอาชีพได้ตามความ ต้องการของตลาดแรงงาน และให้ผู้เรียนเลือกแผนการเรียนในสาขาต่างๆ โดยจัดการศึกษา

ตามโครงสร้างของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงพุทธศักราช 2527 แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตรดังนี้ (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2545 : 4)

1. ระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น รับผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีการศึกษา ประกอบด้วยวิชาชีพศิลปะ แบ่งเป็น 4 สาขาคือ

- 1.1 นาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย โขน ละคร
- 1.2 ดุริยางค์ไทย ประกอบด้วย เป่าพาทย์ เครื่องสายไทย คีตศิลป์ไทย
- 1.3 ดุริยางค์สากล ประกอบด้วยดุริยางค์สากล คีตศิลป์สากล
- 1.4 นาฏศิลป์สากล

ผู้จบหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น ได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ขั้นต้น (เทียบเท่าประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้นทางสายสามัญ)

2. ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง รับนักเรียนที่จบนาฏศิลป์ขั้นต้น หรือมัธยมศึกษาตอนต้นใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปีการศึกษาต่อจากขั้นต้น ประกอบด้วยวิชาสามัญ และวิชาชีพศิลปะ 4 สาขา เช่นเดียวกันนาฏศิลป์ขั้นต้น ผู้จบหลักสูตรนี้จะได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง (เทียบเท่าประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายทางสายสามัญ)

3. ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง ใช้ระยะเวลา 2 ปีการศึกษา ประกอบด้วยวิชาสามัญ วิชาการศึกษา วิชาศิลปะ 6 สาขา เช่นเดียวกับระดับนาฏศิลป์ขั้นต้นและนาฏศิลป์ชั้นกลาง ผู้จบหลักสูตรนี้ได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (เทียบเท่าอนุปริญญา)

กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 3) ได้กำหนดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ตั้งแต่ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจนถึงระดับปริญญาตรี สำหรับการศึกษาในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ทั้งไทยและสากล สามารถปฏิบัติงานในด้านการสอนหรือการแสดงตามสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี รู้จักเลือกสรรผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตประจำวัน

3. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความสำนึกในความเป็นคนไทย การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ชำรงรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และระบบการปกครองของไทย

4. ให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นของประเทศและของโลก สามารถแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณญาณได้อย่างเหมาะสม

5. เพื่อปลูกฝังและสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความมานะอดทน ความสำนึกในจรรยาอาชีพ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

6. ให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม อันเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษยชาติ เผยแพร่และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

7. เพื่อส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มในงานศิลปะ สามารถสร้างผลงานในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแสดงออกอย่างมีอิสระ มีกิจนิสัยในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาด้วยหลักวิชา รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม

สรุป ในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนได้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรโดยประสานกับหน่วยงานวิจัยของสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำเอกสารหลักสูตร การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรและงบประมาณ ในการจัดทำหลักสูตรสถาบันเป็นผู้จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ จัดห้องสมุด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้บริหารสถาบันเป็นผู้นำและดูแลในการนำหลักสูตรมาใช้ จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละสาขาวิชา จัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชา

2.2 ด้านอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรีทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ด้วยความที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้เปิดทำการสอนหลังวิทยาลัยนาฏศิลป์ถึง 60 ปี ระบบการสรรหาอาจารย์ที่ทำการสอนจึงได้รับจากการโอนย้ายมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์จากทั่วประเทศ ส่วนอาจารย์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สถาบันมีระบบการสรรหาโดยการสอบคัดเลือกตามสาขาวิชาที่ต้องการทั้งสายศิลปะและสายวิชาสามัญ (กรมศิลปากร. 2544 : 11) องค์ประกอบด้านอาจารย์มีดังนี้

2.2.1 การสรรหาอาจารย์ กรมศิลปากรจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยการร้องขอตำแหน่งจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามจำนวนที่ขาดแคลน โดยวิธีการสอบคัดเลือก ส่วนการพัฒนาอาจารย์ในปัจจุบันกรมศิลปากรและสถานศึกษาจะร่วมมือกันในการพัฒนาอาจารย์ในทุกๆด้าน เช่น การเพิ่มคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ด้วยการส่งไปศึกษาต่อ และจัดสัมมนาโดยกรมศิลปากร ตลอดจนส่งไปสัมมนาอบรมตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่เชิญมาตลอดปี

2.2.2 การประเมินคุณภาพอาจารย์ การประกันคุณภาพด้านอาจารย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรคือ การจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้อาจารย์ (กรมศิลปากร. 2544 : 3) การกำหนดการจัดให้มีแผนผลิตและพัฒนาอาจารย์ทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุ และที่สำคัญได้มีการประเมินการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยเขียนผลงานและตอบแบบสอบถามจากหน่วยงานของกรมศิลปากรที่กำหนดมาให้ในทุกภาคเรียน

ในปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีบุคลากรทางด้านการจัดการเรียนการสอนที่เป็นข้าราชการครูจำนวน 30 อัตรา ซึ่งในจำนวนนี้เป็นวุฒิปริญญาเอก 1 อัตรา ปริญญาโท 19 อัตรา (กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก 1 คน) และข้าราชการช่วยราชการอีก 9 อัตรา เป็นวุฒิปริญญาโท 6 คน และปริญญาตรี 3 คนสำหรับวิทยาลัยนาฏศิลป์อาจารย์จะมีวุฒิขั้นต่ำอยู่ที่ระดับปริญญาตรีทั้งสายสามัญและสายศิลปะ ซึ่งแต่ละปีกรมศิลปากรได้จัดส่งข้าราชการไปศึกษาต่อไประดับปริญญาโทและเอกร้อยละ 5 ของข้าราชการครูทั้งหมดส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 1053-42/11)

ในการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ในด้านคุณวุฒิ และการทำผลงานส่วนใหญ่อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรจะทำผลงานทางด้านอาจารย์ 3 เป็นส่วนใหญ่ เพราะการขอตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์นั้น ยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากติดขัดเกี่ยวกับกฎหมายรองรับของพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (กรมศิลปากร. 2545 : 32)

2.2.3 การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ทางด้านการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรได้จัดให้มีการประชุมพิเศษและอบรมเพื่อให้เข้าใจถึงภาระหน้าที่โดยเน้นถึงคุณภาพการสอนของอาจารย์ มีการแบ่งกลุ่มตามคณะสาขาวิชาและหมวดวิชา ให้มีการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งของกรมศิลปากรจะรับนโยบายและหลักสูตรกลางไปจัดอบรมและสัมมนาตนเอง โดยมีวิทยากรกลางเป็นผู้ดำเนินการเสนอแนะการให้ข้อมูลเพื่อให้อาจารย์ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งด้านวิชาชีพและการจัดการเรียนการสอน มีการแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องโดยการวิจัย เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย เป็นการหล่อหลอมให้อาจารย์ผู้สอนยอมรับ มีจิตวิญญาณ ใฝ่รู้พัฒนาตนเอง (ทพวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 68) ซึ่งนาราวดี ศิริโรจน์. (2543 : 167) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่าการพัฒนาอาจารย์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์มีดังนี้

1. การศึกษาต่อ วิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ให้ลาศึกษาต่อเป็นการเพิ่มวุฒิและความรู้ ทั้งในสายตรง คือ ด้านวิชาชีพ และทางสายการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การประชุม มีทั้งการประชุมภายในวิทยาลัยและภายนอกวิทยาลัย โดยมีโครงการดังนี้คือ โครงการสร้างคู่มือประกอบการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ดนตรีสากล คีตศิลป์ไทย และคีตศิลป์สากล โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาชีพดนตรีไทย” โครงการประชุมสัมมนาวิชาการเรื่องการวิจัยศิลปวัฒนธรรมและโครงการสัมมนาวิชาการเรื่อง การพัฒนามาตรฐานดนตรีไทย ด้านคุณภาพเสียง โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องนาฏยลีลาสมัยใหม่ การประชุมการประเมินผลการดำเนินงานโครงการประกวดและแสดงผลงานเอกลักษณ์ไทยและท้องถิ่น โครงการประชุมสัมมนาผู้ปฏิบัติงาน

เกี่ยวกับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กในสถานศึกษา การประชุมเพื่อชี้แจงการใช้คู่มือครู และคู่มือการจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อพัฒนาจิตพิสัย โครงการประชุมปรับแนวปฏิบัติการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โครงการส่งเสริมการถ่ายทอดดนตรีไทย โครงการเสวนาทางวิชาการเพื่อจัดทำร่างหลักสูตร การแสดงพื้นบ้านภาคกลาง และโครงการอบรมเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์

สรุป ด้านอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร การสรรหาจะเป็นโดยระบบการสอบคัดเลือก โดยกรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการ การพัฒนาอาจารย์สถาบันแต่ละแห่งจะเป็นผู้ดำเนินการในทุกๆ ด้าน เช่น การส่งเสริมอาจารย์ทางด้านเพิ่มคุณวุฒิ การอบรมสัมมนา เป็นต้น

2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ได้มีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อที่จะได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมต่อไป จึงได้คำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพดังนี้

2.3.1 การทำแผนการสอน ตลอดจนการเตรียมการสอน

กรมศิลปากรได้ให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งไปจัดทำกันเอง โดยแบ่งออกเป็นสาขาวิชา ในด้านวิชาศิลปะโดยมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาเป็นวิทยากร และดำเนินการจัดทำร่วมกัน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มาจากกรมศิลปากรและตามหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนศิลปินแห่งชาติที่เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านก็จะเชิญมาจัดทำร่วมกัน การเตรียมการสอนจะใช้การสอนเป็นกลุ่มคณะในสาขาวิชาละครโดยการใช้นวัตกรรมในการสอน เช่น วิทยุเทป ส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดจากท่าทางที่อาจารย์ปฏิบัติให้ดูและจดจำทำตามแบบอย่าง (กรมศิลปากร. 2543:14) ส่วนในรายวิชาสามัญและวิชาการศึกษาก็จะมีการแบ่งเป็นหมวด เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น โดยแต่ละหมวดให้จัดทำแผนและเตรียมการสอนโดยยึดหลักสูตรกลางของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543:1052–1503)

2.3.2 วิธีการสอน วิธีการเรียนการสอนนักศึกษา นั้น มีการจัด

การเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย โดยเฉพาะในส่วนที่ดำเนินการเรียนด้วยตนเอง มีการจัดให้มีการเรียนรู้ด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีวิธีการนำเสนอผลงาน มีการ

วิเคราะห์ วิจัย มีโอกาสฝึกทักษะจนสามารถทำได้ ทำงานเป็นทีม สามารถแก้ปัญหาได้ รู้จักบริหารเวลาและทรัพยากร รู้จักประสานงานโดยพิจารณาจากวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ปรากฏในตารางสอนและแผนการสอน ดูสัดส่วนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การได้ไปศึกษา ด้วยตนเองในการทำโครงการเรียนในกลุ่มย่อย การออกภาคสนาม เกณฑ์การวัดประเมิน ผลการเรียนสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร อาจารย์ผู้สอนในแต่ละสาขาวิชาจะเป็น ผู้ประเมิน ในส่วนของวิชาสามัญและวิชาการศึกษาก็จะให้อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการ ออกข้อสอบและตัดสินผลการเรียน ส่วนทางด้านการประเมินการสอนของอาจารย์ในปัจจุบัน ยังไม่มีการดำเนินงานเนื่องจากกรมศิลปากรไม่มีหน่วยงานทางด้านศึกษานิเทศน์ และการ ตรวจสอบภายใน

ด้านกระบวนการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการเรียน การสอนในเรื่องของการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดอาจารย์เข้าสอน การจัด อุปกรณ์การเรียนการสอน นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 54) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของ อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่าได้มีการจัดทำดังนี้

1. การจัดตารางสอน แบ่งเป็น 2 สาย คือสายสามัญและสายศิลปะ สายสามัญ มีหมวดวิชาต่างๆ คือ หมวดภาษาไทย หมวดสังคม หมวดคณิตศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์และ หมวดวิชาการศึกษา สายศิลปะมีสาขาวิชาต่างๆ คือ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์ ไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์สากล สาขาวิชาคีตศิลป์สากล และสาขาวิชา นาฏศิลป์สากล

2. การจัดชั้นเรียนของนักเรียนที่ใช้ห้องเรียนในแต่ละวันแบ่งเป็นภาคเช้า 4 ชั้นเรียน ได้แก่ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 1 , 2 , 3 ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 และปริญาตรปีที่ 2 เรียนวิชาสามัญ และในภาคบ่ายเรียนวิชาปฏิบัติเอกของแต่ละสาขาวิชา และอีก 4 ชั้นเรียนได้แก่ ระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น ปีที่ 1 , 2 , 3 และระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ปีที่ 1 ภาคเช้าเรียนวิชาปฏิบัติเอกของแต่ละสาขาวิชา ภาคบ่ายเรียนวิชาสามัญ

3. การจัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาต่างๆ แบ่งเป็น 2 สายได้แก่ สายวิชาสามัญ และสายวิชาศิลปะ อาจารย์สายวิชาสามัญจะรับผิดชอบในหนึ่งชั้นเรียนตามเกณฑ์ดังนี้ นักศึกษา 30 คนต่อครู 1 คน ชั่วโมงสอนประมาณ 12-15 คาบต่อสัปดาห์ สายวิชาศิลปะ

จัดอาจารย์ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละสาขาวิชา เกณฑ์ชั่วโมงสอนของอาจารย์ ศิลปะ 26 คาบต่อสัปดาห์ (กรมศิลปากร. 2544 : 1)

4. การจัดบริการอุปกรณ์การเรียนการสอน วิทยาลัยจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชาเช่น สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นเครื่องเทพบันทีกเสียง และแถบบันทีกเสียง สาขาวิชาดุริยางค์ไทย มีระนาด ฆ้อง กลอง ซอ จะเข้ เป็นต้น

สรุป ด้านกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ได้มีการจัดดำเนินการเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยได้จัดทำตามหลักการประกันคุณภาพทางการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกรมศิลปากร ในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

2.4 ด้านนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้มีการพิจารณาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ เพราะเป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ โดยเน้นทางด้านศิลปวัฒนธรรมทางด้านดนตรีและศิลปะ นาฏศิลป์ เพื่อคุณภาพและความมีประสิทธิภาพต่อนักศึกษาในการเข้ามาเรียนในสถาบันดังกล่าว จึงต้องมีกระบวนการในการคัดเลือกโดยพิจารณาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา รวมทั้งบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมการสร้าง ความสนใจใฝ่รู้ การแสวงหาความรู้ การมีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพที่ก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ โดยสถาบันได้มีการจัดการใช้เทคโนโลยีในการช่วยเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดความเข้าใจมากขึ้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543 : 1056 - 1057) องค์ประกอบด้านนักศึกษามีดังนี้

2.4.1 การคัดเลือกนักศึกษา การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543 : 1052-1053) การรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในปัจจุบันรับนักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ป.น.ส.) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ และหลักสูตรศิลปกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ศ.ปวส.) จากวิทยาลัยช่างศิลป์เข้าเรียน โดยวิธีการสอบคัดเลือกผู้ที่มีความพร้อมและมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเรียนระดับปริญญาตรี (โดยไม่คำนึงถึงระดับผลการเรียนเฉลี่ยเดิม) ลักษณะการสอบมีทั้งการสอบข้อเขียนในหลักสูตร

ต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ปี ส่วนการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในอนาคตจะใช้วิธีการสอบเฉพาะ วิชาศิลปะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนวิชาสามัญจะใช้วิธีการสอบสะสมรายวิชาพื้นฐาน ปีละ 2 ครั้ง คุณสมบัติผู้เข้าศึกษารับนักศึกษาซึ่งสำเร็จระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ป.น.ส.) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร และประกาศนียบัตรศิลปกรรม ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ศ.ปวส.) จากวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากรตลอดจะต้องมี คุณสมบัติดังต่อไปนี้ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2544 : 14 – 15)

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง หรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญาในสาขาวิชาที่ตรงกับวิชาเอกในหลักสูตร
2. ไม่เป็นคนวิกลจริต
3. ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในกรณีโทษนั้นเกิดจากความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
4. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

สำหรับวิทยาลัยนาฏศิลป์ การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา คือ ประกาศนียบัตร นาฏศิลป์ ชั้นสูง จะมีระบบการคัดเลือกจากผู้ที่จะจบจากนาฏศิลป์ชั้นกลาง (6) จากวิทยาลัย นาฏศิลป์ของตนเอง โดยสามารถขึ้นมาเรียนในระดับอนุปริญญา(นาฏศิลป์ชั้นสูง)ได้เลย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 5)

2.4.2 คุณภาพบัณฑิต ในด้านการประเมินคุณภาพของบัณฑิต ตลอดจนการติดตามผลของการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของกรมศิลปากรได้มีการดำเนินการ ในรูปแบบดังต่อไปนี้คือ (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2544 : 20)

1. การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่
2. การจัดปัจฉิมนิเทศนักศึกษาที่จะจบ
3. มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดในการประเมิน คุณภาพของบัณฑิตได้
4. มีการจัดทำคู่มือให้นักศึกษาในการปฏิบัติตัวในการเรียนอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรดังกล่าว

5. การติดตามการไต่ถามของผู้สำเร็จการศึกษา โดยดำเนินการจากฝ่ายแนะแนว
ในสถาบันนั้นเป็นผู้ดำเนินการติดตามผล

6. มีระบบการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

สรุป สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษา ในการรับนักศึกษาเข้ามาเรียนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรได้มีการพิจารณาคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การพิจารณาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา รวมทั้งบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม การสร้างความสนใจใฝ่รู้ การแสวงหาความรู้ การมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพที่ก้าวหน้า
ขึ้นเรื่อยๆ ใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ได้พิจารณาถึงการมีความคิดวิเคราะห์
ความสามารถในการเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม ความสามารถในการประสานงานได้ดี การมี
ทักษะในการสื่อสาร ผลการประเมินความรู้ความสามารถทุกด้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
การศึกษาและเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ การติดตามประเมินบัณฑิตเมื่อออกไปปฏิบัติงานแล้ว
เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงตั้งแต่หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและความถี่ในการประเมินผล
รวมถึงอัตราความพึงพอใจของผู้ใช้งานและการไต่ถามของบัณฑิต.

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร
มีการจัดดำเนินการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดังนี้
(สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2544 : 5-8)

1 เกณฑ์การวัดผล

1.1. เวลาเรียน นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนในรายวิชาหนึ่งๆ
ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและ/หรือฝึกงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น
ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยและได้รับอนุมัติจากคณะที่อำนวยการสอนรายวิชานั้น

1.2. วิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา มีการวัดผลเมื่อสิ้นสุด
ภาคการศึกษา ส่วนในระหว่างภาคการศึกษาอาจมีการวัดผลด้วยก็ได้ ยกเว้นรายวิชาที่หลักสูตร
กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การสอบให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของสถาบัน การประเมินผล
การศึกษาให้กระทำต่อเนื่องเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา

1.3. สัญลักษณ์ของการประเมินผลการศึกษา การ
ประเมินผลการศึกษาใช้ระบบระดับคะแนนซึ่งมีค่าระดับคะแนน (grade-point)

การให้ F จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้ นักศึกษาเข้าสอบและสอบตก นักศึกษาขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้อนุมัติ ทุจริตในการสอบ มีเวลาเรียนภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และหรือฝึกงานไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น

การให้ I จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้ นักศึกษาป่วยก่อนสอบหรือระหว่างสอบ เป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าสอบในบางรายวิชาหรือทั้งหมดได้ และปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบการลาป่วย โดยมีใบรับรองแพทย์ และ/หรือใบแสดงการรับรองการรักษาของสถานพยาบาลของทางราชการหรือเอกชน และได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แต่ทั้งนี้ นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนในแต่ละรายวิชา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ขาดสอบโดยมีเหตุสุดวิสัย และคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอนุมัติให้ทำงานที่เป็นส่วนประกอบการศึกษาที่ยังไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นสมควรให้รอผลการศึกษาโดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชา และ/หรือคณบดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และแจ้งให้ฝ่ายทะเบียนและประมวลผลของสถาบันทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

การให้ S หรือ U จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนโดยไม่นับหน่วยกิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การให้ S จะกระทำได้เมื่อนักศึกษาสามารถเรียนรายวิชานั้นผ่าน แต่จะไม่นับหน่วยกิตรวมเป็นหน่วยกิตสะสม การให้ U จะกระทำได้เมื่อนักศึกษาไม่สามารถเรียนรายวิชานั้นผ่าน ลักษณะการเรียนและเงื่อนไขต่าง ๆ เช่นเดียวกับการให้สัญลักษณ์ S

การให้ W จะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้ ในรายวิชาที่นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ถอน โดยได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าภาควิชา ลาพักการศึกษา ถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น และในรายวิชาที่นักศึกษากระทำผิดเงื่อนไขการลงทะเบียนเรียน

การให้ IP จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่มีการเรียนหรือปฏิบัติงานต่อเนื่องกันมากกว่า 1 ภาคการศึกษา และ/หรือการศึกษาในรายวิชานั้นยังไม่สิ้นสุด สัญลักษณ์ IP จะถูกเปลี่ยนเมื่อการเรียนหรือปฏิบัติงานในรายวิชานั้นสิ้นสุด

การให้ NR จะกระทำได้เฉพาะในรายวิชาที่ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล ยังไม่ได้รับรายงานผลการประเมินการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ ตามกำหนด

การให้ Au จะกระทำเฉพาะในรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนโดยไม่นับหน่วยกิต และแจ้งความประสงค์ให้มีการประเมินผล

2 การตัดสินผลการเรียน ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้ พิจารณาดัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา รายวิชาที่นับว่าได้หน่วยกิตต้องเป็นรายวิชาที่ได้ระดับผลการเรียนตั้งแต่ “D” ขึ้นไป กรณีที่ได้รับระดับผลการเรียน F หรือ W ในรายวิชาบังคับ จะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นซ้ำ ถ้าเป็นวิชาเลือกจะลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นซ้ำอีก หรือเลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นแทนก็ได้ เมื่อลงทะเบียนเรียนไปแล้วสองภาคการศึกษาปกติ ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80 ต้องพ้นจากสภาพนักศึกษา

3 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ สอบได้รายวิชาครบตามโครงสร้างของหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนด ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00 และมีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในกลุ่มวิชาชีพบังคับ ตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00 นักศึกษาเป็นผู้มีความประพฤติที่ไม่ขัดต่อระเบียบของสถาบันและคณะกรรมการสถาบันจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติปริญญา

สำหรับวิทยาลัยนาฏศิลป์ การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 6) เกณฑ์การจบหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องศึกษารายวิชาครบถ้วนตามโครงสร้างของหลักสูตร ได้หน่วยกิตของวิชาบังคับทั้งหมด สอบได้หน่วยกิตรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2.00 ต้องเข้าร่วมในชมรมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชมรมตลอดหลักสูตร และนาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 54 -55) ได้วิจัยพบว่า การวัดและประเมินผลของวิทยาลัยนาฏศิลป์มีการวัดและประเมินผลดังนี้

1. การตัดสินผลการเรียน อาจารย์ใช้เกณฑ์การประเมินผลตามรายจุดประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ หลังจากที่ได้คะแนนดิบมาแล้ว หาคะแนนมาตรฐานและตัดเกรดโดยใช้ T-Score

2. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการจะเป็นผู้จัดหาให้อาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละชั้นเรียน

3. การสอบกลางภาค การเรียนการสอนในหนึ่งภาคเรียนจะมี 18 สัปดาห์ หลังจาก ที่เรียนไปแล้ว 9 สัปดาห์ จะทำการสอบกลางภาค

4. การสอบปลายภาค ในภาคปฏิบัติจะทำการสอบให้เสร็จภายในสัปดาห์ที่ 17 ของภาคเรียน วิชาสามัญจะเป็นการสอบข้อเขียน สอบในสัปดาห์ที่ 18 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้าย ของภาคเรียน

5. การจัดตารางสอบ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายและความเหมาะสมของแต่ละรายวิชา

6. การจัดห้องสอบ จัดเป็นห้องๆ นักศึกษาประมาณ 30-35 คน ต่อหนึ่งห้องเรียน

7. การคุมสอบ อาจารย์สายสามัญและศิษย์ร่วมกันในการคุมสอบห้องละ 4 คน ต่อนักศึกษา 30 คน

8. การทำข้อสอบมาตรฐาน วิทยาลัยยังไม่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ข้อสอบ ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก

9. การวิเคราะห์ข้อสอบ วิทยาลัยยังไม่เคยมีการดำเนินการมาก่อน

10. การแจ้งผลการเรียนหลังจากการสอบ 3 สัปดาห์ ทางวิทยาลัยจะแจ้งผลการเรียน ให้ทราบทุกวิชา

2.6 ด้านปัจจัยเกื้อหนุน สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรได้ ดำเนินการดูแลและควบคุมคุณภาพของปัจจัยเกื้อหนุนต่อการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ ในด้านต่างๆ คือ ด้านแหล่งความรู้ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียน การสอน ด้านกิจกรรมและบริการนิสิต ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมดังนี้ (อุษา สบฤกษ์. 2536 : 80 - 90)

2.6.1 อาคารสถานที่ ในปัจจุบันอาคารสถานที่เรียนมีจำนวน จำกัด ไม่สามารถขยายเนื้อที่หรือก่อสร้างเพิ่มเติมได้เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของวิทยาลัย นาฏศิลป์และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นที่อนุรักษ์ของโบราณสถานจึงได้ขยายวิทยาเขต ไปยังอำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐม แต่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง การเรียนจึงต้องใช้วิธี สลับชั้นในการเข้าเรียน

2.6.2 ห้องพยาบาล ของวิทยาลัยนาฏศิลป์มี 1 ห้องให้บริการ นักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์และนักศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เนื่องจากสถาบัน

บัณฑิตพัฒนศิลป์ไม่มีห้องพยาบาลเป็นของตนเอง อีกทั้งพยาบาลที่ดูแลใช้อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหารมาประจำที่ห้องพยาบาลโดยการผลัดเปลี่ยนกันของเวลาว่างจากชั่วโมงสอน

2.6.3 สนามกีฬาและห้องนันทนาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพและวิทยาเขตศาลายาไม่มีสนามกีฬากลางแจ้งที่เป็นมาตรฐาน เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่และการก่อสร้างอาคารยังไม่สมบูรณ์ ส่วนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตภาคกลางสนามกีฬาส่วนใหญ่ยังไม่มีมาตรฐานและเป็นสัดส่วน

2.6.4 ห้องสมุด ห้องสมุดของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังไม่มี จึงต้องใช้ร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ ระบบการจัดเก็บและการยืม ยังไม่มีการพัฒนา เช่น ยังไม่มีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการดำเนินการสืบค้นและจัดเก็บบางข้อมูลของห้องสมุด นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังใช้ห้องเรียนมาดัดแปลงเป็นห้องสมุด

2.6.5 ห้องปฏิบัติการเรียนนาฏศิลป์และวิชาสามัญ ยังใช้ห้องโถงใต้อาคารและห้องประชุม ในการฝึกปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์มีห้องทดลองวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องเรียนภาษาอังกฤษ 1 ห้อง ส่วนภาควิชาดุริยางค์สากลและดุริยางค์ไทยจะจัดห้องเรียนเฉพาะสาขาวิชาเป็นสัดส่วนตามเครื่องดนตรี มีห้องบันทึกเสียง 1 ห้องใช้สำหรับบันทึกการแสดง

2.6.6 ห้องโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์จัดให้มีการยืมใช้เครื่องเสียงและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเช่น วิดีโอเทป เครื่องช่วยสอนต่างๆ จัดให้มีการเรียนคอมพิวเตอร์ โดยมีห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้องโดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ 40 เครื่อง ส่วนการเรียนคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต้องมาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์

สรุป ด้านปัจจัยเกื้อหนุนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร เป็นการดำเนินการสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อันจะมีผลต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ออกสู่สังคม

เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique)

เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้ได้ความ

คิดเห็นที่สอดคล้องกันและเชื่อถือได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นหลายรอบ พร้อมกับมีการให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับความคิดเห็นที่กลุ่มและรายบุคคลได้ตอบไปในรอบก่อนเพื่อผู้ตอบได้พิจารณาประกอบก่อนตอบในรอบถัดไป

ในกระบวนการของเทคนิคเดลฟาย (Linstone. 1978 : 274) องค์ประกอบที่เป็นกุญแจสำคัญมีดังนี้

1. การสร้างให้เกิดการไหลของสารสนเทศ
2. การให้ข้อมูลป้อนกลับกับผู้ร่วมให้ความคิดเห็น
3. การทำให้ผู้ร่วมให้ความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยไม่ทราบว่ามีใครบ้างร่วมให้ความคิดเห็นเพราะไม่ระบุชื่อผู้เข้าร่วมให้ความคิดเห็น

ใครบ้างร่วมให้ความคิดเห็นเพราะไม่ระบุชื่อผู้เข้าร่วมให้ความคิดเห็น

1 วิธีการเทคนิคเดลฟาย

วิธีการของเทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วยขั้นตอน 10 ขั้นตอนดังนี้ (Linstone. 1978 : 274-275)

1. การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบในการศึกษาปัญหาที่สนใจด้วยเทคนิคเดลฟาย
2. เลือกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ศึกษา
3. พัฒนาแบบสอบถามเดลฟายรอบแรก
4. ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสมไม่คลุมเครือ
5. ส่งแบบสอบถามรอบแรกไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
6. วิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบแรก
7. เตรียมแบบสอบถามรอบที่สองและทดลองใช้แบบสอบถามรวมทั้งปรับปรุงแบบสอบถาม
8. ส่งแบบสอบถามรอบที่สองไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
9. วิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบที่สอง (ลำดับขั้นตอน 7-9 ทำซ้ำได้หลายครั้งตามที่ต้องการหรือจำเป็นจนกว่าจะได้ผลที่คงที่)
10. เตรียมรายงานโดยคณะวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอผลสรุปของการศึกษา

กระบวนการในการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟายมีการประยุกต์ไปมากมาย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อประชุมด้วยเทคนิคเดลฟายในเวลาพร้อมๆ กันในลักษณะการประชุมทางไกล หรือการใช้ชุดผู้เชี่ยวชาญต่างชุดกันในรูปแบบที่ต่อเนื่องกัน เช่น การวางแผนศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟายเป็น 2 ระยะ ระยะแรก ศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟายหลายรอบกับผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จากนั้นนำผลของการศึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเป็นการเริ่มศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟายในระยะที่สองต่อไป

2 ประโยชน์ของเทคนิคเดลฟาย

เหตุผลของการใช้เทคนิคเดลฟาย คือเทคนิคเดลฟายมีประโยชน์ในสภาพการณ์ที่จำเป็นดังนี้คือ (Linstone, 1978 : 275)

1. ปัญหาที่ศึกษาไม่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่ชัดเจนได้ แต่สามารถใช้การรวบรวมความคิดเห็นเชิงอัตวิสัย หรือการตัดสินใจจากผู้เชี่ยวชาญรายบุคคลมาพิจารณาหรือตัดสินใจในปัญหาที่ศึกษาได้
2. ไม่สามารถเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยตรงได้ เพราะอุปสรรคด้านเวลาหรือค่าใช้จ่าย และอีกประการคือการประชุมปรึกษาหารือแบบเผชิญหน้าแบบเดิมนั้น มีแนวโน้มว่าผู้ร่วมประชุมอาจถูกชี้นำหรือได้รับอิทธิพลจาก ผู้ที่มีบุคลิกเหนือกว่าหรืออาจโน้มเอียงไปในลักษณะพวกมากลากไป

การใช้เทคนิคเดลฟาย ไม่ได้ใช้เพื่อค้นหาความรู้จากสาธารณชนหรือผู้เชี่ยวชาญแต่เป็นการค้นหาความคิดหรือปัญหา ไม่ใช่เพื่อค้นหาข้อมูลของรายบุคคลแต่เป็นการค้นหาข้อตัดสินใจที่พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว (Linstone, 1978 : 297)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อุษา สบฤกษ์ (2536 : 127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า การสอนภาคทฤษฎีอาจารย์ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และใช้คำถามกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนมากกว่าวิธีอื่น ๆ มีการนำสื่อมาใช้น้อย การปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรมปฏิบัติน้อย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

อยู่ในระดับน้อยไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ส่วนการสอนภาคปฏิบัติ อาจารย์ใช้วิธีอธิบายและสาธิตทำท่า การฝึกปฏิบัติ และเทคนิคการสอนที่สำคัญ คือ การแก้ไขข้อบกพร่องด้วยการจับท่าให้นักศึกษาและให้นักศึกษาหรือผู้เรียนปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ส่วนสื่อการสอนที่ใช้คือ เครื่องบันทึกเสียง การปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรมตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนมีน้อย ประเมินผลโดยใช้วิธีสังเกตท่าจากท่าจากการปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อม ห้องเรียนภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอวัสดุอุปกรณ์เครื่องบันทึกเสียงมีไม่ครบ ขาดแคลนวัสดุทัศน ข้อเสนอแนะคือควรจัดโครงการฝึกอบรมอาจารย์ด้านวิธีการสอนภาคทฤษฎีและจัดการสัมมนาอาจารย์เกี่ยวกับวิธีสอนภาคปฏิบัติ การปรับปรุงห้องเรียนให้มีสัดส่วนเหมาะสมและการจัดหาทุนเสริมงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอนแก่วิทยาลัย

รจนา สุนทรานนท์ (2537 : 125) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา พบว่าครูเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญในการอธิบายและสาธิตสามารถถ่ายทอดศิลปะให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทหน้าที่ในการเขียนตำราหรือเอกสารประกอบ การถ่ายทอดด้านศิลปะ สามารถจัดหลักสูตรและบทเรียนตามวุฒิภาวะของผู้เรียนตลอดจนอุทิศตนและเวลาในการถ่ายทอดและเผยแพร่ศิลปะเพื่อบริการทางวิชาการแก่สังคม

ประวิตร โหรา (2540 : 122) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของนักศึกษาศิลปะพบว่า ครูในฐานะผู้สอนที่ดีต้องพยายามหมั่นศึกษาหาความรู้และมีความสามารถในวิชาศิลปะปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ มีประสบการณ์และจิตสำนึกของการเป็นครูที่ดี เข้าใจในจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก เห็นและเข้าใจเด็ก มีขั้นตอนธรรมสูง มีเหตุผลและมีความยุติธรรม และมีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่สอนวิชาชีพ (ศิลปะ) โดยเฉพาะทางด้านการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย

อรุณี โคตรสมบัติ (2542 : 30-31) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า ในการเรียนการสอนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าอาจารย์สามารถเข้าใจปัญหา และสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีก็จะส่งผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพัน

อำรุณ จันทวานิช (2542 : 137) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาประเทศ พบว่าเท่าที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการจัดการอุดมศึกษาของไทยจัดได้ว่ามีความสำเร็จอยู่ระดับหนึ่งในด้านปริมาณนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น แต่ทว่าในด้านคุณภาพนั้นไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของอาจารย์ คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน

และ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษานั้น เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติแล้วของไทยจัดอยู่ในลำดับท้าย ๆ

นฤมล ชันสัมฤทธิ์. (2542 : 138) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่าการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์มีวิธีการเรียนการสอนดังนี้

1. ลักษณะอาจารย์ระดับอุดมศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่า ครู อาจารย์ วิชาสามัญ เป็นผู้มีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาการ ดำเนินการสอนในชั้นเรียนเพียงคนเดียว มีเทคนิควิธีการสอนโดยใช้สื่อที่ทันสมัยช่วยให้หลายรูปแบบ สามารถนำวิชาชีพ (ศิลปะ) มาสัมพันธ์สอดคล้องกับวิชาสามัญได้อย่างกลมกลืน นอกจากนั้นอาจารย์สามัญมีการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย แต่งการสุภาพเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์สามัญไม่มีส่วนปฏิบัติในการะงานแสดงกับครูอาจารย์สายวิชาชีพ (ศิลปะ)

2. ปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์อันดับแรก คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ภาระงานสอนและงานพิเศษอื่นๆ มีมาก ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ พบว่า อาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาด้านเนื้อหาวิชาที่สอนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาอาจารย์ตามลักษณะของอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่า อันดับแรกอาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภายในประเทศ รองลงมาคือ การจัดระบบอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญให้คำปรึกษาแนะนำแก่อาจารย์ด้วยกัน จากนั้น ผลการศึกษาความต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์อย่างเร่งด่วน พบว่า อาจารย์ต้องการให้มีการจัดตั้งหน่วยหรือศูนย์ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาอาจารย์เป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นความต้องการในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ภายในวิทยาลัยให้มีบรรยากาศเหมาะสมเป็นแหล่งวิชาการ

นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 75) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่า อาจารย์ ผู้สอนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรมีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีน้อย โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองของอาจารย์เช่นการฝึกงาน การฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการ และสัมมนาทางวิชาการทั้งภายในสถาบันและภายนอก สถาบันยังมีน้อยเป็นสาเหตุให้อาจารย์ไม่มีโอกาสที่จะได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและเพิ่มพูนความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นรูปแบบเก่าที่ไม่มีการบูรณาการในรายวิชาและระหว่างวิชาทำให้ขาดการเชื่อมโยง อาจารย์ทั้งภาควิชาสามัญและวิชาศิลปะส่วนมากจะนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ธรรมบุญ ศรีจันทน์ (2544 : 107) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร พบว่า กระบวนการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากรอยู่ในระดับมาก เพราะว่าการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรเน้นให้นักศึกษาปฏิบัติจริงโดยเฉพาะในวิชาเอก นอกจากนี้ยังใช้วิธีสอนที่ให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอนและใช้วิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความรู้คู่คุณธรรม ใช้วิธีการวัดผลของนักศึกษาตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 24(3) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติไว้ว่า จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

อมรรัตน์ ภิณฺโญอนันตพงษ์ (2546 : 141-142) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า ด้านหลักการของความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอนยังขาดความชัดเจนและให้ความสำคัญกับหลักการของความร่วมมือทางวิชาการที่เน้นแนวคิดที่เป็นพื้นฐานส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่าหลักการที่เน้นการปฏิบัติงานจริง และในการจัดทำและพัฒนาโครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

แรมสเด้น (Ramsdem. 1993) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหลักการสอนที่ดีอย่างถูกต้อง และรู้สึกซึ่งในศาสตร์ของการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจผู้เรียนอันเป็นหลักการสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการเรียน พบว่า หลักการสอนที่มีคุณภาพมีดังนี้

1. คุณภาพของการอธิบายของผู้สอน และการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ได้จะทำให้ผู้เรียนยอมทำงานหนักเพื่อการเรียนในวิชานั้น ดังนั้นในช่วงแรกของวิชานั้นอาจารย์ควรอธิบายภาพกว้างๆ และผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อสำเร็จในวิชาที่อาจารย์สอน นอกจากนี้ แต่ละขั้นของการสอน ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นเพิ่มขึ้น

2. ผู้สอนจะต้องตระหนักให้เกียรติผู้เรียน เนื่องจากการวิจัยพบว่า การตระหนักและยอมรับผู้เรียนจะทำให้การสอนระดับอุดมศึกษามีประสิทธิผล การสอนที่ดีไม่ควรทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนยากเย็น หรือเข่าขวัญลูกศิษย์ด้วยคำขู่ หรือด้วยการอธิบายที่ไม่รู้เรื่อง อาจารย์จะต้องสนใจที่จะช่วยให้ผู้อื่นเรียนรู้ ให้เวลากับลูกศิษย์ มีความสุขที่จะสอน และทำให้ลูกศิษย์มีความสุขที่จะเรียนไปด้วย

3. การให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์หลังจากการตรวจงานของลูกศิษย์ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้เรียนจะทราบข้อบกพร่องของตนเอง ในการเรียนที่จะต้องมีการประเมินที่เหมาะสม ในระดับอุดมศึกษาไม่ควรวัดผลแต่สิ่งที่อาจารย์สอน แล้วให้ผู้เรียนท่องจำมาตอบ

การสอนปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ดังนั้นการประเมินจึงต้องปรับเปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการสอนผู้สอนควรใช้วิจารณญาณในการเลือกวิธีประเมินให้ถูกต้องและเป็นธรรมมากที่สุด

4. การสอนควรมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มชัดก่อนว่า ผู้เรียนจะเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เพื่อที่จะได้เข้าใจความคิดหลักของวิชานั้น เมื่อผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายชัดเจนแล้ว ผู้สอนก็ต้องพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า วิชาที่เรียนนั้นท้าทายสติปัญญาชวนให้คิด น่าติดตาม และมีความสนุกที่จะค้นคว้าหาคำตอบให้กระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น

5. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในสาระที่จะเรียนรู้ โดยผู้เรียนรู้สึกว่ามีอิสระในการเลือกหัวข้อที่จะศึกษาลึกลงไปมากขึ้น ผู้เรียนมีอิสระอยู่ในขอบเขตของหลักสูตรที่ตรงกับระดับความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบแข่งขัน หรือการเรียนด้วยตนเองโดยอิสระ มีโอกาสในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน ค้นคว้าในสาระที่เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้มีความรู้สึกซึ่งกว้างขวางมากยิ่งขึ้น อาจารย์มีส่วนควบคุมอย่างอิสระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

6. การเรียนต้องเปิดโอกาสไปสู่การเปลี่ยนแปลง อาจารย์ต้องวิเคราะห์นักศึกษาเรียนรู้จากนักศึกษาว่าไม่เข้าใจสาระตอนใดแล้วรีบปรับปรุงแก้ไข การเรียนรู้จากผู้เรียนทำได้โดยการพูดคุย การตรวจงาน หรือการสอบ ซึ่งจะทำให้อาจารย์ทราบว่า ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาตอนใดบ้างจะได้สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แก้ปัญหาการเข้าใจผิดอย่างรวดเร็วทันการ

ออสตูโต และ คณะ (Astuto and others. 1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรากฐานของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศต่างๆ พบว่าการศึกษา ที่พัฒนาโดยมากได้พยายามทำการปฏิรูปอุดมศึกษาให้เป็นระบบที่มีคุณภาพมาโดยตลอด เช่น ในกรณีของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่ามีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดของโลกประเทศหนึ่งนั้น ได้มีกระแสของการปฏิรูปการศึกษาออกมาตั้งแต่ 2 ทศวรรษมาแล้ว โดยการปฏิรูปอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ การปฏิรูปการบริหารจัดการ และการปฏิรูปวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับเปลี่ยนด้านการเรียนการสอน สำหรับประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ มีการปฏิรูปอุดมศึกษา เกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหาร การปฏิรูปการเรียนการสอนและการวิจัยที่สำคัญคือ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน มีมาตรการที่จะธำรงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่ให้คำปรึกษากับรัฐมนตรี

แอสเวิร์ธและฮาร์เวย์ (Ashworth ; & Harvey. 1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทิศทางและอนาคตของการอุดมศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นจะต้องศึกษาองค์ประกอบด้านปัจจัยที่เป็นตัวป้อน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและด้านผลผลิต

ได้แก่ 1) คณาจารย์ 2) สิ่งเอื้ออำนวยความสะดวก 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) การสอน 5) ผลสัมฤทธิ์ 6) การจัดการและการควบคุมคุณภาพ 7) นิสิต/นักศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพการศึกษาดังนี้

1. อาจารย์ คุณภาพของอาจารย์นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาสำหรับดัชนีบ่งชี้คุณภาพของอาจารย์ได้แก่ 1)จำนวนอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ 2)ประสบการณ์ด้านวิชาการ วิชาชีพ และการสอน 3)การพัฒนา คณาจารย์ 4)สัดส่วนของอาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษาสำหรับการสอนภาคทฤษฎีในชั้นเรียน 5) สัดส่วนของอาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษาสำหรับการสอนภาคปฏิบัติ 6) ผลงานวิจัย 7)ผลงานทางวิชาการ 8)อาจารย์มีความรู้ที่ทันสมัย 9)อาจารย์ได้รับเสรีภาพตามสิทธิ และเสรีภาพทางวิชาการ

2. สิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาจำเป็นที่จะต้องอาศัยสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งสิ่งเอื้ออำนวยด้านทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่สำหรับการเรียนและการสนับสนุนการ สำหรับดัชนีชี้วัด คุณภาพของสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกได้แก่ 1)จำนวนและประเภทของสิ่งเอื้ออำนวย ความสะดวก 2)ลักษณะห้องเรียน ที่นั่งเรียน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) สภาพแวดล้อมทางสถานที่เพื่อการออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจ 4)ความปลอดภัย 5)ความสะอาดและความเป็นระเบียบ 6) การบริการด้านวิชาการ 7) บรรยากาศที่กระตุ้น การเรียนรู้ 8)ห้องสมุดและบริการ จำนวนหนังสือ วารสาร ขนาดของห้องสมุด และจำนวนที่นั่ง เพื่อการศึกษาค้นคว้า 9)ห้องปฏิบัติการ 10)บุคคลสนับสนุนการทำงานของคณาจารย์ได้แก่ เลขาธิการและนักเทคนิค

3. วัสดุอุปกรณ์ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้ สำหรับดัชนีบ่งชี้คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาได้แก่ 1)ความเหมาะสม ของจำนวนและประเภทของวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา 2) วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาอยู่ใน สภาพที่ดี ใช้งานได้หรือไม่ 3) ระบบการให้บริการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการใช้ 4)ความทันสมัย ของวัสดุอุปกรณ์ 5)ความปลอดภัยในการใช้ 6) สัดส่วนระหว่างจำนวนนักศึกษาต่ออุปกรณ์

4. การสอนและการเรียนรู้ คุณภาพการสอนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพของบัณฑิต สำหรับดัชนีบ่งชี้คุณภาพการสอนได้แก่ 1) รายละเอียดของ เนื้อหา 2) ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน 3) การแนะนำหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัยให้นักศึกษา อ่านเพิ่มเติม 4) เนื้อหาที่นำมาสอนมีความทันสมัยและตรงตามความเป็นจริงของหลักทฤษฎี 5) ท่าทางอริยาบทเหมาะสม กระตุ้นความสนใจ 6) นำเสนอหรืออธิบายได้เข้าใจแจ่มแจ้ง 7) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและทำทหายการเรียนรู้ 8) คำนี้ถึงความแตกต่างของผู้เรียน

แต่ละบุคคล 9) มีทักษะในการใช้สื่อการสอน 10) เตรียมการสอนมาอย่างดี 11) มีเอกสารประกอบการสอน 12) ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่าเข้าใจบทเรียนอย่างแจ่มแจ้ง

โอลิวาและ แอสปินวอลล์ (Owlia ; & Aspinwall. 1996) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาและทำการศึกษาวิจัยเรื่องมิติคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่ามิติคุณภาพการจัดการศึกษามี 6 มิติดังนี้

1. มิติที่เน้นสิ่งที่สัมผัสได้ ซึ่งเป็นคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกการศึกษา ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 5 ดัชนีได้แก่ 1)ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ 2)ความทันสมัยของวัสดุอุปกรณ์ 3)วัสดุอุปกรณ์ง่ายต่อการใช้งาน 4) วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกการศึกษาสร้างความสนใจในการใช้ 5) วัสดุอุปกรณ์สะดวกต่อการนำไปใช้

2. มิติที่เน้นคุณภาพของอาจารย์ ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 5 ดัชนีได้แก่ 1)จำนวนอาจารย์มีเพียงพอ 2)อาจารย์มีความรู้ทางทฤษฎีอย่างดีเยี่ยม 3)อาจารย์มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติดีเยี่ยม 4)อาจารย์มีความรู้ที่ทันสมัย 5)อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในการสอนและติดต่อสื่อสาร

3. มิติที่เน้นเจตคติของอาจารย์ ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 5 ดัชนีได้แก่ 1)เข้าใจความต้องการของนิสิต 2)มีความเต็มใจในการช่วยเหลือนิสิต 3)เอื้ออำนวยความสะดวกและจัดเวลาให้นิสิตสำหรับให้คำปรึกษา 4)ให้ความใส่ใจแก่นิสิตแต่ละบุคคล 5)มีอารมณ์มั่นคงสุภาพ

4. มิติที่เน้นเนื้อหา ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 6 ดัชนีได้แก่ 1)รายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับการผลิตบัณฑิตของสาขาวิชาชีพ 2)หลักสูตรมีความยืดหยุ่น 3) คุ่มค่าต่อการลงทุนในการศึกษา 4) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการติดต่อสื่อสารและ การทำงานเป็นทีม 5) พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ 6)บรรจุรายวิชาที่เป็นพื้นฐานความรู้ทั่วไป

5. มิติที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 6 ดัชนีได้แก่ 1)อาจารย์นำเสนอ อธิบายและบรรยายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย 2)เนื้อหาที่สอนเรียงตามลำดับความยากง่ายและความซับซ้อนของเนื้อหา 3) ภาษาที่ใช้มีความคงเส้นคงวา 4) ประเมินผลด้วยความยุติธรรม 5)วิธีการสอนกระตุ้นสร้างความสนใจ 6) ให้ผู้เรียนประเมินผลการสอน

6. มิติที่เน้นความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วยดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 4 ดัชนีได้แก่ 1)องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดให้นิสิตถูกต้องตามหลักทฤษฎี 2) เนื้อหาที่ใช้สอนตรงตามความต้องการของผู้เรียน 3)เนื้อหาที่ใช้สอนตรงตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา 4) ความรู้และประสบการณ์ที่ให้กับผู้เรียนสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในสภาพจริง

แพททริก และ สแตนลีย์ (Patrick ; & Stanley. 1998) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนและคุณภาพการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนและคุณภาพการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5,344 คน เครื่องมือที่ใช้

ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert 5 ระดับใช้สถิติวิเคราะห์ตัวประกอบ ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนคือ 1)มีจุดมุ่งหมายชัดเจน/สอดคล้องกับหลักสูตร 2)มีกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3)จำนวนครั้ง (ร้อยละ) ของการใช้อุปกรณ์ต่างๆ 4)มีการประเมินผลผู้เรียน 5)ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 6)มีระบบประเมินคุณภาพการสอนภายในสถาบัน สำหรับตัวบ่งชี้วัดคุณภาพการวิจัยประกอบด้วย 1)สถาบันมีนโยบายส่งเสริมการวิจัย 2)จำนวนของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ 3)จำนวนของงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง 4)จำนวนงานวิจัยที่ได้รับรางวัล นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าวยังได้เสนอแนะให้มีการหาความสัมพันธ์ของคะแนนคุณภาพการวิจัยกับการสอนว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้ตัวบ่งชี้ควรใช้วิธีจัดกลุ่มสถาบันดีกว่า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาอาจสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรประกอบไปด้วยหลักสูตรซึ่งจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน มีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน และทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและควรมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารหลักสูตรที่ดีตั้งแต่การเตรียมหลักสูตร การดำเนินการจัดทำหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจะต้องร่วมมือกันจึงจะสมบูรณ์

อาจารย์ จะต้องมีการสรรหาอาจารย์ที่มีเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรม บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่มีต่อสถาบันและสังคมภายนอกสถาบัน และที่สำคัญคือความรับผิดชอบต่อการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ตลอดจนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์เพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุด และท้ายสุด การพัฒนาอาจารย์ซึ่งเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพของงานและควรที่จะพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการเรียนการสอน เป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา เพราะการจัดการเรียนการสอนจะต้องเกี่ยวข้องกับการทำแผนการสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน วิธีสอน และการสอนซ่อมเสริม ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่จะต้องเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง กระบวนการเรียนการสอนที่ดีย่อมส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาตลอดจนบัณฑิตที่มีคุณภาพ

นักศึกษา ที่สำคัญคือกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่ได้ตรงตามความถนัด ความรู้ความสามารถ ที่จะพัฒนาไปสู่คุณภาพของบัณฑิตที่สมบูรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมีมาตรการต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการ

ควบคุมตรวจสอบคุณภาพและประเมินคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยผ่าน องค์ประกอบของการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนานักศึกษานี้ ต้องคำนึงถึงความเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการสร้างความรู้และการนำไปใช้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ การพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณธรรมมีวัฒนธรรมสันติ เป็นผู้มีความทันสมัยและมีวิสัยทัศน์ การพัฒนาให้ผู้เรียนมี สติปัญญาเป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถในการใช้ภาษาของตนเองและภาษาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี ส่วนคุณภาพบัณฑิต การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นที่เชื่อถือและยอมรับ ของสังคมตลอดจนหน่วยงานของรัฐและเอกชนและสอดคล้องกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน

การวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการสร้าง หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลซึ่งจะต้องมีรูปแบบการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน มีคณะกรรมการวัดผลและประเมินผลในระดับต่างๆ

และปัจจัยเกื้อหนุน ถือว่าเป็นส่วนสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดการเรียน การสอน ตลอดจนอาจารย์และผู้บริหารดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดควรเป็นศูนย์วิชาการ และมีบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อ ประกอบการเรียนการสอน และการวิจัย เกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมจะต้อง มีจำนวนพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่อบุคลากร ต่อนิสิตเพียงพอ จำนวนห้องเรียนควรแบ่งตามขนาด และต้องคำนึงถึงความพอใจของผู้ใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางด้าน สื่ออุปกรณ์การสอน ควรมีการจัดตั้งสำนักคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่ให้บริการด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อสนับสนุน การดำเนินการของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ ตลอดจนมีการจัดตั้งสำนักสื่อ และเทคโนโลยีการศึกษา ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการการใช้ การผลิตและการบำรุงรักษาสื่อ และเทคโนโลยีการศึกษาแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย ห้องพยาบาลจะต้องมีเพียงพอ กับ จำนวนนิสิต อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ความเป็นสัดส่วนและมีการจัด สภาพแวดล้อมที่ดี มีพยาบาลหรือแพทย์มาอยู่ประจำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับสาระดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชั้นสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเฉพาะเขตภาคกลางทั้งหมด จำนวน 31 คน (ดังแสดงในตาราง 1)

1.2 อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จำนวน 416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจิจและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-610) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน (ดังแสดงในตาราง 1)

1.3 นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จำนวน 796 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจิจและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-610) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (Stratified Random Sampling) เฉพาะเขตภาคกลางได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน (ดังแสดงในตาราง 2)

1.4 ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ในปี พ.ศ. 2540-2545 จำนวน 875 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายเฉพาะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ แห่งละ 25 คน รวมจำนวน 50 คน (ดังแสดงในตาราง 3)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน (ภาคผนวก ก) คัดเลือกจากผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอน ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 20 ปี ขึ้นไป

2.2 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ระดับอธิการ รองอธิการ คณบดี ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา

2.3 อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนด คุณสมบัติ ดังนี้

2.3.1 เป็นอาจารย์ผู้มีความชำนาญด้านการสอน ระดับ 8 และระดับ 9 หรือมีผลงานทางวิชาการเป็น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

2.3.2 เป็นอาจารย์ผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนของสถาบัน อุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 20 ปีหรือมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างชั้นตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัด การเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เฉพาะเขตภาคกลาง ทั้งหมด จำนวน 31 คน (ดังแสดงในตาราง 5)

3.2 อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลางจำนวน 416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607-610) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 200 คน (ดังแสดงในตาราง 5)

ตารางแสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่า ในขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างชั้นสำรวจสภาพปัญหาที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์จำแนกตาม สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2546

สถานศึกษา	ผู้บริหาร		อาจารย์	
	ส่งไป	รับคืน	ส่งไป	รับคืน
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	5	5	11	11
วิทยาลัยนาฏศิลป์	9	9	99	99
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	6	6	36	36
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	6	6	29	29
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	5	5	25	25
รวม	31	31	200	200

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดกรมศิลปากร

ชื่อสถานศึกษา	ประชากร(ชั้นปีที่)					กลุ่มตัวอย่าง(ชั้นปีที่)				
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	-	-	282	127	409	-	-	92	41	133
วิทยาลัยนาฏศิลป์	105	108	-	-	213	35	35	-	-	70
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	28	14	-	-	42	9	5	-	-	14
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	25	19	-	-	44	8	6	-	-	14
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	45	43	-	-	88	15	14	-	-	29
รวม	203	184	282	127	796	67	60	92	41	260

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา สังกัด
กรมศิลปากร ในปีพ.ศ. 2540-2545 เฉพาะสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์

สถานศึกษา	ส่งไป	รับคืน
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	25	25
วิทยาลัยนาฏศิลป์	25	25
รวม	50	50

ตาราง 4 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญในชั้นตอนเดลฟาย (n = 17)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	41.18
หญิง	10	58.82
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	0	0.00
30-39 ปี	0	0.00
40-49 ปี	8	47.06
50 ปีขึ้นไป	9	52.94
3. ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา		
0-5 ปี		
6-10 ปี	0	0.00
11-15 ปี	0	0.00
16-20 ปี	1	5.89
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	3	17.64
	13	76.47

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างชั้นตรวจสอบความเหมาะสม ที่เป็นผู้บริหารและอาจารย์จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง ปีการศึกษา 2546

สถานศึกษา	ผู้บริหาร		อาจารย์	
	ส่งไป	รับคืน	ส่งไป	รับคืน
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	5	5	11	11
วิทยาลัยนาฏศิลป์	9	9	99	99
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	6	6	36	36
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	6	6	29	29
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	5	5	25	25
รวม	31	31	200	200

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตร 13 ข้อ ด้านอาจารย์ 9 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 10 ข้อ ด้านนักศึกษา 9 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 5 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 7 ข้อ รวม 53 ข้อ
2. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร 16 ข้อ ด้านอาจารย์ 14 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 12 ข้อ ด้านนักศึกษา 14 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 8 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 9 ข้อ รวม 73 ข้อ
3. แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรประกอบด้วย ด้านหลักสูตร 16 ข้อ ด้านอาจารย์ 14 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 12 ข้อ ด้านนักศึกษา 14 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 8 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 9 ข้อ รวม 73 ข้อ

การดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเอาผลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุนมาเป็นข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 53 ข้อ

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเบื้องต้น

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจาก คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทไปให้ผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) ด้านโครงสร้าง ความครอบคลุมเนื้อหาและภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่าของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร กลุ่มละ 25 คน รวม 100 คนและหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminating power) จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.70 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 53 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.928

(ภาคผนวก ค)

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามไปสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่าของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรในเขตภาคกลางได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 31 คน อาจารย์จำนวน 200 คน นักศึกษาจำนวน 260 คน และศิษย์เก่าจำนวน 50 คน

2. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำผลการสำรวจสภาพปัญหา มาสร้างเป็นแบบสอบถามรูปแบบการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ขั้นที่ 2 นำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 ปรับแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ

ขั้นที่ 4 ส่งแบบสอบถามถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบัน

อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) และทำการแปลคำตอบในแต่ละรอบจนได้ข้อสรุปที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญและนำมาสังเคราะห์ให้เป็นรูปแบบการจัด

การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งหมด 6 ด้าน รวม 73 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ

ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของความคิดเห็นดังนี้

5	หมายถึง	ข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
4.	หมายถึง	ข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
3	หมายถึง	ข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
1.	หมายถึง	ข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

ขั้นที่ 6 ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร (ภาคผนวก ง)

3. แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำรูปแบบที่ได้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างเป็นแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

การกำหนดความหมายของคำนำหน้าห้คะแนนมีดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก หรือเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง หรือเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย หรือเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด หรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีที่มีประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและอาจารย์กลุ่มละ 50 คน รวม 100 คน และหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminating power) จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.70 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 73 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.931 (ภาคผนวก ค)

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำนวน 31 คนและอาจารย์ จำนวน 200 คนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเขตภาคกลาง รวม 231 คน

ขั้นที่ 5 ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์หรือการสถาบันพัฒนศิลป์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตภาคกลาง 4 แห่ง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารจำนวน 31 ฉบับ อาจารย์จำนวน 200 ฉบับ และ นักศึกษา จำนวน 260 ฉบับ รวม 491 ฉบับ พร้อมด้วยหนังสือแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือ

ในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 491 ฉบับ ตรวจสอบแล้วว่ามี ความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3. ส่งแบบสอบถามถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 ฉบับ พร้อมด้วยหนังสือแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 17 ฉบับ ตรวจสอบแล้วมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ การทดสอบค่า t (t - test) มาปรับเป็นข้อคำถามเพื่อร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สอบถามผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 17 คนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์รายชื่อ

ค่ามัธยฐาน มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

4.50 – 5.00	หมายความว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาข้อความเพื่อนำไปกำหนดเป็นรูปแบบคือ ข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบกำหนดเกณฑ์แสดงค่าความสอดคล้องดังนี้

0.01 – 0.99	แสดงว่า เป็นคำตอบที่มีความสอดคล้องกันสูงมาก
1.00 – 1.99	แสดงว่า เป็นคำตอบที่มีความสอดคล้องกันสูง
2.00 – 2.99	แสดงว่า เป็นคำตอบที่มีความสอดคล้องกันต่ำ
3.00 ขึ้นไป	แสดงว่า เป็นคำตอบที่ไม่มีความสอดคล้องกัน

เกณฑ์การพิจารณาข้อความเพื่อนำมากำหนดรูปแบบ คือ ข้อความที่มีค่าความสอดคล้องกันตั้งแต่ 1.99 ลงมา

3. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เขตภาคกลาง โดยใช้สถิติคือค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดหรือเห็นด้วยมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้น มีความเหมาะสมในระดับมาก หรือเห็นด้วยมาก

2.50 – 3.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง หรือเห็นด้วยปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้น มีความเหมาะสมในระดับน้อย หรือเห็นด้วยน้อย

1.00 – 1.49 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าข้อความนั้น มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด หรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

ในการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา โดยใช้ข้อความที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี จากผู้บริหารและอาจารย์ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 มาสรุปเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพฉบับที่สมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม (Discriminating Power) เป็นรายข้อ

โดยใช้การทดสอบค่า t (t-test)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

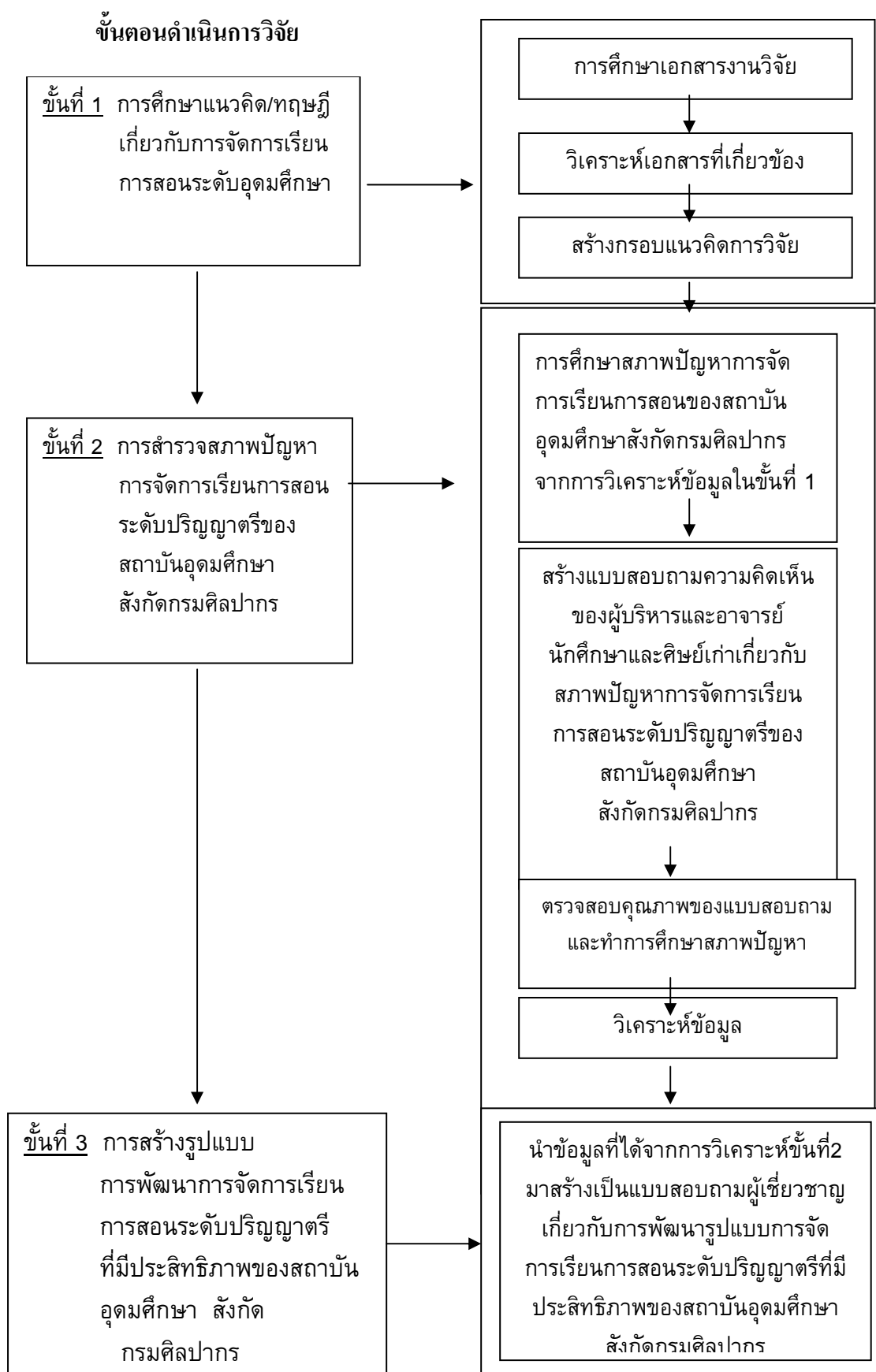
(-Coefficient)

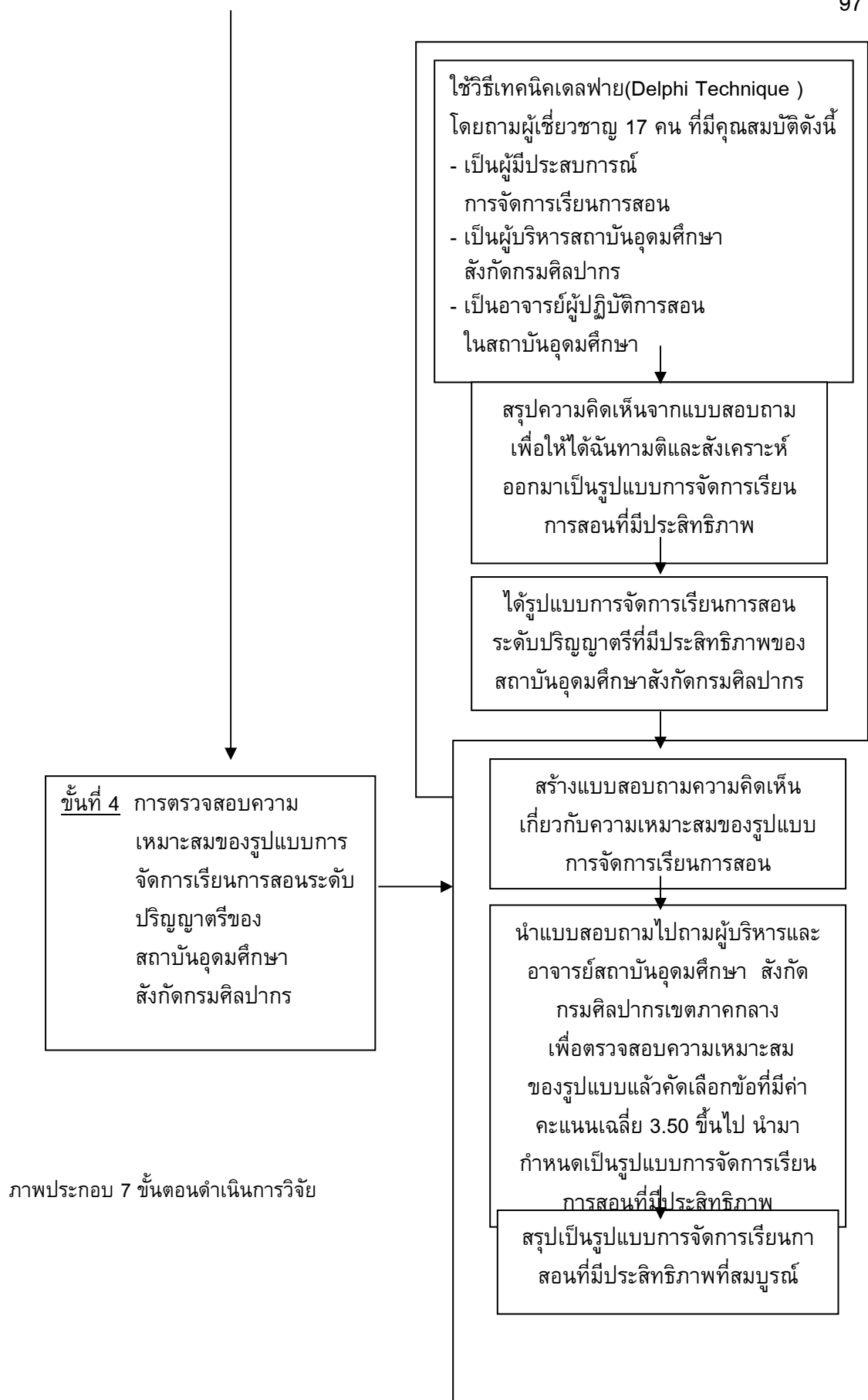
3. สถิติที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน

3.1 ค่ามัธยฐาน (Median)

3.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range)

สำหรับการดำเนินการศึกษา สรุปเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรในการนำไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่า เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ในด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3.00 โดยใช้การทดสอบค่า t (t - test) ดังแสดงในตาราง

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรโดยรวมและในแต่ละด้าน กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.64	0.74	13.23	.000
ด้านอาจารย์	3.58	0.72	12.23	.000
ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.40	0.76	8.13	.000
ด้านนักศึกษา	3.53	0.80	10.09	.000
ด้านการวัดและประเมินผล	3.50	0.80	9.55	.000
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.56	0.87	9.73	.000
รวม	3.54	0.66	12.60	.000

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กรมศิลปากรด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและอาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความสอดคล้องของหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน	3.60	0.91	10.00	.000
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ	3.68	0.90	11.54	.000
3. การจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน	3.64	1.04	9.32	.000
4. การจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตรในสาขาวิชาที่ท่านจัดการเรียนการสอน	3.70	1.02	10.35	.000
5. ความชัดเจนในการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่ท่านจัดการเรียนการสอน	3.52	0.94	8.50	.000
6. การจัดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร	3.74	1.00	11.16	.000
7. การเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตรแก่อาจารย์ทุกคนให้รับทราบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	3.60	0.99	9.23	.000
8. การจัดบุคลากรสำหรับดำเนินงานบริหารหลักสูตร	3.67	1.01	10.13	.000
9. การจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร	3.66	1.02	9.83	.000

ตาราง 7 (ต่อ)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและอาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
10. การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	3.68	1.06	9.78	.000
11. การติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	3.65	0.99	10.06	.000
12. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ได้รับทราบเป็นต้น	3.66	1.08	9.23	.000
13. การประเมินผลการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาที่ท่านทำการสอน	3.58	0.97	6.06	.000
รวม	3.64	0.74	13.23	.000

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตรโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กรมศิลปากร ด้านอาจารย์ เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความชัดเจนของการวางแผนพัฒนา อาจารย์ ให้มีความรู้และทักษะ ด้านการเรียนการสอนของแต่ละวิชา	3.71	1.05	10.24	.000
2. ความสอดคล้องของการวางแผน พัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ และทักษะ ด้านการเรียนการสอน ของแต่ละวิชา กับแนวปฏิรูปการเรียนรู้	3.68	0.94	10.93	.000
3. การพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ และ ทักษะ ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดอบรม แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างต่อเนื่อง	3.65	1.03	9.60	.000
4. การวางแผนการพัฒนาอาจารย์เพื่อ เพิ่มคุณวุฒิและวิทยฐานะ	3.59	1.08	8.32	.000
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวน นักศึกษา	3.53	1.06	7.58	.000
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์(ปริญญาตรี : โท : เอก)ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน รายงานการประกันคุณภาพของ สถาบัน	3.52	0.96	8.12	.000
7. ความสอดคล้องของการประเมินผล การปฏิบัติงานของอาจารย์กับภารกิจ หลักของสถาบัน	3.63	0.92	10.46	.000

ตาราง 8 (ต่อ)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
8. การกำหนดขอบเขตภาระงานของ อาจารย์ (Job Description) เป็นลายลักษณ์อักษร	3.63	1.01	9.52	.000
9. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคล เข้าเป็นอาจารย์โดยการสอบข้อเขียน และสัมภาษณ์	3.28	0.80	5.35	.000
รวม	3.58	0.72	12.23	.000

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านอาจารย์โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. อาจารย์ในสาขาวิชามีการวางแผนการจัด การเรียนการสอนร่วมกัน	3.44	1.10	6.03	.000

.ตาราง 9 (ต่อ)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
2. การเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอนของอาจารย์	3.41	0.99	6.24	.000
3. การจัดทำประมวลการสอน(Course Syllabus)ในแต่ละรายวิชาของอาจารย์	3.43	0.98	6.65	.000
4. การจัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสม	3.40	0.95	6.37	.000
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชา	3.47	1.04	6.91	.000
6. การใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนของอาจารย์ที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา	3.35	1.00	5.26	.000
7. กิจกรรมการเรียนการสอนในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3.31	1.01	4.68	.000
8. ทักษะของอาจารย์ในการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้	3.48	0.91	8.00	.000
9. การปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนการสอน	3.41	0.99	6.33	.000
10. การจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน	3.39	1.04	5.60	.000
รวม	3.40	0.76	8.13	.000

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาตามเกณฑ์ พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้	3.50	1.17	6.45	.000
2. การรับนักศึกษาที่เปิดกว้างและให้โอกาสสำหรับ บุคคลภายนอก	3.42	1.19	5.42	.000
3. ความชัดเจนของนโยบายการพัฒนาคุณภาพ นักศึกษาด้านวิชาการของสถาบัน	3.56	1.04	8.22	.000
4. ความชัดเจนของการวางแผนของแผนงาน กิจกรรมนักศึกษา	3.56	1.01	8.42	.000
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรม ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรม ประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมี เหตุผลในการตัดสินใจ เป็นต้น	3.50	1.11	6.89	.000
6. พฤติกรรมของนักศึกษาในการใฝ่รู้ โดยการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองน้อย	3.57	1.07	8.09	.000
7. ความสอดคล้องของการกำหนดคุณลักษณะ บัณฑิต กับปรัชญา และเป้าหมายหลัก ของสถาบัน	3.51	0.96	8.09	.000
8. จำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เช่นระดับปริญญาตรี ปริญญาโท	3.52	1.05	7.42	.000
9. ความสนใจของนักศึกษาในการเรียนวิชาสามัญ	3.67	1.12	9.03	.000
รวม	3.53	0.80	10.09	.000

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กรมศิลปากร ด้านนักศึกษาโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ	3.43	1.07	6.09	.000
2. การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบ	3.39	1.08	5.47	.000
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.53	0.99	8.17	.000
4. การจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวมข้อสอบของสถาบัน ได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบเป็นต้น	3.62	1.06	8.91	.000
5. การวิเคราะห์ข้อสอบหรือคัดเลือกข้อสอบของผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไข	3.56	1.03	8.29	.000
รวม	3.50	0.80	9.55	.000

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด กรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและอาจารย์ (n = 231)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความเพียงพอของอาคารสถานที่ในสถาบันกับการจัดการเรียนการสอน	3.59	1.15	7.75	.000
2. การจัดบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ได้แก่ แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น	3.50	1.16	6.52	.000
3. บรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ เช่น ความเป็นสัดส่วน ฯลฯ	3.49	1.11	6.67	.000
4. ความทันสมัยของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.63	0.98	9.82	.000
5. ความเพียงพอของจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทาง ศิลปะกับจำนวนนักศึกษา	3.58	1.11	7.89	.000
6. จำนวนและความทันสมัยของเครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาล	3.59	1.05	8.55	.000
7. จำนวนและขนาดของสนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอน	3.57	1.21	7.10	.000
รวม	3.56	0.87	9.73	.000

จากตาราง 12 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุนโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดกรมศิลปากรโดยรวมและในแต่ละด้านกับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียน การสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.47	0.73	11.27	.000
ด้านอาจารย์	3.47	0.76	10.89	.000
ด้านกระบวนการเรียนการสอน	3.44	0.79	9.87	.000
ด้านนักศึกษา	3.44	0.71	10.92	.000
ด้านการวัดและประเมินผล	3.48	0.73	11.60	.000
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	3.57	0.96	10.46	.000
รวมทุกด้าน	3.48	0.63	13.29	.000

จากตาราง 13 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหา
การจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดกรมศิลปากร โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตร เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้นักศึกษาได้ทราบ	3.45	0.91	8.62	.000
2. การเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรให้นักศึกษา	3.47	0.90	9.25	.000
3. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม	3.50	0.98	8.91	.000
4. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถาบัน สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มที่	3.46	1.09	7.43	.000
5. หลักสูตรที่ศึกษา ตอบสนองความต้องการของสังคมหรือตลาดแรงงานในปัจจุบัน	3.45	1.01	7.90	.000
รวม	3.47	0.73	11.27	.000

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านหลักสูตรโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านอาจารย์ เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์	3.48	0.95	8.80	.000
2. จำนวนอาจารย์มีสัดส่วนเหมาะสมกับ จำนวนนักศึกษา	3.45	1.04	7.56	.000
3. อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสร่วมกัน ทำงาน เพื่อประโยชน์ของสถาบันน้อย เช่น การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้าน ต่างๆ เป็นต้น	3.49	0.97	8.80	.000
4. การจัดแบ่งเวลาของอาจารย์เพื่อให้ คำปรึกษาแก่นักศึกษา	3.44	1.06	7.37	.000
5. การจัดอาจารย์ผู้สอนให้แก่นักศึกษาตรงตาม ความรู้ ความสามารถ	3.50	1.04	8.50	.000
รวม	3.47	0.76	10.89	.000

จากตาราง 15 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านอาจารย์โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ท่านได้รับจาก อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญแก่นักศึกษา เช่น ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาส ให้นักศึกษาได้แสดง ความคิดเห็น เป็นต้น	3.46	0.98	8.31	.000
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์กับนักศึกษา	3.49	0.94	9.21	.000
3. กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ที่กระตุ้นความสนใจในการเรียนแก่นักศึกษา	3.51	1.03	8.68	.000
4. สื่อการสอนที่อาจารย์นำมาใช้ในการจัด การเรียนการสอน มีความเหมาะสมกับ เนื้อหาวิชานั้นๆ	3.44	1.01	7.71	.000
5. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละวิชา นักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิดสำคัญ ของวิชานั้นๆ	3.32	1.04	5.41	.000
รวม	3.44	0.79	9.87	.000

จากตาราง 16 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านกระบวนการเรียนการสอนโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านนักศึกษา เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน	3.46	0.89	9.15	.000
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมของนักศึกษา	3.43	0.93	8.20	.000
3. การชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบ	3.51	0.97	9.33	.000
4. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น เป็นต้น	3.42	0.95	7.73	.000
5. การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์	3.39	1.00	6.91	.000
รวม	3.44	0.71	10.92	.000

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านนักศึกษาโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. นักศึกษาได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผล แต่ละรายวิชา จากอาจารย์ผู้สอน	3.43	1.00	7.51	.000
2. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา	3.50	0.92	9.63	.000
3. ข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนแต่ละรายวิชา	3.47	1.01	8.23	.000
4. ความสอดคล้องของการวัดและประเมินผลของแต่ละวิชากับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	3.51	0.90	9.94	.000
5. การแจ้งให้นักศึกษารับทราบทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ในการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา	3.52	1.00	9.22	.000
รวม	3.48	0.73	11.60	.000

จากตาราง 18 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายชื่อ กับเกณฑ์ที่กำหนด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	นักศึกษาและ ศิษย์เก่า (n = 310)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความเพียงพอของอาคารและสถานที่ในสถาบัน กับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษา	3.62	1.15	9.42	.000
2. การจัดบรรยากาศของห้องเรียนที่กระตุ้น ให้นักศึกษาความสนใจในการเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเท ไม่มีเสียงรบกวน	3.66	1.13	10.23	.000
3. ความทันสมัยของอุปกรณ์ สื่อที่ใช้ในการจัด การเรียนการสอนให้กับนักศึกษา	3.63	1.15	9.61	.000
4. การส่งเสริมให้ดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพ ตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย	3.56	1.12	8.81	.000
5. บรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้อต่อการค้นคว้า ของนักศึกษา	3.40	1.23	5.68	.000
รวม	3.57	0.96	10.46	.000

จากตาราง 19 แสดงว่านักศึกษาและศิษย์เก่ามีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ด้านปัจจัยเกื้อหนุนโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดกรมศิลปากร

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบนี้ เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน โดยการหาค่ามัธยฐาน(Median)และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile range) ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 คำมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร รอบที่ 1

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
ด้านหลักสูตร		
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสังคมและตลาดแรงงาน.....	5.00	0.50
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้ หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น.....	5.00	0.50
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร ให้แก่อาจารย์ผู้สอน.....	5.00	0.25
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตร ที่ใช้ใน การเรียนการสอนของสถาบัน.....	5.00	0.00
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา วิชาในหลักสูตร.....	5.00	0.25
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร.....	5.00	0.00
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตร แก่อาจารย์ทุกคน.....	5.00	0.500
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรแต่ละหลักสูตร.....	5.00	0.25
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ.....	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร.....	5.00	0.00
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง.....	5.00	0.00
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง เป็นต้น.....	5.00	0.50
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตร ให้นักศึกษารับทราบ.....	5.00	0.50
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติ การใช้หลักสูตรให้นักศึกษา.....	5.00	0.50
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม.....	5.00	0.25
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร วิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพได้	5.00	0.50
ด้านอาจารย์		
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน	5.00	0.50
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	5.00	0.00
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ	5.00	0.25
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการ จัดอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ	5.00	0.50

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาควรมีความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น.....	5.00	0.50
6. สัดส่วนคุณสมบัติของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท:เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น.....	5.00	0.25
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความสอดคล้องกัน.....	5.00	0.00
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์(Job Description)เป็นลายลักษณ์อักษร	5.00	0.25
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และสร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น.....	5.00	0.00
10. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์.....	5.00	0.50
11. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์	5.00	0.25
12. อาจารย์และนักศึกษาควรมีโอกาสร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของสถาบัน เช่น การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น.....	5.00	0.00
13. อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ.....	5.00	0.00
14. การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและความสามารถทางการสอน.....	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
ด้านกระบวนการเรียนการสอน		
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	5.00	0.50
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอน ในแต่ละรายวิชา.....	5.00	0.50
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา.....	5.00	0.50
4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้องและ เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน เป็นต้น.....	5.00	0.25
5. การจัดการการสอนของฝ่ายวิชาการควรคำนึง ถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็น วิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ	5.00	0.50
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา.....	5.00	0.50
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น	5.00	0.00
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ที่ทันสมัยมาใช้.....	5.00	0.25
9. ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อน การจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนเสริม	4.00	0.25
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม ให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน.....	4.00	0.50
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัด การเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับเนื้อหา วิชานั้นๆ.....	5.00	0.00
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิด สำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน.....	5.00	0.25

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
ด้านนักศึกษา		
1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตามเกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ คือ ภาคทฤษฎี 40 / ภาคปฏิบัติ 60.....	5.00	0.50
2. การรับนักศึกษาควรเปิดกว้างและให้โอกาสสำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์โดยตรง.....	5.00	0.50
3. นโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ทางการเรียนการสอนของสถาบันควรมีความชัดเจน เช่น จัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำเร็จรูป ฯลฯ	4.00	0.50
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันในหลายๆด้าน เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	5.00	0.25
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิด ตัดสินใจ เป็นต้น...	5.00	0.25
6. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น.....	5.00	0.50
7. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน.....	5.00	0.00
8. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ฯลฯ.....	5.00	0.25

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
9. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ.....	5.00	0.25
10. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือ มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น.....	5.00	0.25
11. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่าง ๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น....	5.00	0.50
12. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษารับทราบเป็นระยะๆ.....	5.00	0.50
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฯลฯ	5.00	0.00
14. การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมีความชัดเจนเช่นระยะเวลา โปรแกรมการจัดลักษณะของกิจกรรม เป็นต้น.....	5.00	0.50
ด้านการวัดและประเมินผล		
1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ.....	5.00	0.00
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา.....	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	5.00	0.50
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวมข้อสอบของสถาบันได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบ เป็นต้น.....	5.00	0.25
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้...	5.00	0.50
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอนนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น.....	5.00	0.00
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน.....	5.00	0.00
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง	5.00	0.50
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน		
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ	5.00	0.00
2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น.....	5.00	0.00
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....	5.00	0.00
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย.....	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	Mdn.	I.R.
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติ วิชาเฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวน นักศึกษาเช่น วิทยุเทป เครื่องดนตรี เป็นต้น.	5.00	0.25
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาล ควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น....	5.00	0.50
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมี ขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นัก ศึกษาสามารถใช้เล่น/เรียนได้อย่างต่อเนื่อง	5.00	0.50
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้าน สุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ.....	5.00	0.25
9. ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อ การศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่าน หนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น.....	5.00	0.00

จากตาราง 20 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร มีสาระจำนวนทั้งสิ้น 73 ข้อ ทุกข้อผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในการนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Mdn. ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและค่า I.R. ตั้งแต่ 1.99 ลงมา) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)
 ด้านอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)
 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1) มี 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 ข้อ 11 ข้อ 12
 ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมาก (Mdn. = 4 I.R. = 0 หรือ 1) มี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9 ข้อ 10
 ด้านนักศึกษา ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1) มี 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 ข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 13
 ข้อ 14 ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมาก (Mdn. = 4 I.R. = 0 หรือ 1) มี 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 และรอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเช่นเดียวกับรอบที่ 1 แต่ในแบบสอบถามได้เพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นผลการตอบของกลุ่ม และของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 1

ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับทราบ ก่อนตัดสินใจยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมอีกครั้งหนึ่ง ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร รอบที่ 2 และรอบที่ 3

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
ด้านหลักสูตร				
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมและตลาดแรงงาน.....	5.00	0.50	5.00	0.50
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้ หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น.....	5.00	0.25	5.00	0.25
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร ให้แก่อาจารย์ผู้สอน.....	5.00	0.00	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตรที่ใช้ใน การเรียนการสอนของสถาบัน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร.....	5.00	0.00	5.00	0.00
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.....	5.00	0.00	5.00	0.00
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตรแก่อาจารย์ทุกคน.....	5.00	0.50	5.00	0.50
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่ละหลักสูตร.....	5.00	0.25	5.00	0.25
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร.....	5.00	0.00	5.00	0.00
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง.....	5.00	0.000	5.00	0.000
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่น นักศึกษาผู้ปกครอง เป็นต้น.....	5.00	0.25	5.00	0.25
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้นักศึกษารับทราบ.....	5.00	0.50	5.00	0.50
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรให้แก่ นักศึกษา.....	5.00	0.50	5.00	0.50
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม.....	5.00	0.00	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้.....	5.00	0.50	5.00	0.50
ด้านอาจารย์				
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	5.00	0.25	5.00	0.25
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้.....	5.00	0.00	5.00	0.00
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ.....	5.00	0.25	5.00	0.25
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการจัดอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ	5.00	0.00	5.00	0.00
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาควรมีความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น.....	5.00	0.25	5.00	0.25
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท:เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น.....	5.00	0.50	5.00	0.50
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความสอดคล้องกัน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์(Job Description)เป็นลายลักษณ์อักษร.....	5.00	0.00	5.00	0.00
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และสร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
10.กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้า เป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและ การสอบสัมภาษณ์.....	5.00	0.50	5.00	0.50
11.นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์	5.00	0.50	5.00	0.50
12.อาจารย์และนักศึกษาควรมีโอกาสร่วมกัน ทำงานเพื่อประโยชน์ของสถาบัน เช่นการจัด ทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น.....	5.00	0.25	5.00	0.25
13.อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่ นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
14.การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาด้าน ความรู้ความสามารถทางวิชาการและความ สามารถทางการสอน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
ด้านกระบวนการเรียนการสอน				
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	5.00	0.50	5.00	0.50
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนใน แต่ละรายวิชา.....	5.00	0.00	5.00	0.00
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา.....	5.00	0.00	5.00	0.00
4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมเช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้องและเกี่ยวข้อง ต่อเนื่องกัน เป็นต้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการควรคำนึง ถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็น วิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ	5.00	0.00	5.00	0.00
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา.....	5.00	0.00	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น	5.00	0.00	5.00	0.00
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียน การสอนที่ทันสมัยมาใช้.....	5.00	0.00	5.00	0.00
9. ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อน การจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนเสริม	4.00	0.50	4.00	0.50
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม ให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน.....	4.00	0.50	4.00	0.50
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัด การเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับเนื้อหา วิชานั้นๆ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิด สำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
ด้านนักศึกษา				
1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตาม เกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ คือ ภาคทฤษฎี 40 / ภาคปฏิบัติ 60.....	5.00	0.50	5.00	0.50
2. การรับนักศึกษาควรเปิดกว้างและให้โอกาส สำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจาก วิทยาลัยนาฏศิลป์โดยตรง.....	5.00	0.50	5.00	0.50
3. นโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้าน การใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ทางการเรียน การสอนของสถาบันควรมีความชัดเจน เช่น จัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำเร็จรูปฯลฯ	4.00	0.25	4.00	0.25
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษา เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันในหลายๆด้านเช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	5.00	0.50	5.00	0.50

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิด ตัดสินใจ เป็นต้น...	5.00	0.25	5.00	0.25
6. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษาเช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น.....	5.00	0.250	5.00	0.250
7. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
8. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับปริญญาตรี ปริญญาโทฯ.....	5.00	0.25	5.00	0.25
9. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
10. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือ มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00
11. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น....	5.00	0.25	5.00	0.25
12. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบเป็นระยะๆ.....	5.00	0.50	5.00	0.50
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นฯ.....	5.00	0.00	5.00	0.00

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
14. การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมี ความชัดเจนเช่น ระยะเวลา โปรแกรม การจัดลักษณะของกิจกรรม เป็นต้น.....	5.00	0.50	5.00	0.50
ด้านการวัดและประเมินผล				
1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของ สถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์ การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผล การเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียน การสอนของทุกรายวิชา.....	5.00	0.00	5.00	0.00
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัด และประเมินผลการเรียน.....	5.00	0.50	5.00	0.50
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวม ข้อสอบของสถาบัน ได้แก่ การจัดตั้งคลัง ข้อสอบ เป็นต้น.....	5.00	0.25	5.00	0.25
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้...	5.00	0.50	5.00	0.50
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ สอบนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชา ควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของการเรียนการสอน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษา รับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง	5.00	0.50	5.00	0.50

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	Mdn.	I.R.	Mdn.	I.R.
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน				
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....	5.00	0.00	5.00	0.00
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย.....	5.00	0.00	5.00	0.00
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาเช่น วิทยุเทป เครื่องดนตรี เป็นต้น.	5.00	0.25	5.00	0.25
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น.....	5.00	0.50	5.00	0.50
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นักศึกษาสามารถใช้เล่น/เรียนได้อย่างต่อเนื่อง	5.00	0.25	5.00	0.25
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ.....	5.00	0.00	5.00	0.00
9. ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่านหนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น.....	5.00	0.00	5.00	0.00

จากตาราง 21 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร มีสาระจำนวนทั้งสิ้น 73 ข้อ ทุกข้อผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในการนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Mdn. ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่า I.R. ตั้งแต่ 1.99 ลงมา) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

ด้านอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (Mdn. = 5 I.R. = 0หรือ1) มี 10 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมาก (Mdn. = 4 I.R. = 0 หรือ 1) มี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9 ข้อ 10

ด้านนักศึกษา ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ1) มี 13 ข้อ ได้แก่ข้อ 1 ข้อ2 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 ข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14 ข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมาก (Mdn. = 4 I.R. = 0หรือ1) มี1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกข้อ (Mdn. = 5 I.R. = 0 หรือ 1)

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

ด้านหลักสูตร

1. หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา นอกจากคำนึงถึงปรัชญาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้วยังต้องสนองความต้องการของสังคมและตลาดอาชีพจึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ การวิจัยหลักสูตรเพื่อพัฒนาและกระบวนการใช้หลักสูตรจึงต้องมีเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ ประเด็นทั้ง 16 ข้อน่าจะเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์ได้

2. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติขึ้นอยู่กับหลักสูตรของสาขาวิชาได้มีจุดเน้น เป้าหมาย และผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างไร

3. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะนำไปสู่การใช้จริงกับชีวิตของผู้เรียนและความต้องการของสังคม

4. หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งควรมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอน

ด้านอาจารย์

1. อาจารย์ควรสอนให้ตรงตามวิชาเอกที่จบการศึกษาเพื่อความเชื่อมั่นในคุณภาพ ความรอบรู้และประโยชน์ในการทำผลงานทางวิชาการของอาจารย์
2. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาควรมีความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกันคุณภาพทางการศึกษา และขึ้นอยู่กับวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติและธรรมชาติของแต่ละวิชาด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์กับภารกิจหลักของสถาบัน ควรมีความสอดคล้องกัน และควรดูจากความขยัน ความตั้งใจ และผลการเรียนการสอนของอาจารย์ซึ่งควรอยู่ในขอบเขตและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้ การจัดอาจารย์ผู้สอน ควรพิจารณาด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และความสามารถทางการสอน ตลอดจนบุคลิกภาพ คุณธรรม ทักษะการปฏิบัติและประสบการณ์
3. การจัดการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่อยู่ที่ผู้สอนมีความรู้ความสามารถตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องวางแผนการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ประการสำคัญควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด
4. การสรรหาและการพัฒนาอาจารย์ ควรดูด้านจริยธรรม และคุณธรรมของตัวอาจารย์ ควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและลักษณะของอาจารย์

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ เช่น การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน มีการใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ให้มาก
2. กระบวนการเรียนการสอนพึงยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดกระบวนการเรียนการสอนร่วมด้วย ใช้วิธีเรียนและค้นคว้าหลากหลายวิธี มีการประเมินผลการเรียนการสอนตลอดเวลา และใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบใช้ผลประเมินนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป
3. การปรับปรุงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนการสอนสำหรับวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ของสถาบันอาจไม่จำเป็นมากเพราะรับเฉพาะ(ต่อเนื่อง) แต่จำเป็นสำหรับการรับบุคคลภายนอกและอาจารย์ควรได้รับการพัฒนาวิธีการสอนรูปแบบใหม่ๆ ให้มีความหลากหลายเหมาะสมในระดับอุดมศึกษา

ด้านนักศึกษา

1. นักศึกษาควรต้องได้รับการฝึกฝนให้คิด วางแผน ทำงานเป็นคณะ และติดตามผลงานให้ครบวงจรเพื่อจะได้ทำงานอย่างมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและมีความสามัคคี

2. การรับนักศึกษาที่ให้โอกาสสำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจากวิทยาลัย
นาฏศิลป์โดยตรงควรเป็นบางสาขาวิชาและต้องมีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการวัด
ที่เหมาะสม

3. การจัดกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อการพัฒนาตามหลักการ/ทฤษฎี พัฒนา
นักศึกษาต้องมีการศึกษารูปแบบการรวมกลุ่มของผู้เรียน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทางด้าน
ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ที่สำคัญควรมีความร่วมมือระหว่างฝ่ายวิชาการ

4. คุณลักษณะของนักศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับ การปลูกปั้นหล่อหลอม
ดังกล่าวมา ถ้าทำได้สมบูรณ์ครบถ้วนทุกประเด็นก็จะได้ทรัพยากรบุคคลตามที่ต้องการ

5. ควรเน้นทางด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาเข้าไป
ในการเรียนการสอนและในกิจกรรมของนักศึกษาด้วย

ด้านการวัดและประเมินผล

1. กระบวนการวัดและประเมินผลเป็นไปตามหลักการและระบบแบบแผนไว้
ดีแล้วย่อมใช้ได้ผลดี จะให้ดียิ่งขึ้นก็ควรมีการวิเคราะห์สังเคราะห์เครื่องมือและวิธีการอยู่เสมอ
เพื่อผลเชิงพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง

2. การประเมินผลต้องมีการ Feedback ทุกรายวิชาทั้งโดยตัวผู้เรียน
กลุ่มเพื่อนและผู้สอน

3. ควรมีกฎระเบียบเพื่อถือปฏิบัติ ขณะเดียวกันควรให้ผู้สอนมีอิสระในการ
กำหนดรูปแบบวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาแต่ต้องไม่ฝืนกฎระเบียบที่มีด้วย

ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

1. ปัจจัยเกื้อหนุนเป็นเรื่องที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีขวัญกำลังใจ
และวิถีทางที่จะทำให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ถ้าทำได้ต้องมีงบประมาณเพียงพอ

2. ควรมีแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัยให้นักศึกษาเช่น ห้องสมุดเสมือน ใช้เครือข่าย
อินเทอร์เน็ต (Internet) เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ

3. ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในยุคปฏิรูปการศึกษา นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์อย่างทันสมัยเพียงพอแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ทั่วไปและในระบบออนไลน์ด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้พัฒนาไม่ทันกาลเวลา
และควรสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ให้มาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในการนำไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงในตาราง 22 - 23

ตาราง 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยรวมและในแต่ละด้าน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านหลักสูตร	4.84	0.26	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านอาจารย์	4.84	0.28	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.83	0.30	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านนักศึกษา	4.80	0.33	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.85	0.29	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน	4.90	0.24	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.84	0.26	เหมาะสมมากที่สุด

จากตาราง 22 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด

ตาราง 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัด
กรมศิลปากร ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา
ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน เป็นรายชื่อ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านหลักสูตร			
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมและตลาดแรงงาน.....	4.78	0.51	เหมาะสม มากที่สุด
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้ หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น.....	4.77	0.45	เหมาะสม มากที่สุด
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร ให้แก่อาจารย์ผู้สอน.....	4.85	0.37	เหมาะสม มากที่สุด
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตร ที่ใช้ใน การเรียนการสอนของสถาบัน.....	4.84	0.42	เหมาะสม มากที่สุด
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา วิชาในหลักสูตร.....	4.83	0.38	เหมาะสม มากที่สุด
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการ พัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.....	4.81	0.39	เหมาะสม มากที่สุด
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตร แก่อาจารย์ทุกคน.....	4.86	0.36	เหมาะสม มากที่สุด
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรแต่ละหลักสูตร.....	4.86	0.35	เหมาะสม มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ.....	4.86	0.35	เหมาะสม มากที่สุด
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร.....	4.87	0.36	เหมาะสม มากที่สุด
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง.....	4.87	0.37	เหมาะสม มากที่สุด
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง เป็นต้น.....	4.84	0.40	เหมาะสม มากที่สุด
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตร ให้นักศึกษารับทราบ.....	4.83	0.41	เหมาะสม มากที่สุด
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติ การใช้หลักสูตรให้นักศึกษา.....	4.81	0.43	เหมาะสม มากที่สุด
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม.....	4.87	0.33	เหมาะสม มากที่สุด
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร วิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพได้.....	4.93	0.25	เหมาะสม มากที่สุด
ด้านอาจารย์			
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	4.88	0.33	เหมาะสม มากที่สุด
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้.....	4.84	0.39	เหมาะสม มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ.....	4.90	0.33	เหมาะสม มากที่สุด
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการ จัดอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ	4.90	0.30	เหมาะสม มากที่สุด
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาควรมี ความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ การศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น.....	4.81	0.46	เหมาะสม มากที่สุด
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท: เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน รายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น.....	4.75	0.50	เหมาะสม มากที่สุด
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความ สอดคล้องกัน.....	4.78	0.44	เหมาะสม มากที่สุด
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์ (Job Description) เป็นลายลักษณ์อักษร.....	4.81	0.43	เหมาะสม มากที่สุด
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และ สร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น.....	4.84	0.41	เหมาะสม มากที่สุด
10. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็น อาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและการสอบ สัมภาษณ์.....	4.84	0.41	เหมาะสม มากที่สุด
11. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์...	4.81	0.47	เหมาะสม มากที่สุด
12. อาจารย์และนักศึกษาควรมีโอกาสร่วมกันทำ งานเพื่อประโยชน์ของสถาบัน เช่น การจัด ทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น.....	4.84	0.36	เหมาะสม มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
13. อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ.....	4.85	0.38	เหมาะสมมากที่สุด
14. การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและความสามารถทางการสอน.....	4.89	0.31	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านกระบวนการเรียนการสอน			
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	4.81	0.42	เหมาะสมมากที่สุด
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา.....	4.86	0.35	เหมาะสมมากที่สุด
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา.....	4.79	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้องและเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน เป็นต้น.....	4.81	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็นวิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ	4.85	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา.....	4.83	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น	4.85	0.39	เหมาะสมมากที่สุด
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้.....	4.86	0.36	เหมาะสมมากที่สุด
9. ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนเสริม...	4.83	0.43	เหมาะสมมากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม ให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน.....	4.85	0.38	เหมาะสม มากที่สุด
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัด การเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับเนื้อหา วิชานั้นๆ.....	4.84	0.36	เหมาะสม มากที่สุด
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิด สำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน.....	4.84	0.37	เหมาะสม มากที่สุด
ด้านนักศึกษา			
1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตาม เกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ คือ ภาคทฤษฎี 40 / ภาคปฏิบัติ 60.....	4.78	0.48	เหมาะสม มากที่สุด
2. การรับนักศึกษาควรเปิดกว้างและให้โอกาส สำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจากวิทยาลัย นาฏศิลป์โดยตรง.....	4.70	0.59	เหมาะสม มากที่สุด
3. นโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านการใช้ สื่อและเทคโนโลยีใหม่ทางการเรียนการสอน ของสถาบันควรมีความชัดเจน เช่น จัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำเร็จรูปฯ.....	4.78	0.49	เหมาะสม มากที่สุด
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษา เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันในหลายๆ ด้าน เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น...	4.81	0.48	เหมาะสม มากที่สุด
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมควร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติ กรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิด ตัดสินใจ เป็นต้น.....	4.85	0.35	เหมาะสม มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
6. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น.....	4.83	0.38	เหมาะสมมากที่สุด
7. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน.....	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
8. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับปริญญาตรี ปริญญาโทฯ.....	4.80	0.42	เหมาะสมมากที่สุด
9. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยี การศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ.....	4.82	0.39	เหมาะสมมากที่สุด
10. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือ มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น.....	4.84	0.39	เหมาะสมมากที่สุด
11. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น.....	4.82	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
12. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบเป็นระยะๆ.....	4.81	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นฯ.....	4.84	0.39	เหมาะสมมากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการวัดและประเมินผล			
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชานั้นๆ.....	4.86	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา.....	4.86	0.36	เหมาะสมมากที่สุด
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	4.84	0.40	เหมาะสมมากที่สุด
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำรวบรวมข้อสอบของสถาบัน ได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบ.....	4.81	0.43	เหมาะสมมากที่สุด
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้.....	4.86	0.34	เหมาะสมมากที่สุด
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอนนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น.....	4.87	0.33	เหมาะสมมากที่สุด
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	4.84	0.38	เหมาะสมมากที่สุด
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง.....	4.91	0.30	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน			
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ...			

2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียน ให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่าง ที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น.....	4.91	0.30	เหมาะสม มากที่สุด
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารและ อาจารย์ (n = 231)		การแปล ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....	4.90	0.30	เหมาะสม มากที่สุด
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนควรมีความทันสมัย.....	4.91	0.29	เหมาะสม มากที่สุด
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชา เฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวน นักศึกษา เช่น วิทยุเทป เครื่องดนตรี เป็นต้น	4.94	0.26	เหมาะสม มากที่สุด
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาล ควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น.....	4.88	0.34	เหมาะสม มากที่สุด
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมี ขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นัก ศึกษาสามารถใช้เล่นและเรียนได้อย่างต่อเนื่อง...	4.86	0.37	เหมาะสม มากที่สุด
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้าน สุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ.....	4.89	0.33	เหมาะสม มากที่สุด
9. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อ การศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่าน หนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น.....	4.92	0.26	เหมาะสม มากที่สุด

จากตาราง 23 แสดงว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัด
การเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร สำคัญของการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร 13 ข้อ ด้านอาจารย์ 9 ข้อ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 10 ข้อ ด้านนักศึกษา 9 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 5 ข้อ และด้านปัจจัยเกื้อหนุน 7 ข้อ รวม 53 ข้อ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) สอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและอาจารย์ นักศึกษาและศิษย์เก่า รวมจำนวน 541 คน แล้วนำข้อมูลที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ 3.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาปรับเป็นข้อคำถามร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

2. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยนำร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และกำหนดเกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.99 ลงมา นำมากำหนดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร โดยนำรูปแบบไปสร้างเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารจำนวน 31 คน และอาจารย์จำนวน 200 คน ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร รวมจำนวน 231 คน โดยเลือกข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไปและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 นำไปเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรควรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการในการใช้หลักสูตร มีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอนได้รับทราบ การประเมินหลักสูตรควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดให้อาจารย์ผู้สอนประเมินหลักสูตร การประเมินผลการเรียนการสอน ควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และการบริหารหลักสูตร ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่ละหลักสูตร มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการบริหารหลักสูตร

2. ด้านอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์ ควรมีกระบวนการและวิธีการคัดเลือกอาจารย์ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ การกำหนดภารกิจของอาจารย์ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จัดเวลาให้อาจารย์ปฏิบัติภารกิจการสอนและภารกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ได้แก่ การทำวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการ การประเมินผล การปฏิบัติงานอาจารย์ ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ควรให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามภารกิจหลักของสถาบัน และการพัฒนาอาจารย์ ควรมีการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การทำแผนการสอน ควรมีคณะกรรมการในการจัดทำร่วมกัน มีการจัดทำแผนการสอนและการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมเช่น ความยากง่าย ความสอดคล้อง ความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน การจัดทำประมวลการสอน ควรให้มีการจัดทำประมวลการสอนในแต่ละรายวิชา และมีเอกสารประกอบการเรียนการสอน การจัดตารางสอน ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การจัดอาจารย์เข้าสอนให้ตรงตามวิชาเอกที่จบการศึกษา วิธีการสอนควรใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา นอกจากนั้นควรนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้ ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และจัดการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน

4. ด้านนักศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกนักศึกษา ควรมีระบบการคัดเลือกที่มีคุณภาพ และมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันด้วยวิธีการที่หลากหลาย การพัฒนานักศึกษา ควรสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน ตลอดจนพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรม และคุณภาพบัณฑิตต้องเป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม มีการติดตาม
ผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นระยะๆ

5. ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล ควรเป็นไปตาม
เกณฑ์หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน และมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนการสอน
ให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร การวัดและประเมินผลการเรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ด้านการวัดและประเมินผล และมีการแจ้งผลการวัดและประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา
ให้นักศึกษาได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารสถานที่ ควรจัดให้เพียงพอและเหมาะกับการเรียน
ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจัดบรรยากาศให้น่าสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ ห้องสมุดควรจัดให้
ทันสมัยและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา อุปกรณ์การสอน ควรทันสมัย
และเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาโดยเฉพาะอุปกรณ์สำหรับฝึกวิชาเฉพาะทางศิลปะ นอกจากนี้
ห้องพยาบาลควรมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลที่เพียงพอและทันสมัย

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี
ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและ
อาจารย์ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1.ด้านหลักสูตร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาหลักสูตร คือ ควรมีการจัดหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในปัจจุบัน มีการจัดทำ
แผนปฏิบัติการในการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆโดยควรทำเป็นระยะๆ ได้แก่ 1 ปีการศึกษา
หรือ 1 ภาคการศึกษา มีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้รับทราบ การ
จัดทำ

เอกสารคู่มือหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนของสถาบันและในเอกสารคู่มือหลักสูตรควรมี
การอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้รับทราบ และเมื่อนำ
รูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พบว่าเห็นด้วย
กับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรม
ศิลปากร ต้องการที่จะปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลง
ของสังคม แต่เนื่องจากอยู่ในช่วงของการเริ่มต้นการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนใน
ระดับปริญญาตรี จึงทำให้ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรในช่วงแรก แต่ต่อไปคงต้องมีการประเมิน
เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้รองรับกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน ตลอดจนการแข่งขันกับ

สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆดังที่ชมพันธ์ กุณชร ณ อยุธยา (2530 : 15) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการศึกษา หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแผนซึ่งสถาบันการศึกษาได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพราะในหลักสูตรประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ปรัชญา หลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร กิจกรรมการใช้หลักสูตร รายละเอียดวิชาที่บรรจุอยู่ในหลักสูตร วิธีการวัดและประเมินผล ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนต้องนำหลักสูตรมาวิเคราะห์ วางแผนการใช้ ซึ่งการวางแผนการใช้ต้องมีการศึกษาและต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น และสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : ก) ที่กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีการให้ความสำคัญกับหลักสูตรให้มากที่สุด การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันและอนาคตเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของการอุดมศึกษา ควรมีการคิดค้นนวัตกรรมหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ การเรียนการสอน กิจกรรมเชิงวิชาการ การวิจัย การวางแผน การพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจน ควรมีการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของหลักสูตร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการประเมินผลหลักสูตรคือ ควรมีการจัดให้อาจารย์ผู้สอนประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ การประเมินผลการเรียนการสอนควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในการติดตามผลและประเมินผลหลักสูตรควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งควรมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอน และเมื่อนำรูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรก่อน เพื่อดูว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ นั้นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด มีจุดเด่นจุดด้อยที่ใดมีปัญหาหรือข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ แต่เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี การประเมินหลักสูตรจึงทำได้โดยการตรวจสอบ จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ประจำของสถาบัน ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานรับผิดชอบการประเมินหลักสูตรโดยตรง ทำให้หลักสูตรไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบันได้เท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรต้องมีการปรับปรุงให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้เป็นรูปแบบมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15) ที่กล่าวว่าควรมีการประเมินหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆเป็นไปตามมาตรา 28 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า หลักสูตรต้องมี

ความหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมและศักยภาพ สารหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม ดังที่นิลวรรณ วรรณลี (2541 : 226) ได้วิจัยศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงสาขานาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527 พบว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง อย่างต่อเนื่องในระยะ 4 ปีต่อครั้ง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและควรมีการศึกษาความต้องการ ของคณาจารย์ต่อการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการบริหารหลักสูตร คือควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร แต่ละหลักสูตร และมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรแก่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อการจัดประชุม สัมมนาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า เห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารหลักสูตรมีขอบเขตที่จะต้องดำเนินงานในด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน เช่น การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ก็จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดหมวดหมู่ประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร เป็นต้น การบริหารหลักสูตรที่จะบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ผู้บริหารควรมีการตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เนื่องจากแม้ว่าการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรที่ผ่านมา เป็นการจัดทำโดยอาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่จากการที่ในปัจจุบันไม่มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ทำให้การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่หลักสูตรให้สาธารณะชน ได้รับทราบได้ไม่มากพอ เนื่องจากขาดบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ อุดุลย์ วิริยะเวชกุล (2545 : 4-6) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท หลักสูตรเป็นประมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกสังคม หลักสูตรจึงเป็นเครื่องชี้ทางปฏิบัติของอาจารย์ เป็นเกณฑ์

มาตรฐานเพื่อควบคุมการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการสร้างเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายการศึกษา

2. ด้านอาจารย์

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะในด้านการสรรหาอาจารย์ คือ กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์และมีความยุติธรรมในกระบวนการสรรหาบุคคล เพื่อให้ได้คนดีมีคุณธรรมและความรู้ความสามารถ การสรรหาอาจารย์ควรดูด้านจริยธรรมและคุณธรรมของตัวอาจารย์ ควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและลักษณะของอาจารย์ และเมื่อนำรูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการสรรหาและธำรงรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ประสพการณ์ คุณธรรมและจริยธรรม จากการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรที่สำคัญคือต้องการอาจารย์ที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ และมีวุฒิทางการศึกษาที่ตรงกับความต้องการของสถาบัน จึงต้องมีกระบวนการสรรหาและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นอาจารย์ที่ดีและมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2534:80-81) ที่กล่าวว่าอาจารย์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบการสรรหา พัฒนาและธำรงรักษาไว้ซึ่งอาจารย์ที่มีคุณภาพ ความรู้ความสามารถและประสพการณ์

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการกำหนดภารกิจของอาจารย์ คือควรมีการจัดทำหนังสือหรือคำสั่งเกี่ยวกับภาระงานของอาจารย์เป็นลายลักษณ์อักษร การจัดเวลาให้อาจารย์ปฏิบัติภารกิจการสอนและภารกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ได้แก่ การทำวิจัยและการสร้างผลงานทางวิชาการ และเมื่อนำรูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ก็เห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่มีต่อสถาบันและสังคมภายนอกสถาบัน ซึ่งคณาจารย์จะถือเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะภารกิจด้านการสอนที่ถือว่าเป็นงานหลักของอาจารย์ที่จะต้องรับผิดชอบและเตรียมพร้อมเสมอ แต่จากการที่การกำหนดภารกิจของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรยังขาดความชัดเจน เนื่องจากอาจารย์มีน้อย จึงทำให้มีภารกิจทางด้านการสอนมากและยังมีการกิจ ในการซ้อมและการแสดงอีกด้วย จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการทำผลงานทางวิชาการและงานวิจัย ตลอดจนพัฒนางานทางด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2534:80-81) ว่าควรมีการกำหนดภารกิจของอาจารย์และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติ ภารกิจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ทักษะและการดำเนินงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่สำคัญอาจารย์ในสถานศึกษาควรมีความตระหนักในเรื่องของจรรยาบรรณ เพราะสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สถานภาพและคุณภาพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในฐานะที่ตกต่ำและไม่พัฒนาเท่าที่ควร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์ คือ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ ให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามภารกิจหลักของสถาบัน และควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม การประเมินผลการปฏิบัติงานควรเป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความสอดคล้องกัน และควรดูจากความขยัน ความตั้งใจ และผลการเรียนการสอนของอาจารย์ ซึ่งควรอยู่ในขอบเขตและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์เพื่อที่จะปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และเพื่อกำกับดูแลและควบคุมคุณภาพในการดำเนินด้านต่าง ๆ เช่นด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านบริการวิชาการ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน โดยอาจารย์ผู้สอนควรประเมินตนเองเกี่ยวกับปรัชญาในการสอน การเตรียมการสอนและการดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง จากการที่สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีอยู่ในทุกสาขาวิชา จึงมีการจัดผู้เชี่ยวชาญให้ดูแลการจัดการเรียนการสอน โดยไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างเป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา (2543 : 39) ที่กล่าวว่า ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ในการประเมินผลการปฏิบัติงานควรให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน โดยคณาจารย์พิจารณาจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าให้เหมาะสมกับสายงานทางวิชาการของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีการกำหนดสัดส่วนเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ตามแนวทางการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานภาระงานของอาจารย์ กำหนดปริมาณผลผลิตหรือกิจกรรมและระบุ ผลลัพธ์ของงานไว้อย่างชัดเจน กำหนดวิธีการประเมินเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วม กำหนดวิธีการนำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต คณาจารย์และบุคลากรภายในหน่วยงานมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนาอาจารย์ คือ ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการจัดทำแผนการพัฒนาอาจารย์เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ เช่น การจัดอบรม การศึกษาดูงาน การลาศึกษาต่อ เพื่อการพัฒนาคุณวุฒิอาจารย์ให้เป็นไปตามสัดส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะ ปริญญาตรี : โท : เอก และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะฉะนั้นการพัฒนาอาจารย์ที่มีเป้าหมายในการปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้อง

ทำให้เป็นกระบวนการครอบคลุมในเรื่องเป้าหมายและเนื้อหา กระบวนการฝึกอบรม การพัฒนาอาจารย์จึงต้องให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงในด้านต่างๆเหล่านี้ เพื่อให้การพัฒนาได้ผลสมบูรณ์ที่สุด เพราะการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร อาจารย์นับเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า มีหน้าที่หลักและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีโดยตรง จึงเป็นตัวแปรในทุกๆด้านให้แก่นักศึกษาที่จะต้องได้รับการพัฒนา ให้มีความรู้และประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์และดนตรี การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตลอดเวลาและต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรจึงต้องวางแผนการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (2539:61-63) ที่กล่าวว่าครูเป็นปัจจัยที่เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพของคน เป็นบุคคลที่สำคัญของระบบการศึกษาซึ่งควรได้รับการพิจารณาทุกๆด้าน เช่นเดียวกับที่ อารุง จันทวานิช (2543:85-86) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนจะมีคุณภาพได้นั้นขึ้นกับกลไกการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่จัดให้แก่นักศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การประเมินคุณภาพทางการเรียนการสอน คุณภาพครูบ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียน สถาบันอุดมศึกษาควรมีการพัฒนาอาจารย์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความตื่นตัวให้กับอาจารย์ในการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอทั้งด้านความรู้และความก้าวหน้าในศาสตร์ของตน ตลอดจนทักษะในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภารกิจในฐานะอาจารย์ที่ดีซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการเกิดคุณภาพสูงสุดกับผู้เรียน และสอดคล้องกับมโนลัทธิสิทธิสมบูรณ์ (2536 : 78-82) ที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ในด้านการพัฒนาอาจารย์ ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบด้านการพัฒนาอาจารย์โดยตรง โดยมีลักษณะเป็น หน่วยงานกลาง มีอาจารย์คณะต่างๆร่วมดำเนินงานและมีโครงการต่อเนื่องระยะยาวตามแผนของมหาวิทยาลัย มีขอบเขตการดำเนินงานเป็นหน่วย พัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ และให้บริการทางวิชาการเป็นสำคัญ

3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการทำแผนการสอน คือ ควรมีการจัดทำแผนการสอนและการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมเช่น ความยากง่าย ความสอดคล้อง ความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน ควรมีการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และเมื่อนำรูปแบบไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำแผนการสอนถือว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นตัวกำหนดจุดหมายของหลักสูตรและจะเป็นแนวทางในการสอน

ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้สอนและสามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร แต่สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรยังขาดการวางแผนการสอนที่สมบูรณ์ตลอดจนขาดการบูรณาการการทำแผนการสอนที่เป็นระบบและมาตรฐาน เนื่องจากการเรียนการสอนของสถาบันฯ ที่เน้นทักษะทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี จะใช้วิธีการเรียนที่ฝึกปฏิบัติและมีการต่อทำรำหรือต่อเพลงไปจนจบหลักสูตรของการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นการวางแผนการสอนอยู่เป็นประจำแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ สจต อูทรานันท์ (2532:226-227) ที่กล่าวว่าแผนการสอน เป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรของอาจารย์ หากไม่มีการจัดทำแผนการสอน การใช้หลักสูตร จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่มีจุดหมาย เป็นเหตุให้เสียเวลาหรือบกพร่องในการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก ซึ่งคุณค่าของกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาจากการทำแผนการสอนของอาจารย์ เพราะเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่อาจารย์ผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อีกทั้งให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารในการช่วยเหลือ แนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระ ที่ได้สอนไปแล้ว

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการจัดทำประมวลการสอน คือ ควรมีการจัดทำประมวลการสอนแต่ละรายวิชา เอกสารประกอบการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยากง่าย ความสอดคล้องและเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดทำประมวลการสอนจะช่วยให้การสอนมีระบบมีขั้นตอน มีการจัดลำดับประสบการณ์อย่างครบถ้วนและมีระเบียบ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรยังขาดการจัดทำประมวลการสอนที่สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดความพร้อมในการอบรมการจัดทำประมวลการสอนอย่างต่อเนื่อง แต่การจัดการเรียนการสอนของสถาบันฯ ก็มีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาอยู่แล้ว เพราะเป็นการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ที่ต้องมีการจัดลำดับและความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาโดยปริยาย ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544 : 65 - 69) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีประมวลการสอนเพื่อช่วยให้การสอนได้มีขั้นตอนดำเนินการและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ช่วยให้ผู้สอนไม่ลืมและไม่สอนซ้ำ ได้มีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรมและอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นในการสอน ได้มีการจัดลำดับประสบการณ์อย่างครบถ้วนและมีระเบียบ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำประมวลการสอน ได้แก่การแบ่งเนื้อหาควรคำนึงถึงความเหมาะสม ควรจะได้สำรวจจำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ตามที่สอน เพราะจะทราบว่ามีวันหยุดหรือกิจกรรมอื่นที่ทำให้การสอนขาดหายไป การหาแหล่งที่จะทำให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เช่นสถานที่ดูงาน ฝึกงานให้นักศึกษา การ

เชิญวิทยากรพิเศษล่วงหน้า เครื่องโสตทัศนอุปกรณ์ตลอดจนวัสดุฝึก เครื่องจักรต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน วิธีการและเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการจัดตารางสอน คือ ควรมีความเหมาะสมกับลักษณะรายวิชาที่เป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดตารางสอนเป็นการวางแผนการสอนที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าไม่มีการจัดตารางสอนไว้ จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไม่ราบรื่น ผู้จัดจะต้องเป็นผู้เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้เกี่ยวกับวัยและพัฒนาการในแต่ละระดับชั้นดีพอควร แต่สภาพการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพบว่า การจัดตารางสอนให้อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรทำได้ค่อนข้างลำบาก เพราะเนื่องจากอาจารย์ต้องสอนหลายที่ หลายระดับชั้น เช่นที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ ที่วิทยาลัยนาฏศิลปสาขลา และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ทำให้การเตรียมตัวในการสอนไม่พร้อมเท่าที่ควร แต่ในอนาคตเมื่อมีการจัดสถานที่เรียนเรียบร้อยแล้ว การจัดทำตารางสอนคงไม่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับอำภา บุญช่วย. (2537 : 67) ที่ได้กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า ควรคำนึงถึงเค้าโครงของหลักสูตร การแบ่งหมวดวิชาบังคับ วิชาเลือก วิชาเลือกเสรี แต่ละวิชาต้องใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ในลักษณะใดบ้าง จำนวนนักศึกษาที่จะลงทะเบียนในวิชาแต่ละวิชาและจัดเป็นกี่ห้อง กี่กลุ่ม ระยะเวลาหรือคาบชั่วโมงในการสอน แบ่งเป็นกี่คาบ คาบละกี่นาที ในหนึ่งวัน จะจัดได้กี่คาบ จำนวนห้องเรียนและขนาดของห้องเรียน รวมทั้งลักษณะห้องเรียนที่ใช้ จำนวนครูอาจารย์ที่จะรับผิดชอบในแต่ละวิชา วิทยากรพิเศษและความสะดวกในการเชิญมาสอนภาระงานสอนของอาจารย์แต่ละคน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการจัดอาจารย์เข้าสอนคือ ในการจัดอาจารย์เข้าสอนของแต่ละสาขาวิชา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดอาจารย์เข้าสอนให้ตรงตามวิชาเอกที่จบการศึกษา เพื่อความเชื่อมั่นในคุณภาพ ความรอบรู้และประโยชน์ในการทำผลงานทางวิชาการของอาจารย์ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดอาจารย์เข้าสอนจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและความถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สอน เพื่อให้ตรงกับวุฒิของอาจารย์ที่จบมา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรได้คำนึงถึงการจัดอาจารย์เข้าสอนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถให้ตรงกับวุฒิที่จบมาทางด้านที่จะไปทำการสอนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการจัดอาจารย์เข้าสอนของ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 346) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ควรมีการประชุม

คณะกรรมการและดำเนินการจัดตาม

วิชาเอก ผู้ที่เรียนวิชาเอกมาในวิชาหรือกลุ่มวิชาใด ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือมีความถนัดในวิชาหรือสาขาวิชานั้นเพียงพอ ถือว่าเป็นการจัดอาจารย์เข้าสอนที่เหมาะสมที่สุด หลักการและความกว้างขวางของความรู้ในขอบเขตของวิชานั้น ย่อมจะทำให้อาจารย์ที่จบวิชาเอกนั้นๆ สอนได้ดี เพียงแต่ทำความเข้าใจกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรอีกไม่มากนักก็จะสามารถนำเทคนิคใหม่ๆ ที่เคยศึกษามาทำการถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดตามวิชาโท ในกรณีที่ไม่มีอาจารย์สอนเพียงพอการจัดผู้สอนที่ได้เรียนสาขาวิชาที่จะทำการสอนนั้นเป็นวิชาโทก็อาจจะทำได้ จัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาที่มีประสบการณ์ อาจารย์บางคนอาจมีประสบการณ์หรือความชำนาญในวิชาชีพแขนงใดแขนงหนึ่ง ก็อาจจัดให้สอนในวิชาชีพที่มีความชำนาญหรือมีประสบการณ์นั้นๆ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านวิธีการสอน คือควรมีการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นำเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน และให้มีการใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ให้หลากหลาย และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะจากการปฏิรูปการศึกษาได้เน้นในเรื่องการสอนโดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางและใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้นักศึกษารู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเทคโนโลยีและสื่อการสอนมาใช้ในการสอนให้มาก ซึ่งธรรมชาติการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังเกตกรรม ศิลปการ ส่วนใหญ่เน้นการสอนโดยการทำตามแบบอย่าง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการถ่ายทอดจากอาจารย์โดยตรง ทำให้ขาดการนำเทคโนโลยีและสื่อมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544 : 109-110) ซึ่งกล่าวถึงการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner - centered method) เป็นวิธีการสอนสมัยใหม่ที่คำนึงถึงภูมิหลังและความต้องการของนักศึกษาแต่ละคนเป็นหลัก ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ควบคุม เป็นที่ปรึกษาและบ่อยครั้งเป็นผู้รับจากประสบการณ์ในชั้นเรียนร่วมกับนักศึกษา วิธีการสอนแบบนี้ออกมาในลักษณะเป็นการสอนกลุ่มย่อย มีการอภิปรายโต้แย้งแลกเปลี่ยนความเห็น การทดลองปฏิบัติ และการใช้อุปกรณ์การสอนสมัยใหม่เข้าช่วย เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์ หาข้อมูล ข้อสรุปและทางแก้ปัญหาาร่วมกันในระหว่างการเรียนรู้ วิธีนี้จะทำให้การศึกษาได้ผลประโยชน์ที่สุดสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ นำความสนุกสนานและความพอใจทั้งผู้สอนและ

ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับฮิคแมน (Hickman, 2000) ที่ได้วิจัยเรื่องการประเมินผลการสอนของ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์พบว่า การประเมินผลการสอนของอาจารย์ ต้องประกอบด้วย การวางแผนการสอนเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ มีข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการของผู้เรียนและความก้าวหน้าของผู้เรียน มีการจัดการเกี่ยวกับเวลา สถานที่ เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ในการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวิธีการสื่อสารกับผู้เรียนได้ อย่างเหมาะสม มีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน มีการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าธรรมชาติการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัด กรมศิลปากรส่วนใหญ่เน้นการสอนโดยการทำตามแบบอย่าง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการ ถ่ายทอดจากอาจารย์โดยตรง จึงขาดการนำเทคโนโลยีและสื่อมาช่วยในการจัดการเรียน การสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในด้านการสอนซ่อมเสริมคือ ควรมีการวางแผนการสอนซ่อมเสริมในแต่ละรายวิชา โดยการจัดการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนโดยวิธีการปรับพื้นฐานความรู้ ของผู้เรียนก่อนการสอนซ่อมเสริม และเมื่อเลือกรูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะในสภาพปัจจุบันมีการเปิดสอนหลากหลายสาขาวิชา ทำให้นักศึกษาที่มาเรียน มีความรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อปรับทิศทางการเรียน ปรับความเข้าใจในหลักสูตรการเรียน และเนื้อหาวิชาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จึงได้ให้ ความสำคัญในเรื่องการสอนซ่อมเสริมเป็นอย่างมาก เพราะสาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดเรียน เพื่อไปซ่อมงานการแสดง ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนได้ครบตามกำหนดระยะเวลา จึงได้มีการ วางแผนการสอนซ่อมเสริมให้กับนักศึกษาที่ติดงานการแสดงดังกล่าวเพื่อให้สามารถเรียนได้ ครบตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543 : 127 -128) ที่ได้กล่าวถึงการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการสอนปรับ พื้นฐาน ความรู้ของนักศึกษา ก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร มักจะนำมาใช้เมื่อได้รับนักศึกษาใหม่จาก สถานศึกษาแตกต่างกันทำให้พื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริม มักจะ เป็นการเรียนในหมวดวิชาบังคับที่ต้องเรียนร่วมกัน การสอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอนเป็น การพบข้อบกพร่องของนักศึกษาที่ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ ติดตามการเรียนต่อไปได้ทันและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน การสอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบ แก่ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้ว ปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดมีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ ที่ไม่ผ่านจึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้สอบแก้ตัวใหม่

4 ด้านนักศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในด้านการคัดเลือกนักศึกษา คือควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษา

เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันด้วยวิธีการที่หลากหลายเช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตามเกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ และควรเปิดกว้างในการรับนักศึกษาสำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยอาจเปิดรับในบางสาขาวิชาและต้องมีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการวัดที่เหมาะสม และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การคัดเลือกนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน และเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะ นักศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญ ต่อเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา ก็คือการผลิตบัณฑิต ที่มีคุณภาพต่อสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพของ สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรจะต้องคำนึงถึงตั้งแต่การรับนักศึกษาที่เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานที่สถาบันกำหนดไว้ ซึ่งการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร จะรับนักศึกษาที่จบหลักสูตรมาจากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเท่านั้น จึงทำให้ได้ นักศึกษาที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันเสมอมา ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542:81-82) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึง องค์ประกอบด้านนักศึกษา ตั้งแต่การรับนักศึกษาใหม่ ภารกิจของนักศึกษา การติดตามและ ประเมินคุณภาพบัณฑิตถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญซึ่งควรมีการกำหนดหลักและวิธีการที่จะ พิจารณานักศึกษาในทุกๆด้านให้มีคุณภาพคือ การคัดเลือกนักศึกษาเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดตรงตามสาขาที่เรียน มีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน เช่นเดียวกับ ชูเวช ชาญสง่าเวช (2542:75) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบคัดเลือกควรมีการพัฒนาให้ตรงกับ ธรรมชาติของสาขาวิชาที่เรียนได้แก่ ผลการเรียนรู้ระดับมัธยมปลาย ผลการสอบวิชาพื้นฐาน วิชาการและวิชาชีพเฉพาะ และผลการสอบสัมภาษณ์

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในด้านการพัฒนานักศึกษา คือควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้าน กิจกรรมนักศึกษาให้ทราบเป็นระยะๆ การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมีความชัดเจน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีโดยเน้น ทางด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และมีการนำสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้าไปช่วยในการเรียนการสอนและเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรี จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และมีลักษณะ ส่วนบุคคล เพื่อไปปฏิบัติงานและมีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ซึ่งนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรส่วนใหญ่ให้ความสนใจและความร่วมมือในการจัด กิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาน้อยมาก เช่นชมรม การทัศนศึกษาและ

การศึกษาดูงาน เนื่องจากธรรมชาติการจัดการเรียนการสอนของสถาบันฯ จะต้องมีการซ่อมและการแสดงจึงส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ขาดการเรียนรู้ ประสบการณ์ในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แต่นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีความพร้อมในเรื่องของวิชาชีพที่เรียนมา จึงมีความสามารถออกไปพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ ได้อย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับสำเนาวิ ขจรศิลป์ (2544:33) กล่าวว่าการพัฒนานักศึกษาเป็นการแสดงความพยายามที่ทำให้นักศึกษามีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ใน 3 ด้านใหญ่ๆ คือ ด้านสติปัญญา โดยเน้นเรื่อง การใช้ความคิด การวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ด้านศีลธรรมโดยให้ยึดมั่นในความเชื่อ และแนวทางปฏิบัติของศาสนา และด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพเพียบพร้อมด้วยคุณค่า คุณภาพและคุณประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาให้ความสนใจและความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาศึกษาน้อยมาก เช่น ชมรม ทักษะศึกษา และการศึกษาดูงาน เนื่องจากธรรมชาติการจัดการเรียนการสอนของสถาบันฯ จะต้องมีการซ่อมและการแสดงจึงส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านคุณภาพบัณฑิต คือควรมีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน มีการติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นระยะๆ มีการจัดงานประชุมวิชาการศิษย์เก่า การให้รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นที่ทำประโยชน์แก่สังคม และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรขึ้นชื่อว่ามีชื่อเสียงทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นจึงได้เน้นคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและทักษะการฝึกปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอย่างหนักแน่นมา ซึ่งทำให้ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตที่จบออกไปเป็นผู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือของสังคมและความต้องการของตลาดแรงงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ (2542:81-82) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านนักศึกษา ตั้งแต่การรับนักศึกษาใหม่ ภารกิจของนักศึกษา การติดตามและประเมินคุณภาพบัณฑิตถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญซึ่งควรมีการกำหนดหลักและวิธีการที่จะพิจารณานักศึกษาในทุกๆ ด้านให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพบัณฑิต สถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายสูงสุดคือผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งบัณฑิตที่พึงประสงค์ควรมีคุณลักษณะคือความเป็นผู้นำในสังคม สามารถชี้นำชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การดำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ใฝ่รู้ และมีความเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ มีคุณธรรม มีความสามารถในการใช้ภาษา

และเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากการวิจัยของวรพรรณ กิรานนท์ (2540 : 156) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมคือ คุณลักษณะด้านมีความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสนใจใฝ่หาความรู้และความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ

5. ด้านการวัดและประเมินผล

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการวัดผลและประเมินผล คือสถาบันควรกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การเรียนการสอนให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและควรแจ้งให้อาจารย์ทุกคนรับทราบ การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลควรเป็นไปตามเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ขณะเดียวกันควรให้ผู้สอนมีอิสระในการกำหนดรูปแบบวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา แต่ต้องไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบที่มีด้วย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนของนักศึกษาได้รับทราบทุกรายวิชาและเมื่อนำรูปแบบไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า เห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดผลและประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้ของการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นกระบวนการตรวจสอบว่านักศึกษาได้เรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด และจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรเน้นทักษะการเรียนรู้ทางด้านปฏิบัติและวิธีการสอน ที่อาจารย์ต้องปฏิบัติให้ดูเพื่อเป็นแบบอย่างซึ่งจะทำให้ต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดเวลา เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานของสถาบันที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิช (2540 :11-15) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ ควรวัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ใช้เครื่องมือที่ดีในการวัดมีความยุติธรรมในการวัดผลการศึกษา การแปลผลได้ถูกต้องและการใช้ผลการวัดให้คุ้มค่าและสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิชย์กิจและนราชนนทล สิบหมื่นเปี่ยม (2547:57-58) ที่กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการศึกษา ควรคำนึงถึง 1) ความถูกต้อง เพราะการประเมินควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดจริง ๆ กระบวนการ ผลผลิต และคุณค่าที่คาดหวังจากผู้เรียน การประเมินผล ควรทดสอบตามจุดมุ่งหมาย และให้โอกาสผู้เรียนในการแสดงความสำเร็จในการเรียนรู้ และควรรวมผลความสำเร็จของนักศึกษามาประเมิน

ความสำเร็จในการเรียนรู้และความเข้าใจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอที่จะยืนยันผลสำเร็จที่ออกมา

- 2) ความชัดเจน เกณฑ์การประเมินผลควรมีความชัดเจนเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินที่โปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณะได้นักศึกษาได้รับทราบการตัดสินความรู้ความสามารถ
- 3) ความยุติธรรม การประเมินผลควรแสดงให้เห็นถึงความยุติธรรมสำหรับผู้เรียนทุกคน
- 4) ความสมบูรณ์ครบถ้วน การพิจารณาตัดสินความก้าวหน้าของผู้เรียนควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้แหล่ง ข้อมูลและวิธีการที่หลากหลายและ
- 5) การประเมินทัศนคติและค่านิยม ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพของผู้เรียน อาจสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนและทัศนคติของผู้เรียนและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ:2546:52-53) ตามมาตรา26 ที่กำหนดให้การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีการประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการเข้าร่วมกิจกรรมและการทดสอบเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับนิลวรรณ วรรณสี (2541:217) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงสาขานาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พบว่าการวัดผลในการเรียนของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรนั้น การวัดผลใช้ผู้สอนเป็นหลัก ไม่มีเกณฑ์มาตรฐาน และในการวัดผลส่วนใหญ่เน้นเฉพาะด้านความรู้และความจำขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่วนทางด้านทฤษฎียังไม่มีการจัดทำหรือสร้างข้อสอบมาตรฐาน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้การวัดและประเมินผลของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรขาดความเชื่อถือหรือความเที่ยงตรง ควรมีการประเมินตามหลักวิชาและวิธีการ และมีคณะกรรมการกลางในแต่ละสาขาวิชาจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน การวัดผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควรมีความสอดคล้องกัน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล คือควรมีการแจ้งผลการวัดและประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชาให้นักศึกษาได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง มีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอบนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ในคลังข้อสอบ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล ต้องมีผู้รับผิดชอบตามลำดับขั้น เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทบทวนได้ตามกระบวนการต่างๆที่ได้มีการปรึกษาหารือและตกลงกันของคณะกรรมการที่สถาบันได้ตั้งขึ้น ซึ่งความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผลของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรนั้นมีค่อนข้างสูงเพราะเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี อาจารย์ผู้สอนจะมีการชี้แจงและแนะนำ

จุดอ่อนจุดแข็งให้นักศึกษาทราบเป็นระยะๆ เพื่อความถูกต้องและมีการทดสอบอยู่ตลอดเวลา โดยดูจากการฝึกซ้อม เพราะเป็นเรื่องของทักษะที่ต้องฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 200-201) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบในด้านการวัดและ ประเมินผลว่า ควรมีการกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในเรื่องประเภท ของข้อสอบที่ใช้วัดผล ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบ และการเก็บคะแนนสอบ แต่ละครั้ง มาตรฐานในการสอบวัดผล การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ ผู้ปกครอง จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ มีการส่งเสริมอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผล โดยการจัดฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิค การออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ จากการวิจัยของ กิ่งแก้ว เอี้ยวฉลัม (2542 : 33) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียน การสอนของคณะบริหารธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข ท่งมหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษาพบว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของ การจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาและทำให้สามารถ ติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นหลักสูตร การสอน การวัดผล จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอนและมีความเกี่ยวโยงกัน โดยตลอด นอกจากนั้นการวัดผลการศึกษาจะช่วยชี้ข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ในการเรียน การสอนก่อให้เกิดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลเต็มที่

6.ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในด้านอาคารสถานที่ คือควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนการสอน ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดบรรยากาศ ห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ มีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วน และเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบ ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ เพราะสถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ ที่สำคัญสถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดและจัดให้มีระเบียบแบบแผน กิจกรรมและเกณฑ์ต่างๆ ให้เกิดคุณภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านนี้ให้มากเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็นที่ เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาและควรมีการจัด ระเบียบแบบแผนต่อการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด จึงทำให้สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร มีนโยบายในการขยายสถานศึกษาเพื่อรองรับกับการเติบโตและการเพิ่มขึ้นของนักศึกษาใน

อนาคต เพราะว่าสถานที่เรียนของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรในปัจจุบันคับแคบ อาคารเรียนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุกปี และเมื่อขยายไปยังวิทยาลัยนาฏศิลปศาลายา ก็ยังขาดความพร้อมเนื่องจากอาคารเรียนยังก่อสร้างไม่เสร็จสมบูรณ์ ทำให้บรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามในอนาคตเมื่อการก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ ก็จะทำให้มีสถานที่และอาคารเรียนทางด้านสาขาวิชาต่างๆสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา (2543:79-80) ที่กล่าวว่าปัจจัยเกื้อหนุนเป็นสิ่งที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาควรมีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เช่น แบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กและแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีอาณาบริเวณและบรรยากาศที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนิสิตนักศึกษา และไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2544:10-11) กล่าวว่าเพิ่มเติมว่าสถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดให้มีระเบียบแบบแผนและเกณฑ์ต่างๆ ในด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ระเบียบว่าด้วยการใช้สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แผนการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แผนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตลอดจนความพึงพอใจในการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เกณฑ์การใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่อบุคลากร จำนวนพื้นที่ใช้ประโยชน์ต่อหัวนิสิต จำนวนห้องเรียนแยกตามขนาดชั้นเรียนโดยเฉลี่ย จากการวิจัยของ พิมพ์ศรี เปาณิล (2530 : 102) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยที่มหาวิทยาลัยจัดสภาพให้เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้าด้วยตนเอง การสร้างประสบการณ์ที่ดีก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีงาม และเป็นการริเริ่มนิสัยทางการเรียนที่ดีอีกด้วย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านห้องสมุด คือควรเอื้อต่อการค้นคว้าของนักศึกษาโดยการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สถาบันควรจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งสื่อที่เป็นอุปกรณ์ต่างๆ และสื่อที่เป็นบุคคล เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยสถาบันควรจัดให้พร้อมทุกเมื่อ เช่น สถานที่สำหรับนั่งอ่านหนังสือและสถานที่สำหรับให้นักศึกษาทำงานทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการจัดแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัยให้นักศึกษา เช่น ห้องสมุดเสมือนจริง เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่สำคัญอย่างยิ่งของสถาบันการศึกษา แต่สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรมีสถานที่คับแคบ ทำให้ห้องสมุดมีสถานที่คับแคบไปด้วย ขาดห้องศึกษาค้นคว้าที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ระบบการค้นคว้ายัง

ไม่มีความทันสมัยและเชื่อมโยงกับสถาบันอื่นๆ หนังสือส่วนใหญ่เก่าและมีน้อย อาจเนื่องจาก งบประมาณมีไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนในการจัดซื้อและซ่อมบำรุง ซึ่งสอดคล้องกับทบวงมหาวิทยาลัย. (2543 : 8) กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ มีอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีห้องสมุด ตำรา หนังสือวารสารทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นและแสวงหาความรู้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในด้านสื่ออุปกรณ์การสอน คือควรมีการจัดหาอุปกรณ์สื่อดิจิทัลที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความเพียงพอของอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกวิชาเฉพาะทางศิลปะ และเมื่อนำรูปแบบฯ ไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเทคโนโลยีการศึกษา อุปกรณ์การสอน สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญแก่อาจารย์ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในการช่วยสอนและยังเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน เป็นแหล่งฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรให้ความสำคัญในเรื่องของอุปกรณ์การสอนเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น นักศึกษามีความเข้าใจและสามารถเรียนรู้ได้เอง แต่ในปัจจุบันการดำเนินการในเรื่องของอุปกรณ์การสอนยังขาดแคลนอาจเนื่องจาก งบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมบำรุงมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษา (2543 : 78-81) ที่กล่าวว่า สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ควรทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการการใช้ การผลิตและ บำรุงรักษาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัยแก่อาจารย์ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่และนิสิตของมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน เป็นแหล่งฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ และใช้เป็นสถานที่ฝึกทักษะปฏิบัติ จากการวิจัยของ พจนารถ ทองคำเจริญ (2539 : 140) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพความต้องการและปัญหาการใช้ อินเทอร์เน็ต ในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยพบว่า ประเภทบริการในระบบ อินเทอร์เน็ต ที่อาจารย์และนิสิตนักศึกษาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาบ่อยที่สุดคือ การสืบค้น ข้อมูลแบบเว็ลด์วายเว็บ จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนผ่าน อินเทอร์เน็ตจะมีบทบาทและเป็นสื่อสำคัญของการเรียนการสอนในอนาคตอันใกล้อย่างแน่นอน ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาได้ใช้คุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตและวิธีการที่ใช้อินเทอร์เน็ตเช่น การอภิปรายโต้แย้ง การศึกษาจากฐานข้อมูล การไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ทำให้สร้างสภาพการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านห้องพยาบาล คือเครื่องมือการรักษาพยาบาลควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น และเมื่อนำรูปแบบฯไปตรวจสอบความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่าเห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญทุกข้อที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ห้องพยาบาลถือว่าเป็นสวัสดิการที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากรจัดให้กับนักศึกษาทุกระดับ และได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากบุคลากรทางด้านพยาบาลหรือผู้ดูแลห้องพยาบาลมีไม่เพียงพอ ขาดเจ้าหน้าที่พยาบาลโดยตรง และในปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงดำเนินการจ้างและหาอัตรากำลังมาดำเนินการทางด้านดูแลการเจ็บป่วยให้กับนักศึกษา ตลอดจนมีการจัดซื้อยาและอุปกรณ์ในการรักษาให้ทันสมัยต่อไปซึ่งสอดคล้องกับทบวงมหาวิทยาลัย. (2543 : 8) ที่กล่าวว่าสถาบันอุดมศึกษาพึงจัดปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีห้องพยาบาล อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการและการรักษาพยาบาลที่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอน และแอสเวิร์ธและฮาร์เวย์ (Ashworth and Harvey. 1994) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทิศทางและอนาคตของการอุดมศึกษา พบว่าสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา จำเป็นที่จะต้องอาศัยสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งสิ่งเอื้ออำนวยด้านทรัพยากรบุคคล ห้องพยาบาล อาคารสถานที่สำหรับการเรียนและการสนทนากัน สำหรับดัชนีชี้วัดความมีคุณภาพของสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกได้แก่ จำนวนและประเภทของสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวก ลักษณะห้องเรียน ที่นั่งเรียน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสถานที่เพื่อการออกกำลังกายและการพักผ่อนหย่อนใจ ความปลอดภัย ความสะอาดและความเป็นระเบียบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาตามกระบวนการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตามองค์ประกอบคุณภาพของการศึกษา 6 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ไปทดลองใช้ในบางด้านก่อน หากได้ผลดีก็ควรนำรูปแบบในด้านอื่นๆ ไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถาบันต่อไป

2. สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์ เกี่ยวกับการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ไปใช้ เพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนี้ ไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนในทุกๆ ด้าน เพื่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนตามองค์ประกอบคุณภาพของการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอื่นๆ เช่น สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันอุดมศึกษาที่ออกนอกระบบ สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่เปิดสอนทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี

บรรณานุกรม

- กฤษณา ชูติมา. (2523). มโนมิตีด้านการพัฒนาอาจารย์ การประชุมทางวิชาการ การพัฒนา
การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมศิลปากร.(2542, พฤศจิกายน). “บทบาทของบุคคลากรกับการพัฒนาเครือข่ายเพื่อการเผยแพร่
 และประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรม,” (2542, พฤศจิกายน). *วารสารกรมศิลปากร*
 กรมศิลปากร 12 (1) : 14.
- _____. (2544ก). รายงานการสัมมนา การปฏิรูปการศึกษาของกรมศิลปากร ณ โรงแรม
 เวียงใต้. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- _____. (2545ข). สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ งานแผนและงบประมาณสถิติการศึกษา
 ประจำปีการศึกษา2545.
- กรรณิการ์ พงษ์สนธิ. (2525). การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2527). หลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- _____. (2542). หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ.2542. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :
 พริกหวานกราฟฟิค
- กองศิลปศึกษา. (2531). การจัดทำหลักสูตรของวิชาวิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ :
 กรมศิลปากร.
- กิ่งแก้ว เอียวแฉล้ม. (2542). สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจสถาบัน
 เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา.
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ กังสนันท์. (2539). วิสัยทัศน์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ. เอกสาร
 ประกอบการศึกษาวิชา 2708792 . ภาคต้น. ปีการศึกษา 2539.
- คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. (2543). *มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา*
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ
 การศึกษา.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2540). *รื้อปรับสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2530ก). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- _____. (2540ข). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชูเวช ช่างสง่าเวช. (2542). *การปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์*. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์.
- เข้า สิทธิชัย. (2526, ตุลาคม-ธันวาคม). “การพัฒนาคณาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา,” *วารสารครุศาสตร์*. 12(2) : 95-106.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2543ก). *รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่องระบบการวัดและประเมินผล ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2544ข). *นโยบายแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2545ค). *การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร โครงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมบุญ ศรีจำนงค์. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมศิลปากร*. วิทยานิพนธ์. ศ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ธเรศ พิศชาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ เมื่อ 18 สิงหาคม 2546.
- นฤมล ชันสัมฤทธิ์. (2542). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์. (2535). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติครูวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- นัยนา ขุมทรัพย์. (2536). *แนวทางพัฒนาคุณลักษณะครูเทศบาลเขตการศึกษา 11*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการ
ของวิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิลวรรณ วรรณสี. (2541). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงสาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- นิวัฒน์ สุขประเสริฐ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, วิทยาลัยนาฏศิลป์
เมื่อ 18 สิงหาคม 2546.
- ประวิตร โหรา. (2540). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเพาะช่าง ในทัศนะของนักศึกษาศิลปะ*. วิทยานิพนธ์
กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา.
- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์. (2542). *ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในศตวรรษที่ 21*.
กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พจนารถ ทองคำเจริญ. (2539). *สภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียน
การสอนในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(โสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิมพ์ศรี เปาณิล. (2530). *บรรยากาศการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตาม
ทัศนะของนิสิต*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพทาย ทองมหา. (2534, 16 สิงหาคม). "วิชาชีพครูไทย : ปัจจุบันปัญหา," *ข่าวครูสภา*.
19(3) : 15.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2524ก). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2539ข). เพื่อความเข้าใจสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา.

กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2544ค). การประเมินเพื่อพัฒนางานการศึกษาทั่วไป: รายงานการวิจัยภาควิชา
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ไพศาล หวังพานิชกิจ และนราภรณ์ สิบหมื่นเปี่ยม. (2547). แนวทางการจัดหลักสูตร
วิชา พลศึกษาและสุขศึกษา ประเทศออสเตรเลีย : เอกสารแปลและเรียนรู้. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ภัทรา นิคมานนท์. (2538). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทรัพย์วิสุทธิ.

มนลธิ ลิทธิสมบุญ. (2536, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “รูปแบบการพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 27(3) : 78-82.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (2545). คู่มือประกันคุณภาพ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เมืองทอง แคมมณี. (2530). “บทบาทของครู,” เอกสารคู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอน.
หน่วยพัฒนาคณาจารย์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รจนา สุนทรานนท์. (2537). คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนาฏศิลป์ ตาม
ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิตและผู้บังคับบัญชา. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

รหัน แดงจาง. (2536). ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา
หลังมัธยมศึกษา : กรณีศึกษา โครงการครูทายาท. รายงานการวิจัย ภาควิชา
ส่งเสริมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540). สภานายความ. กรุงเทพฯ: สภานายความ.

วรพรรณ กิรานนท์. (2540). การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์มหาบัณฑิต ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543 ก). “ลักษณะทางธรรมชาติของผู้เรียนอุดมศึกษา,”
การพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. . (2544 ข). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา
. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชัย ตันศิริ. (2539). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคตแนวคิดและบทวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2526ก). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2543ข). การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา. ส่วนวิจัยและพัฒนา
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์. (2545). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองวิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- สงัด อุทรานนท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : เซนต์เตอร์พับลิเคชั่น.
- สดใส อัครวิไล. (2524). “การพัฒนาคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” ในการพัฒนา
การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2542ก). โครงสร้างการแบ่งงาน. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- _____. (2544ก). มาตรฐานและดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- _____. (2544ข). คู่มือนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2544. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สมคิด แก้วสนธิ. (2522). “ความมุ่งหวังด้านการพัฒนาอาจารย์ของผู้บริหาร,” รายงานการ
สัมมนาเพื่อวางแผนในการดำเนินการพัฒนาอาจารย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมปอง นกน้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์
เมื่อ 18 สิงหาคม 2546.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2537, มกราคม-มิถุนายน). “การสอนแบบ Reseach Based
Learning,” วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 6(1) : 2.
- สมัย ขาวนวล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์
เมื่อ 18 สิงหาคม 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.. (2539). จากแผนพัฒนาคนสู่แผนพัฒนาครู.
กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครู (สปค.).
- _____. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดค้นต้นแบบการเรียนรู้ด้าน
หลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542. คณะกรรมการจัดทำ
แนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา.

- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). รายงานการศึกษาวิเคราะห์เพื่อปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. เล่ม 2. สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. การศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพ.
- สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2547). การปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศออกเตรเลียและนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม. อุตสาหกรรมอุตสาหกรรม.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2534). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา : กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2539). วิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา ตั้งวงศ์พิมุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ เมื่อ 18 สิงหาคม 2546.
- สุกัญญา พยัคฆ์เกษม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เต็มญวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ เมื่อ 19 สิงหาคม 2546.
- สุกัญญา ศิริตันติกร. (2524). “เทคนิคและกระบวนการสอนระดับอุดมศึกษา,” การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2526). การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร *The Knowledge Center*. เชียงใหม่ : ในเครือกรมหลวงเชียงใหม่ จำกัด.
- สมิตร คุณานุการ. (2518, มีนาคม). “การส่งเสริมวิชาการในโรงเรียนและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร,” วิทยาวารสาร. 2(2) :137.
- สุริยา เหมตะศิลป์. (2542). การพัฒนาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินมหาวิทยาลัยทักษิณ ด้วยเทคนิคเดลฟาย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2546). แพ้สมงาน. กรุงเทพฯ : ที.พี. พริน จำกัด.
- อดุลย์ วิริยะเวชกุล. (2545). “วงการแพทย์,” วารสารการแพทย์. 49(136) : 4-6.
- อมรรัตน์ ภิญโญอนันตพงษ์. (2546). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2539ก). *ความฝันของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- _____. (2543ข). “แนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย,” *คุณภาพและการประกันคุณภาพในวิถีทรรศน์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย* กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2543ค). *บันทึกสู่คุณภาพ : รายงานการติดตามผลการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2542). *การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา วัฒนางรงค์. (2542). “การพัฒนาคณาจารย์,” ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 17. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 1(17) : 57
- อำนวย เลิศขยันดี. (2535). *คู่มือสร้างข้อทดสอบและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : อำนวยศิลป์การพิมพ์.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารเวลาภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- อำรุง จันทวานิช. (2542ก). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- _____. (2543ข). *ข้อมูลระดมความคิดจากการประชุมพิเศษอาจารย์ ของการปฏิรูปการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร. (2542). *รูปแบบการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อุบล ตูจินดา. (2532). *หลักสูตรและวิธีสอนศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- อุษา สบฤกษ์. (2536). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อุษา สบฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวัช เดิมฉวน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อ 19 สิงหาคม 2546.
- Ashworth , Allan. and R.C. Harvey. (1994). *Assessing in Future and Higher Education*. London : Jessica Kingsley Publisher.

- Astuto , Terry A. and others. (1994). *Roots of Reform :Challenging the Assumptions that Control Education Reform*. Phidelta Kappa, Bloomington : Educational Foundations.
- Ellies , Arthur K. and Hurs. (2002). *Introduction to the Foundations of Education*. New Jersey : Prentice Hall Inc.
- Hickman, George A.(2000). *The Management of Teaching for Quality Improvement*. Chiang-Mai : Chiang-Mai University.
- Krejice, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). "Determining Sample for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30(1) : 607-610.
- Kuh G.D. and others.(1998). "*The Development of Process Indicators to Estimate Student Gains Associated With Good Practices in Undergraduate Education,*" *Research in Higher Education*. 38(4) : 435-454.
- Linstone, Harold A. (1978). "The Delphi Technique," in *Handbook of Futures Research*. Edited by File Fowles. Connecticut : Greenwood Press.
- McNeil, John D. (1977). *Curriculum : A Comprehensive Introduction*. Boston : Little, Brown and Company.
- Owlia, Mohammad S. and Elaine M. Aspinwall. (1996, January). "A Farmework For The Dimensions Of Quality in Higher Education," *Quality Assurance in Education*.4(2) : 12-20.
- Patrick, William J and Stanley, Elizabeth C. (1998). "Teaching and Research Quality Indicators and the Shaping of Higher Education," *Research in Higher Education*. 5(8) : 120-121
- Ramsden, Paul. (1993). *Learning to Teach in Higher Education*. London : Routedge.
- Saylor. J. G. , W. M. Alexandre and Arthur J. Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York : Holt , Rinehart and Winston .
- Sparks, George M. and Joanne M. Simmons. (1983, November). "Synthesis of Research of Staff Development for Effective Teaching," *Educational Leadership*. 41(2) : 65-72.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace.

Tylor, Ralph W. (1970). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago :
The University of Chicago.

ภาคผนวก ข

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียน
การสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่	อาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.อรรณพ โพธิสุข	รองผู้อำนวยการสำนักคอมพิวเตอร์ และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร.ราชนัย บุญธิมา	อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์นิวัฒน์ สุขประเสริฐ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์
5. ดร.โพธิพันธ์ พานิช	อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย

- 1 รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา
ประธานกรรมการบริหารพนักงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 2 รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงษ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ
- 3 ดร.ราชนันท์ บุญธิมา
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรรัตน์ ภิญโญนนตพงษ์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 5 ดร. วิชชุดา วุฑฒิตย
หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุสดี หลิมสกุล
ภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉันทนา เอี่ยมสกุล
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (รังสิต)
- 8 อาจารย์จามรี คชเสนี
คณบดีคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- 9 ดร. รจนา สุนทรานนท์
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- 10 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ สร้อยระย้า
รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- 11 นายธงชัย รักปทุม
อธิการสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 12 ดร. อุษา สบฤกษ์
คณบดีคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 13 นายนิวัฒน์ สุขประเสริฐ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์
- 14 อาจารย์สุกัญญา พยัคฆ์เกษม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรม วิทยาลัยนาฏศิลป์
- 15 อาจารย์วารี ไตรเพิ่ม
ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 9 วิทยาลัยนาฏศิลป์

- 16 ดร. โพรพิพันธุ์ พานิช
ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยนาฏศิลป์
- 17 ดร. ชนัย วรรณะลี
หัวหน้าภาคนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์

ภาคผนวก ค

- 1.แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี
ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร
- 2.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย
รอบที่ 1
- 3.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย
รอบที่ 2และรอบที่ 3
- 4.แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

แบบสอบถาม

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
(สำหรับผู้บริหารและอาจารย์)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ในด้านต่างๆ ดังนี้
    1. ด้านหลักสูตร
    2. ด้านอาจารย์
    3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน
    4. ด้านนักศึกษา
    5. ด้านการวัดและประเมินผล
    6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

☐ ผู้บริหาร

ตำแหน่ง _____

☐ อาจารย์

สาขาวิชา _____

2. ชื่อสถานที่ปฏิบัติงาน _____

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียน

การสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับปัญหาของท่านมากที่สุด เกี่ยวกับสภาพปัญหาในด้านต่างๆ เพียงช่องเดียวเท่านั้น คำนำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านหลักสูตร</u>					
1. มีความสอดคล้องของหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน					
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ					
3. การจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน					
4. การจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตรในสาขาวิชาที่ท่านจัดการเรียนการสอน					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
<u>ด้านหลักสูตร(ต่อ)</u>					
5. ความชัดเจนในการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ของหลักสูตรที่ท่านจัดการเรียนการสอน					
6. การจัดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร					
7. การเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตรแก่อาจารย์ทุกคนให้รับทราบเพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน					
8. การจัดบุคลากรสำหรับดำเนินงานบริหารหลักสูตร					
9. การจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร					
10. การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเพื่อนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร					
11. การติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					
12. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครองได้รับทราบ					
13. การประเมินผลการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาที่ท่านทำการสอน					
<u>ด้านอาจารย์</u>					
14. กระบวนการสรรหาอาจารย์ตามระเบียบปฏิบัติที่สถาบันกำหนด					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านอาจารย์(ต่อ)</u>					
15. มีความชัดเจนของการวางแผนพัฒนา อาจารย์ให้มีความรู้ และทักษะด้านการเรียน การสอนของแต่ละวิชา					
16. ความสอดคล้องของการวางแผนพัฒนา อาจารย์ให้มีความรู้ และทักษะด้านการเรียน การสอนของแต่ละวิชา กับแนวปฏิรูปการ เรียนรู้					
17. การพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ และทักษะ ด้านการจัดการเรียนการสอนได้แก่ การ จัดอบรม แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างต่อเนื่อง					
18. การวางแผนการพัฒนาอาจารย์เพื่อเพิ่ม คุณวุฒิและวิทยฐานะ					
19. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษา					
20. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี : โท : เอก) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน รายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน					
21. ความสอดคล้องของการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของอาจารย์ กับภารกิจหลัก ของสถาบัน					
22. การกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์ (Job Description) เป็นลายลักษณ์อักษร					
23. การสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และสร้าง ผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การแปลตำรา เป็นต้น					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</u>					
24. การวางแผนของอาจารย์ในสาขาวิชาที่มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน					
25. การเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอนของอาจารย์					
26. การจัดทำประมวลผลการสอนในแต่ละรายวิชาของอาจารย์					
27. การจัดลำดับเนื้อหาวิชาที่สอน					
28. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะวิชา					
29. การใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาที่สอนของอาจารย์					
30. กิจกรรมการเรียนการสอนในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น					
31. ทักษะของอาจารย์ในการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้					
32. การปรับปรุงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน					
33. การจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน					
<u>ด้านนักศึกษา</u>					
34. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาตามเกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้					
35. การรับนักศึกษาที่ไม่เปิดกว้างสำหรับบุคคลภายนอก					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านนักศึกษา(ต่อ)</u>					
36. ความชัดเจนของนโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านวิชาการของสถาบัน					
37. ความชัดเจนของการวางแผนของแผนงานกิจกรรมนักศึกษา					
38. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิดตัดสินใจ เป็นต้น					
39. พฤติกรรมของนักศึกษาในการใฝ่รู้ โดยการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง					
40. ความสอดคล้องของการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตกับปรัชญา และเป้าหมายหลักของสถาบัน					
41. จำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					
42. ความสนใจของนักศึกษาในการเรียนวิชาสามัญ					
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>					
43. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ					
44. การชี้แจงเกณฑ์การวัด และประเมินผล การเรียนการสอนให้นักศึกษาได้รับทราบ					
45. การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
46. การจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวมข้อสอบของสถาบันได้แก่การจัดตั้งคลังข้อสอบ เป็นต้น					
47. การวิเคราะห์ข้อสอบหรือคัดเลือกข้อสอบของผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไข					
<u>ด้านปัจจัยเกื้อหนุน</u>					
48. ความเพียงพอของอาคารสถานที่ในสถาบันกับการจัดการเรียนการสอน					
49. การจัดบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ได้แก่ แสงสว่าง ที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น					
50. บรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของอาจารย์ เช่น ความเป็นสัดส่วน ฯลฯ					
51. ความทันสมัยของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
52. จำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทางศิลปะเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
53. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาล					
54. จำนวนสนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอน					

ตอนที่ 3   โปรดแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

1. ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

2. ด้านอาจารย์

.....

.....

.....

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4. ด้านนักศึกษา

.....

.....

.....

5. ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
(สำหรับนักศึกษาและศิษย์เก่า)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาและศิษย์เก่าเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ในด้านต่างๆ ดังนี้
    1. ด้านหลักสูตร
    2. ด้านอาจารย์
    3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน
    4. ด้านนักศึกษา
    5. ด้านการวัดและประเมินผล
    6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

สถานภาพปัจจุบัน

☐ นักศึกษา สถาบันที่ท่านศึกษาอยู่ _____

☐ ศิษย์เก่า

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ในระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับปัญหาตามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ เพียงช่องเดียวเท่านั้นค่าน้ำหนักของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	เห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
<u>ด้านหลักสูตร</u>					
1. การชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้แก่ นักศึกษาทราบ					
2. การเผยแพร่เอกสารแนวปฏิบัติการใช้ หลักสูตรให้แก่นักศึกษา					
3. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ภาควิชาและภาคปฏิบัติให้แก่ นักศึกษา อย่างเหมาะสม					
4. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร ของสถาบัน สามารถนำไปใช้ ในการ ดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มที่					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
<u>ด้านหลักสูตร(ต่อ)</u>					
5. หลักสูตรที่ศึกษาตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในปัจจุบัน					
<u>ด้านอาจารย์</u>					
6. การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์					
7. จำนวนอาจารย์มีสัดส่วนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา					
8. อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของสถาบันน้อย เช่น การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น					
9. การจัดแบ่งเวลาของอาจารย์เพื่อให้คำปรึกษา แก่นักศึกษา					
10. การจัดอาจารย์ผู้สอนให้แก่นักศึกษาตรงตามความรู้ ความสามารถ					
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</u>					
11. เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ท่านได้รับจากอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญแก่นักศึกษา เช่น ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น					
12. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์กับนักศึกษา					
13. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กระตุ้นความสนใจในการเรียนแก่นักศึกษา					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน(ต่อ)</u>					
14. สื่อการสอนที่อาจารย์นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ					
15. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละวิชานักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิดสำคัญของวิชานั้นๆ					
<u>ด้านนักศึกษา</u>					
16. การวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน					
17. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมของนักศึกษา					
18. การชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมให้นักศึกษาได้รับทราบ					
19. นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น เป็นต้น					
20. การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์					
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>					
21. นักศึกษาได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผล แต่ละรายวิชา จากอาจารย์ผู้สอน					
22. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละรายวิชา					

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
23. ข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผลการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา					
24. ความสอดคล้องของการวัดและประเมินผลของแต่ละวิชากับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน					
25. การแจ้งให้นักศึกษารับทราบ จุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง จากการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา					
<u>ด้านปัจจัยเกื้อหนุน</u>					
26. ความเพียงพอของอาคารและสถานที่ในสถาบันกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษา					
27. การจัดบรรยากาศของห้องเรียนที่กระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเท ไม่มีเสียงรบกวน เป็นต้น					
28. ความทันสมัยของอุปกรณ์ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา					
29. การส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ ด้านสุขภาพตนเองเท่าที่ควร เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย เป็นต้น					
30. บรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้อต่อการค้นคว้าของนักศึกษา					

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการ
เรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

1. ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

2. ด้านอาจารย์

.....

.....

.....

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4. ด้านนักศึกษา

.....

.....

.....

5. ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

26 เมษายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

กระผม ว่าที่ ร.ต. ธวัช เต็มฉนวน นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการ
จัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของ
สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร (A Development of an Effective Instructional Model
for Bachelor's Degree in Higher Education Institutes Under the Jurisdiction of Fine Arts
Department)

ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา
บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาของกรมศิลปากร จะได้นำ
ผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของสถาบัน
อุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลจากความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาการ
จัดการเรียนการสอนในการ จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพซึ่งท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการคัดเลือก
และได้รับการยอมรับให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย
นี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว และขอความกรุณาส่ง
แบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ มิถุนายน 2547 และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความเคารพและนับถืออย่างสูง
ว่าที่ ร.ต.

(ธวัช เต็มฉนวน)

นิสิตปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเดลฟายรอบที่ 1
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษานองกรมศิลปากร จะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร
2. ด้านอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์ การกำหนดภารกิจของอาจารย์ การประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์ และการพัฒนาอาจารย์
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การทำแผนการสอน การจัดทำประมวลการสอน การจัดตารางสอน วิธีสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน และการสอนซ่อมเสริม
4. ด้านนักศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกนักศึกษา การพัฒนานักศึกษา และคุณภาพบัณฑิต
5. ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องสมุด สื่ออุปกรณ์การสอน และห้องพยาบาล

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่สมควรนำมา
กำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ ( ) ชาย
( ) หญิง
2. อายุ ( ) ต่ำกว่า 30 ปี
( ) 30-39 ปี
( ) 40-49 ปี
( ) 50 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
( ) 0-5 ปี ( ) 6-10 ปี
( ) 11-15 ปี ( ) 16-20 ปี
( ) มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2

**ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่สมควรนำมากำหนดไว้ในรูปแบบ
การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับ**

ปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านหลักสูตร						
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมและตลาดแรงงาน						
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้ หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น						
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร ให้แก่อาจารย์ผู้สอน						
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตร ที่ใช้ใน การเรียนการสอนของสถาบัน						
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา วิชาในหลักสูตร						
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร						
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตร แก่อาจารย์ทุกคน						
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรแต่ละหลักสูตร						
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ						
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร						
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง						

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง เป็นต้น						
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้นักศึกษารับทราบ						
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรให้นักศึกษา						
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม						
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านอาจารย์						
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน						
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้						
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ						
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการ จัดอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ						
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษา ควร มีความเหมาะสมตามเกณฑ์การ ประกันคุณภาพการศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น						
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท: เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน รายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น						
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความ สอดคล้องกัน						
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของ อาจารย์(Job Description) เป็น ลายลักษณ์อักษร						
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และ สร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น						
10. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้า เป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและการ สอบสัมภาษณ์						

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
11. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์						
12. อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของสถาบัน เช่น การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น						
13. อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ						
14. การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณา ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและความสามารถทางการสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอาจารย์

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</u>						
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน						
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา						
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา						
4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้องและเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน เป็นต้น						

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็น วิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ						
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา						
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น						
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้						
9. ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนเสริม						
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน						
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับเนื้อหา วิชานั้นๆ						
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิดสำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านนักศึกษา						
1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตามเกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ คือ ภาควิชา 40 / ภาคปฏิบัติ 60						
2. การรับนักศึกษาควรเปิดกว้างและให้โอกาสสำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์โดยตรง						
3. นโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ทางการเรียนการสอนของสถาบันควรมีความชัดเจน เช่น จัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำเร็จรูป ฯลฯ						
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันในหลายๆด้าน เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น						
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิด ตัดสินใจ เป็นต้น						
6. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น						
7. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน						
8. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ฯลฯ						

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
9. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ						
10. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือ มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น						
11. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น						
12. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบเป็นระยะๆ						
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฯลฯ						
14. การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมีความชัดเจน เช่น ระยะเวลาโปรแกรมการจัดลักษณะของกิจกรรม เป็นต้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบันได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้สอนในรายวิชานั้นๆ						
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา						
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวมข้อสอบของสถาบันได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบ เป็นต้น						
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้						
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอบนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น						
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน						
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน						
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ						
2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น						
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน						
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย						
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เช่น วิทยุเทป เครื่องดนตรี เป็นต้น						
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น						
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นักศึกษาสามารถใช้เล่นและเรียนได้อย่างต่อเนื่อง						
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อนการจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ						
9. ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่านหนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ตามเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

กระผม ว่าที่ ร.ต. ธวัช เต็มฉนวน นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันสถาปนาอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร (A Development of an Effective Instructional Model for Bachelor's Degree in Higher Education Institutes Under the Jurisdiction of Fine Arts Department) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกรมศิลปากร จะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพซึ่งท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการยอมรับให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามดังกล่าว และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ มิถุนายน 2547 และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความเคารพและนับถืออย่างสูง

ว่าที่ ร.ต.

(ธวัช เต็มฉนวน)

นิสิตปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

หมายเหตุ : กรณีต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อโทร 01-300-4115,

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนเดลฟายรอบที่ 2
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากร ทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านการศึกษาศาสตร์ของ กรมศิลปากร จะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของ สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 โดยใช้กระบวนการวิจัย แบบเดลฟาย (Delphi Technique) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นรอบที่ 2 ขอความอนุเคราะห์ท่านพิจารณา ทบทวนคำตอบของท่าน อีกครั้งหนึ่งว่ารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนั้น ๆ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน(Median) ใช้คำย่อว่า Mdn. หมายถึงค่ากลางของคำตอบทั้งหมดในแต่ละข้อซึ่งแสดงไว้ด้วยเครื่องหมาย ดอกจัน (★) เมื่อเครื่องหมายดอกจันปรากฏอยู่ในช่องความเหมาะสมใดก็หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของข้อความดังกล่าวในระดับนั้น เช่น เครื่องหมายดอกจันปรากฏอยู่ในช่องความเหมาะสม 4 หมายความว่า ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ใช้คำย่อว่า I.R. เป็นค่าแสดงความกระจายของคำตอบในแต่ละข้อ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ข้อที่มีค่า I.R. มาก แสดงว่า ข้อความนั้นมีความตอบกระจายมากหรือผู้ตอบมีความเห็นสอดคล้องกันน้อย

ข้อที่มีค่า I.R. น้อย แสดงว่า ข้อความนั้นมีคำตอบกระจายน้อยหรือผู้ตอบมีความเห็นสอดคล้องกันมาก

3. ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่สมควรนำมากำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นควรกำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อยที่สุด

วิธีตอบ

1. ให้ท่านพิจารณาคำตอบเดิมของท่านซึ่งแสดงไว้ด้วยเครื่องหมาย ✓ เปรียบเทียบกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งแสดงไว้ด้วยเครื่องหมาย (✱) ว่าอยู่ในช่องเดียวกันหรืออยู่ห่างกันกี่ช่อง

2. ถ้าเครื่องหมายทั้งสองอยู่ในช่องเดียวกัน หมายความว่า คำตอบของท่านตรงกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ท่านไม่ต้องทำอะไรในข้อนั้น

3. ถ้าเครื่องหมาย ✓ กับเครื่องหมาย ✱ อยู่ห่างกัน 1 ช่อง เช่น เครื่องหมาย ✱ อยู่ที่ช่องค่าความเหมาะสม 3 เครื่องหมาย ✓ อยู่ที่ช่องค่าความเหมาะสม 4 หรือ 2 หมายความว่าคำตอบของท่านใกล้เคียงกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือท่านมีความคิดเห็นค่อนข้างสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หากท่านเห็นว่าคำตอบของท่านเหมาะสมแล้วท่านก็ไม่ต้องทำอะไรในข้อนั้น แต่ถ้าต้องการเปลี่ยนให้ท่านทำเครื่องหมาย ✕ ทับเครื่องหมาย ✓ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ เลือกใหม่ลงในช่องตามความต้องการ

4. ถ้าเครื่องหมาย ✓ กับเครื่องหมาย ✱ อยู่ห่างกันตั้งแต่ 2 ช่องขึ้นไป เช่น เครื่องหมาย ✱ อยู่ที่ช่องค่าความเหมาะสม 4 และเครื่องหมาย ✓ อยู่ที่ช่องค่าความเหมาะสม 2 หรือ 1 หมายความว่าคำตอบของท่านแตกต่างจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือท่านมี

ความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในกรณีนี้ขอให้ท่านพิจารณา
 ทบทวนดูว่าท่านเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือไม่ ถ้าท่านเห็นด้วยให้ทำ
 เครื่องหมาย **X** ทับเครื่องหมาย **✓** เดิม แล้วทำเครื่องหมาย **✓** ใหม่ ในช่องเดียวกับเครื่องหมาย
★ หรือช่องใกล้เคียงก็ได้ แต่หากท่านไม่เห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือ
 ยืนยันในคำตอบเดิม ขอให้ท่านโปรดอธิบายเหตุผลที่ท่านไม่เห็นด้วย กับคำตอบของกลุ่ม
 ผู้เชี่ยวชาญลงในช่องเหตุผลประกอบด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
ด้านหลักสูตร							
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมและตลาดแรงงาน	★					0.50	
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้ หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น	★					0.50	
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตร ให้แก่อาจารย์ผู้สอน	★					0.25	
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตร ที่ใช้ใน การเรียนการสอนของสถาบัน	★					0.00	
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา วิชาในหลักสูตร	★					0.25	
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร	★					0.00	
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตร แก่อาจารย์ทุกคน	★					0.50	
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรแต่ละหลักสูตร	★					0.25	
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ	★					0.00	
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร	★					0.00	
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง	★					0.00	

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เช่น นักศึกษาผู้ปกครอง เป็นต้น	★					0.50	
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตร ให้นักศึกษารับทราบ	★					0.50	
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติ การใช้หลักสูตรให้นักศึกษา	★					0.50	
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม	★					0.25	
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตร วิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพได้	★					0.50	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตร

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
<u>ด้านอาจารย์</u>							
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน	★					0.50	
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับ แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	★					0.00	
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ	★					0.25	

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการ จัด อบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ	★					0.50	
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษา ควรมีความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกัน คุณภาพการศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น	★					0.50	
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท: เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน รายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น	★					0.25	
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความ สอดคล้องกัน	★					0.00	
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของ อาจารย์เป็นลายลักษณ์อักษร	★					0.25	
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และ สร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น	★					0.00	
10. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคล เข้าเป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและ การสอบสัมภาษณ์	★					0.50	
11. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์	★					0.25	
12. อาจารย์และนักศึกษาควรมีโอกาสร่วมกัน ทำงาน เพื่อประโยชน์ของสถาบันทำ โครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็น ต้น	★					0.00	
13. อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่ นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ	★					0.00	

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
14. การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาด้าน ความรู้ความสามารถทางวิชาการและความ สามารถทางการสอน	★					0.00	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอาจารย์

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</u>							
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	★					0.50	
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนใน แต่ละรายวิชา	★					0.50	
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา	★					0.50	
4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้ เหมาะสม เช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้องและเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน	★					0.25	
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะ รายวิชาที่เป็นวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	★					0.50	
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา	★					0.50	
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น	★					0.00	

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้	★					0.25	
9. ควรปรับปรุงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อนจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนเสริม		★				0.25	
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน		★				0.50	
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ	★					0.00	
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิดสำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	★					0.25	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
<u>ด้านนักศึกษา</u>							
1. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น	★					0.50	
2. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน	★					0.00	

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
3. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโทฯลฯ	★					0.25	
4. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้ เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้ เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อ การสอนประเภทต่างๆ	★					0.25	
5. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือ มีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น	★					0.25	
6. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น	★					0.50	
7. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงาน ด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้ รับทราบเป็นระยะๆ	★					0.50	
8. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษา ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นฯลฯ	★					0.00	
9. การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมี ความชัดเจน เช่น ระยะเวลา โปรแกรม การจัดลักษณะของกิจกรรม เป็นต้น	★					0.50	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านนักศึกษา

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1		
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>							
1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนรายวิชานั้นๆ	★					0.00	
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา	★					0.00	
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	★					0.50	
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวมข้อสอบของสถาบันได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบ เป็นต้น	★					0.25	
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้	★					0.50	
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอนนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น	★					0.00	
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	★					0.00	
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสอนของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง	★					0.50	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					ค่า I.R.	เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1		
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน							
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ	★					0.00	
2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น	★					0.00	
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	★					0.00	
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย	★					0.00	
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เช่น วิทยุเทป เครื่องดนตรี เป็นต้น	★					0.25	
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น	★					0.50	
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นักศึกษาสามารถใช้เวลาเล่นและเรียนได้อย่างต่อเนื่อง	★					0.50	
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อน การจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ	★					0.25	
9. ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่านหนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น	★					0.00	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

กระผม ว่าที่ ร.ต. ธวัช เต็มฉนวน นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบัน อุดมศึกษาสังกัด กรมศิลปากร โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์

ดร.จารุวรรณ สกุลคู่ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

รูปแบบที่นำเสนอให้ท่านพิจารณาในการตอบแบบสอบถามขั้นนี้ได้ผ่านการพิจารณา จาก ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายและต้องการข้อคิดเห็นจากท่าน เพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมอีกครั้ง ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบ แบบสอบถามฉบับนี้และ ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ กรกฎาคม 2547 จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ต.

(ธวัช เต็มฉนวน)

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ซึ่งขั้นตอนการศึกษานี้เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย(Delphi Technique) สอบถามผู้บริหารและอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร
2. ด้านอาจารย์ ได้แก่ การสรรหาอาจารย์ การกำหนดภารกิจของอาจารย์ การประเมินผลการปฏิบัติงานอาจารย์และการพัฒนาอาจารย์
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การทำแผนการสอน การจัดทำประมวลการสอน การจัดตารางสอน วิธีสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน และการสอนซ่อมเสริม
4. ด้านนักศึกษา ได้แก่ การคัดเลือกนักศึกษา การพัฒนานักศึกษา และ คุณภาพบัณฑิต
5. ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล และความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผล
6. ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องสมุด สื่ออุปกรณ์การสอน และห้องพยาบาล

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัย
กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านหลักสูตร						
1. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน						
2. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการในการใช้หลักสูตรในสาขาวิชาต่างๆ เป็นระยะๆ เช่น 1 ปีการศึกษาเป็นต้น						
3. ควรมีการจัดประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรให้แก่อาจารย์ผู้สอน						
4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนของสถาบัน						
5. ควรมีการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร						
6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร						
7. ควรมีการเผยแพร่หรือแจกเอกสารหลักสูตรแก่อาจารย์ทุกคน						
8. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรแต่ละหลักสูตร						
9. ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ						
10. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร						
11. ควรมีการติดตามและประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง						

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
12. ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง เป็นต้น						
13. ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรให้นักศึกษารับทราบ						
14. ควรมีการเผยแพร่เอกสาร แนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรให้นักศึกษา						
15. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม						
16. ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาชีพ ควรเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านอาจารย์</u>						
1. ควรมีการวางแผนพัฒนาอาจารย์ด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอน						
2. การพัฒนาอาจารย์ ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้						

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
3. ควรมีการวางแผนการพัฒนาอาจารย์เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ						
4. ควรจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์โดยวิธีการ จัดอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ ฯลฯ						
5. จำนวนอาจารย์ผู้สอนกับจำนวนนักศึกษาควรมีความเหมาะสมตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เช่น 1:20 เป็นต้น						
6. สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ (ปริญญาตรี:โท:เอก) ควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรายงานการประกันคุณภาพของสถาบัน เช่น 3:2:1 เป็นต้น						
7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์กับภารกิจหลักของสถาบันควรมีความสอดคล้องกัน						
8. ควรมีการกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์ (Job Description) เป็นลายลักษณ์อักษร						
9. ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัย และสร้างผลงานทางวิชาการเช่น การแต่งตำรา การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น						
10. กระบวนการและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นอาจารย์ควรมีการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์						
11. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์						

12. อาจารย์และนักศึกษาควรมีโอกาสร่วมกัน ทำ งานเพื่อประโยชน์ของสถาบัน เช่น การ จัด ทำโครงการเพื่อพัฒนาสถาบันด้านต่างๆ เป็นต้น						

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1	
13. อาจารย์ควรจัดเวลาการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาและแจ้งให้นักศึกษาทราบ						
14. การจัดอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาด้าน ความรู้ความสามารถทางวิชาการและ ความสามารถทางการสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอาจารย์

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านกระบวนการเรียนการสอน</u>						
1. ในแต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน						
2. ควรมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนใน แต่ละรายวิชา						
3. ควรมีการจัดทำประมวลการสอน (Course Syllabus) ในแต่ละรายวิชา						

4. ควรมีการจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม เช่น ความยาก-ง่าย ความสอดคล้อง และเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน เป็นต้น						
5. การจัดตารางสอนของฝ่ายวิชาการควรคำนึง ถึงความเหมาะสมของลักษณะรายวิชาที่เป็น วิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ						
6. ควรมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอนที่ เหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา						
รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล ประกอบ
	5	4	3	2	1	
7. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น เช่น การอภิปราย เป็นต้น						
8. ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ที่ทันสมัยมาใช้						
9. ควรมีการปรับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนก่อน การจัดการเรียนการสอนเช่น การสอนเสริม						
10. ควรมีการจัดทำแผนการสอนซ่อมเสริม ให้แก่ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียน						
11. สื่อการสอนที่นำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนควรเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ						
12. นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิด สำคัญของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านนักศึกษา 1. ระบบการคัดเลือกนักศึกษาควรเป็นไปตามเกณฑ์พื้นฐานที่สถาบันกำหนดไว้ คือ ภาควิชา 40 / ภาคปฏิบัติ 60						

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
2. การรับนักศึกษาควรเปิดกว้างและให้โอกาสสำหรับบุคคลที่ไม่ได้จบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์โดยตรง						
3. นโยบายการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ทางการเรียนการสอนของสถาบันควรมีความชัดเจน เช่น จัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำเร็จรูป ฯลฯ						
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์การเปิดรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันในหลายๆ ด้าน เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น						
5. กระบวนการพัฒนานักศึกษาด้านกิจกรรมควร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้แก่ ความมีวินัย ความมีเหตุผลในการคิด ตัดสินใจ เป็นต้น						
6. ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น การศึกษาดูงาน การเขียนรายงาน เป็นต้น						

7. การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่ควรมีความสอดคล้องกับปรัชญาและเป้าหมายหลักของสถาบัน						
8. ควรมีการติดตามผลจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเช่น ระดับปริญญาตรี ปริญญาโทฯลฯ						
9. ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญให้เป็นที่สนใจของนักศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษามาช่วยรวมทั้งการใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ						
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
10. ควรมีการวางแผนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ชัดเจน เช่น ส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาชีพตนเอง หรือมีประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น						
11. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านกิจกรรมในรูปของคณะกรรมการ เช่น ชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นต้น						
12. ควรมีการชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์แผนงานด้านกิจกรรมนักศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบเป็นระยะๆ						
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นฯลฯ						
14. การวางแผนด้านกิจกรรมนักศึกษาควรมีความชัดเจน เช่น ระยะเวลา โปรแกรมการจัดลักษณะของกิจกรรม เป็นต้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านนักศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรเป็นไปตามเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติของสถาบัน ได้แก่ การวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชานั้นๆ						
2. ควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนให้นักศึกษาได้รับทราบในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา						
3. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน						
4. ควรจัดให้มีหน่วยงานในการทำการรวบรวมข้อสอบของสถาบัน ได้แก่ การจัดตั้งคลังข้อสอบ เป็นต้น						
5. ผู้รับผิดชอบแต่ละรายวิชาควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือมีการคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้ใช้						
6. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อสอบที่ใช้สอนนักศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น						
7. การวัดและประเมินผลของแต่ละวิชาควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน						
8. ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาควรมีการแจ้งให้นักศึกษารับทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ
	5	4	3	2	1	
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน						
1. ควรมีการจัดอาคารสถานที่สำหรับการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ						
2. ควรมีการจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้ เช่น แสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นต้น						
3. ควรมีการจัดบรรยากาศห้องทำงานของอาจารย์ให้เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน						
4. อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย						
5. อุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติวิชาเฉพาะทางศิลปะควรมีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เช่น วิทยุเทป เป็นต้น						
6. เครื่องมือการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลควรมีจำนวนเพียงพอและทันสมัย เช่น เครื่องมือวัดความดัน เตียงนอน เป็นต้น						
7. สนามกีฬาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีขนาดที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอที่นักศึกษาสามารถใช้เล่นและเรียนได้อย่างต่อเนื่อง						
8. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพตนเอง เช่น สถานที่สำหรับนั่งพักผ่อนการจัดสถานที่ออกกำลังกาย ฯลฯ						
9. ควรจัดบรรยากาศของห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา เช่น มุมอ่าน หนังสือ ห้องค้นคว้า เป็นต้น						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านปัจจัยเกื้อหนุน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

1. คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร
2. คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเหมาะสมการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

2.1 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา
สังกัดกรมศิลปากร

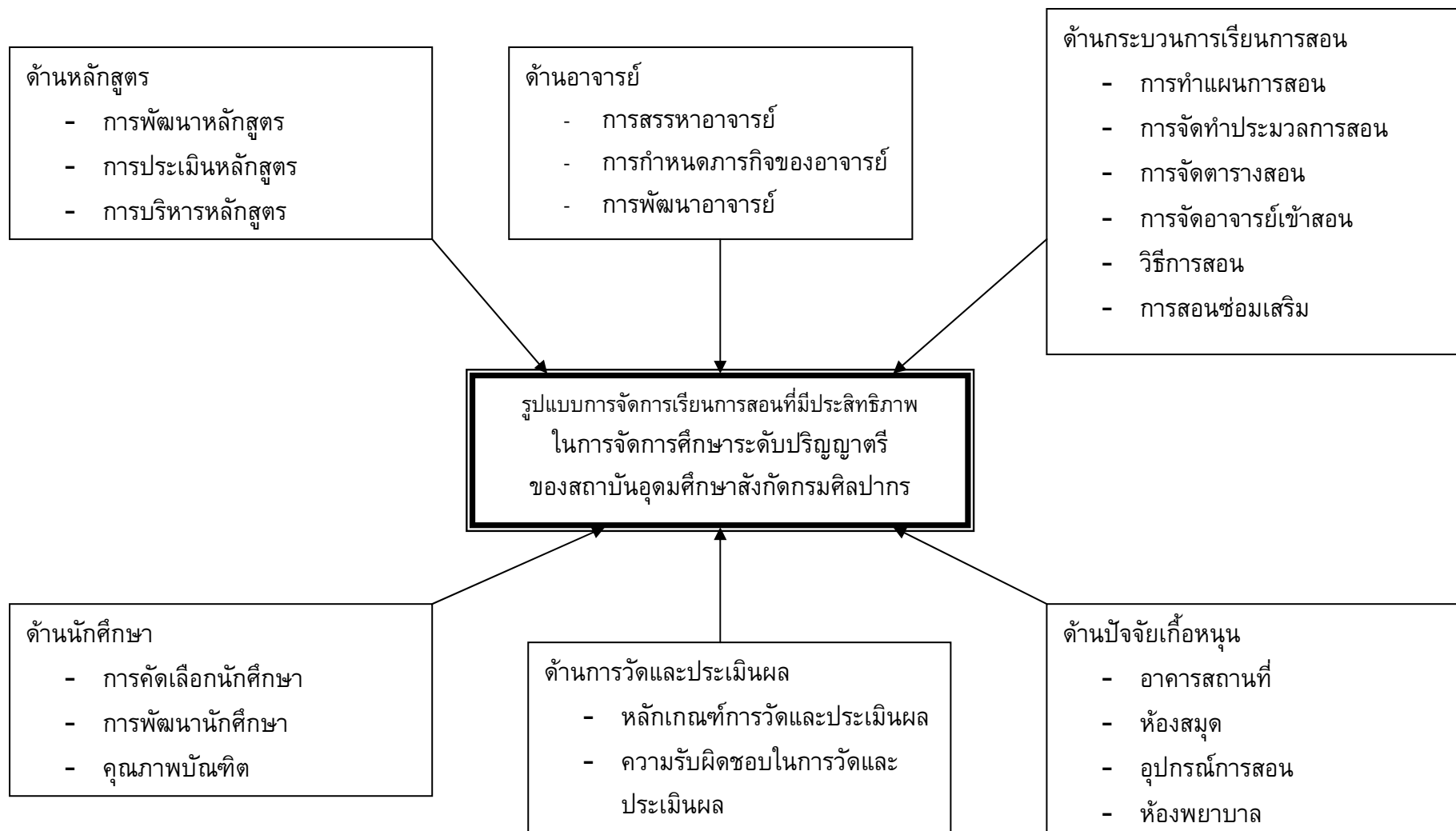
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.67	26	1.71	51	4.08
2	4.32	27	4.14	52	5.03
3	2.75	28	5.07	53	2.97
4	4.18	29	3.88	54	3.72
5	4.49	30	2.67	55	2.69
6	3.21	31	5.20	56	3.41
7	3.33	32	3.87	57	3.54
8	3.77	33	4.02	58	3.27
9	3.76	34	4.07	59	4.37
10	4.84	35	3.28	60	4.96
11	4.98	36	4.76	61	4.07
12	4.45	37	3.05	62	4.53
13	4.66	38	3.45	63	4.60
14	4.66	39	3.74	64	4.45
15	2.01	40	3.53	65	3.40
16	3.56	41	3.87	66	3.88
17	3.17	42	2.59	67	4.38
18	1.73	43	2.55	68	3.80
19	3.07	44	4.26	69	3.34
20	3.52	45	3.57	70	4.49
21	5.26	46	3.89	71	3.98
22	5.16	47	4.14	72	4.26
23	4.84	48	3.81	73	2.46
24	4.03	49	4.34		
25	1.75	50	2.85		

2.2 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.931

ภาคผนวก จ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี
ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร

1.1 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกรมศิลปากร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.007	28	2.090
2	3.377	29	2.959
3	2.485	30	2.160
4	2.083	31	2.252
5	3.238	32	2.477
6	2.551	33	2.410
7	3.415	34	2.782
8	3.323	35	2.188
9	3.323	36	2.296
10	3.954	37	3.177
11	3.448	38	2.264
12	3.202	39	1.857
13	3.952	40	2.164
14	2.155	41	1.944
15	2.962	42	3.846
16	2.193	43	3.498
17	3.084	44	3.125
18	4.054	45	4.111
19	4.026	46	3.329
20	3.560	47	2.951
21	4.000	48	2.991
22	3.283	49	3.663
23	2.058	50	2.873
24	2.007	51	3.312
25	2.458	52	3.220
26	2.491	53	3.61
27	2.758		

1.2 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.928

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก t	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก t
1	1.814	16	2.63
2	1.945	17	1.737
3	2.120	18	2.507
4	1.901	19	1.745
5	1.765	20	2.257
6	1.767	21	1.793
7	2.141	22	1.737
8	2.242	23	2.030
9	2.129	24	1.809
10	1.785	25	1.969
11	1.794	26	2.725
12	2.073	27	2.124
13	1.842	28	2.189
14	2.022	29	2.965
15	1.907	30	2.965

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ว่าที่ร้อยตรี ธวัช เต็มญวน
วันเดือนปีเกิด	25 กันยายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/1084 การเคหะธนบุรี ซอย 44 ถนนพระราม 2 ตำบลแสมดำ อำเภอบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพฯ 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ ถนนราชินี พระนคร กรุงเทพฯ 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2548	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2540	การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2535	นิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ.2526	การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน
พ.ศ.2524	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ.2522	ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์